

የአዲስ ኪዳን ማብራሪያ

ሪዕይ አካታሚ
አዲስ አበባ 1995

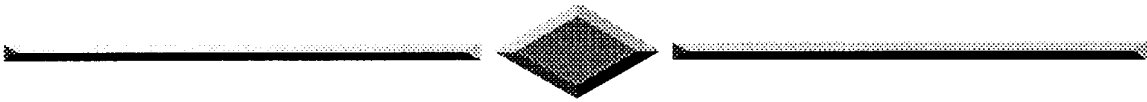
የአዲስ ኪዳን ማብራሪያ

The Applied New Testament Commentary

by Thomas Hale

(KINGSWAY PUBLICATIONS EAST BOURNE)

ከሚለው የተተረጎመ

ራዕይ አሳታሚ

የመ. ሣ. ቁ. 2332

አዲስ አበባ

ኢትዮጵያ

RPTR 17

1M

ምስጋና

ይህ የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ ወደ የትኛውም ቤት-እምነት አስተምሮ እንዳያጋድል ሆኖ የተዘጋጀ ነው። በመሆኑም በየትኛውም ቤተ-እምነት አባላት የሆኑ ክርስቲያኖች ሊጠቀሙበት ይችላሉ። ክርስቲያኖች የተለያዩ አቋም በሚወስዱባቸው ጉዳዮች ላይ እነዚህ የተለያዩ አቋሞች በማብራሪያው ውስጥ ለየትኛውም ባለማድላት ጉን ለጉን ተቀምጠዋል። በማብራሪያው ሁሉ ይልቁንም አጠቃላይ መግለጫ ይህን መንገድ ተከትለናል።

ማብራሪያውን ያዘጋጁት ቶማስ ሐሌ (Thomas Hale MD. F.A.C.S.) ናቸው። ዶ/ር ሐሌ ይህን ማብራሪያ በሚያዘጋጁበት ወቅት የሚከተሉትን ምንጮች ተጠቅመዋል

1. The New International Commentary of the New Testament, Eerdmans, 17 Volumes;
2. The Expositor's Bible Commentary (New Testament), Zondervan, 5 Volumes;
3. New Bible Commentary: Revised, Eerdmans;
4. Matthew Henry's Commentary, Abridged, Zondervan.

እነዚህ ዋነኛ ምንጮች በተጨማሪ የማርቲን ሎይድ ጆንስ፣ የአንድሩ መሪ፣ የጆን ስቶት እና የሌሎችም መጽሀፎች ቀላል የማይባል አስተዋጽኦ አበርክተዋል።

ከመጨረሻዎቹ አራቱ በቀር አጠቃላይ መግለጫ በሙሉ የተዘጋጁት በስቲፈን ቶርሰን (Stephen Thorson M.D, F.A.A MA.) ነው። አጠቃላይ መጣጥፎቹ የተዘጋጁት ከበርካታ ምንጮች በተወሰዱ ጽሁፎች ላይ በመመስረት ነው። እነዚህም ምንጮች የሚከተሉት አብይ የቤተክርስቲያን የእምነት መግለጫዎችና አስተምሮዎች የሚያካትቱ ናቸው። እነሱም የሐዋርያት የእምነት መግለጫ፣ የኒቂያ ጉባኤ የእምነት መግለጫ፣ የአግስበርግ የእምነት መግለጫ፣ የኮንኮርድ ስምምነት (ሉትራን)፣ የዌስት ሚኒስተር የእምነት መግለጫ (ካልቪኒስት ሪፎርምድ) እና ሰላላ ዘጠኝ የእምነት አንቀጾች (አንግሊካን ኢጲስ ቆጵላዊት) ናቸው። የተሀድሶ ዘመን የእምነት አባቶች የሆኑት የማርቲን ሉተር (ሉተራን) ጃን ካልቪን (ሪፎርምድ) ጃኮብ አርሚኒስ (አርሚኒያን)፣ ጆን ዌስሊ (ሜቶዲስት) እና የሌሎችንም ዳግም አጥማቂያንና አያሌ የመጥምቃውያን ስራዎች በመጠቀም ነው።

ይህ ማብራሪያ በአማርኛ የተዘጋጀው በቡድን ነው።

- ሀ. ተርጓሚዎች አቶ መስፍን ተስፋዬ፣ አቶ ተስፋዬ መስፍን፣ አቶ ምንጊክ አስፋውና አቶ ቴዎድሮስ በየነ ናቸው።
- ለ. በትክክል መተርጎሙን ያዩ አቶ አበራ ምትኩ ናቸው።
- ሐ. ዋና አርታኢ አቶ ደረጀ በቀለ ሲሆኑ አቶ ሰሎሞን ጥላሁንም አግዘዋል።
- መ. በኮምፒውተር ለህትመት ያዘጋጀቸው ወ/ሮ ገነት ላህሌ ስትሆን ወ/ት መሠረት ዳምጠው ረድታለች የኔ (ሚሊዮን በለጠ) ድርሻ ማስተባበር ነበር።

አብዛኛው የትርጉም ወጭ የተሸፈነው በKingsway Trust በኩል ከDr. Hale እርዳታ በተገኘ ገንዘብ ነው። በሥራው ለተሳተፉ ሁሉ ምስጋና እያቀረብን እግዚአብሔር ይባርካቸው እንላለን።

ማሳሰቢያ ለአንባቢያን

እንዲህ ያለ መጻሕፍት ማዘጋጀት ብዙ ጥንቃቄ ይጠይቃል። አጣቃሽ ጥቅሶች በትክክል ላይጻፉ ይችላሉ። ሌላም ግድፈት ሊኖር ይችላል። በሚቀጥለው እትም ለማረም እንድንችል ግድፈቶችን እንድትጠቁሙን በትህትና እንጠይቃለን

ሚሊዮን በለጠ

መግቢያ	1
የቃላት መዝገብ	2
ስለ አጠቃላይ መግለጫው ጠቅለል ያለ መግቢያ	15
ኢየሱስ ክርስቶስ	17
የደኅንነት መንገድ	20
ደኅንነት - የእግዚአብሔር ምርጫ ወይስ የሰው ምርጫ?	24
ደህንነታችንን ልናጣ እንችላለን?	27
መንፈስ ቅዱስ	30
የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት	34
የውሃ ጥምቀት	38
የጌታ እራት	43
የቤተክርስቲያን አስተዳደር	46
ሴቶች በቤተክርስቲያን ውስጥ	51
ሕፃናትና የእግዚአብሔር መንግስት	54
ክርስትያናዊ ጋብቻ	57
ፈውስና አርነት	61
ክፉን ስለመቃወም የእኛ ድርሻ እስከ ምን ድረስ ነው?	65
የኢየሱስ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት	70
የቤተክርስቲያን ዓላማ	76
መነቃቃት	79
የብሉይ ኪዳን እጥርጥር	82
መጽሐፍ ቅዱሳችን እንዴት ተጻፈ	89
የማቴዎስ ወንጌል	93
የማርቆስ ወንጌል	144
የሉቃስ ወንጌል	191
የዮሐንስ ወንጌል	224
የሐዋርያት ሥራ	288
ወደ ሮሜ ሰዎች	342
1ኛ ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች	393
2ኛ ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች	437
ወደ ገላቲያ ሰዎች	461
ወደ ኤፌሶን ሰዎች	479
ወደ ፊልጵስጮስ ሰዎች	499
ወደ ቆላስይስ ሰዎች	509
1ኛ ወደ ተሰሎንቄ ሰዎች	528
2ኛ ወደ ተሰሎንቄ ሰዎች	528
1ኛ መልእክት ወደ ጢሞቴዎስ	533
2ኛ መልእክት ወደ ጢሞቴዎስ	543
ወደ ቲቶ	550
ወደ ፊልሞና	555
ወደ ዕብራውያን	557
የያዕቆብ መልእክት	583
1ኛ የዲሞሪስ መልእክት	594
2ኛ የዲሞሪስ መልእክት	606
1ኛ የዮሐንስ መልእክት	612
2ኛ የዮሐንስ መልእክት	624
3ኛ የዮሐንስ መልእክት	626
የይሁዳ መልእክት	628
የዮሐንስ ራዕይ	631

መግቢያ

የዚህ የትርጓሜ መጽሐፍ አጠቃቀም

ይ

ህ ትርጓሜ የተጻፈው ሰዎች መጽሐፍ ቅዱስን ለማጥናት እንዲረዳቸው ታስቦ ነው። ማንኛውም ሌላ መጽሐፍ እንደሚነበብ ሊነበብ አይገባውም። አንባቢው አስቀድሞ የሚያነበውን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል በጸሎትና በጥምና ካነበበ በኋላ ወደ ትርጓሜው ቁጥር በቁጥር መሄድ ይኖርበታል። እያንዳንዱን የመጽሐፍ ቅዱስ ቁጥር መሎ በመሎ መረዳት ተገቢ ነው። የትርጓሜ መጽሐፉም የሚረዳው ለዚህ ነው። በመጨረሻም አንባቢው የእያንዳንዱን ቁጥር ትርጉም ከተረዳ በኋላ ተመልሶ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሉን ማንበብ ያስፈልገዋል። የእያንዳንዱን ቁጥር ሐሳብ (ትርጉም) ከተረዳ በኋላ የዐውዱን ትርጉም መረዳትም ጠቃሚ ነው። የመጽሐፍ ቅዱስን አጠቃላይ መልእክት ለመረዳት ከሁሉ በላይ የመንፈስ ቅዱስን እርዳታ መጠየቅ አስፈላጊ ነው። መጽሐፍ ቅዱስን በምናነብበት ጊዜ «ኔታ እግዚአብሔር ሆይ፥ አእምሮዬን ከፈትልኝና በቃልህ አማካይነት ተናገረኝ» ብለን እንጸልይ።

ከዚህ መግቢያ ቀጥሎ ዋና ዋና የሆኑ ቃላትን ትርጉም የያዘ የቃላት ዝርዝር አለ። እነዚህ ቃላት በአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ውስጥ ብዙ ጊዜ ተጠቅሰዋል። በዚህ የትርጓሜ መጽሐፍ ውስጥ እነዚህ ቃላት ለመጀመሪያ በተጠቀሱበት ምዕራፍ በተለየ አጻጻፍ ቀርበዋል። ከእነዚህ ቃላት አንዱ ያለበትን ቁጥር ለመረዳት አስቀድሞ የቃላቱን ትርጉም (ፍቺ) ማወቁ የሚበጅ ነው።

ከቃላት ዝርዝሩ በመቀጠል አጠቃላይ ጽሑፍ ቀርቧል። እነዚህ ጽሑፎች ዋና ዋና በሆኑ ርእሰ ጉዳዮች ላይ ማብራሪያ ይሰጣሉ። ስለዚህ ከእነዚህ ርእሶች ጋር የተያያዘ ትርጓሜ ሲኖር «አጠቃላይ ጽሑፍ ተመልከት» የሚል ከትርጓሜው ግርጌ ላይ ይጻፋል። ይህም ድግግሞሽን ለማስወገድና ቦታ ለመቆጠብ ይጠቅማል።

በዚህ ትርጓሜ አንባቢው አብዛኛዎቹን ትርጓሜዎች ሲመለከት ሌሎች ቁጥሮችንም በማጣቀስ ሲመለከት መልካም ነው። አንዳንድ ጊዜ የመጽሐፉ ስምና ክፍሉ ብቻ ይሰጣል። ለምሳሌ፤ ማቴ. 5፡22። አንዳንድ ጊዜ ደግሞ «ይመለከቷል» የሚል ቃል ይኖራል። ለምሳሌ፤ ማቴ. 5፡22 ይመለከቷል። «ይመለከቷል» የሚለው ቃል ከተጠቀሰ ክፍሉን መመልከት የግድ አስፈላጊ ነው። አንዳንድ ጊዜ ከቁጥሩ በኋላ «ትርጓሜውን ይመለከቷል» ተብሎ ይጻፋል። በዚህ ጊዜ የተጠቀሰውን ቁጥርና ትርጓሜውን መመልከቱ ክፍሉን በይበልጥ ለመረዳት አስፈላጊ ነው።

አንዳንድ ቦታ ላይ የመጽሐፍ ቅዱስ ቁጥር ትርጓሜ አልተሰጠው ይሆናል፤ ሆኖም በሌላ ስፍራ ወዳለ ትርጓሜ ያጣቅሳል። እንዲህ የሚደረገው እየተብራራ ያለው ቁጥርና በማጣቀሻ የቀረበው ተመሳሳይ ትርጓሜ ስላላቸው ነው። በዚህ ትርጓሜ ሁለት ወይም ሦስት ተመሳሳይ ትርጓሜ ያላቸው ቁጥሮች ካሉ ለአንደኛው ብቻ ትርጓሜ ይሰጣል። አንባቢው እንዲህ ያለው ነገር በይበልጥ የማቴዎስንና የሉቃስን ወንጌላት ሲያነብ ያጋጥመዋል። ምክንያቱም በእነዚህ ወንጌላት ያሉ አብዛኛዎቹ ቁጥሮች በማርቆስ ወንጌል ውስጥ ስለሚገኙ ነው። ስለዚህ በእነዚህ ወንጌላት ያለውን ትርጓሜ ለማንበብ በማርቆስ ወንጌል ላይ የተጠቀሰውን ማየቱ ይገባል። በተመሳሳይ ሁኔታ በሉቃስ ወንጌል ያሉ ቁጥሮች አንድ በሆኑ በማቴዎስ ወንጌል ውስጥ ባሉ ቁጥሮች ትርጓሜ ተሠርተዋል።

በዚህ ትርጓሜ አንዳንድ መጽሐፎችና ክፍሎች ከሌሎቹ ይልቅ ረዘም ያሉና ዝርዝር ትርጓሜዎች ተሰጥተዋል። ስለዚህ የአዲስ ኪዳን መጻሕፍትን ለመጀመሪያ ጊዜ የሚያጠና አስቀድሞ እነዚህን መጻሕፍትንና ክፍሎች ቢያጠና መልካም ይሆናል። ለምሳሌ፤ ማቴዎስ ምዕራፍ 5 እስከ 7፤ የማርቆስና የሉቃስ ወንጌል፤ የሐዋርያው የጳውሎስ መልእክት ለሮም ሰዎች፤ አንደኛው የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ለቆሮንቶስ ሰዎች፤ ለገላትያና ለሌፌሶን ሰዎች ይጠቀሳሉ።

የቃላት መዝገብ

የቃላት መዝገብ

አብርሃም - የመጀመሪያው አይሁድ ነበር (በቃላት መዝገብ «አይሁድን» ይመለከታል)። ቀድሞ ዑር አሁን ግን ኢራቅ ከምትባል አገር ከክርስቶስ ልደት በፊት ሁለት ሺህ ዓመት ገደማ ተወለደ። እግዚአብሔር አብርሃምን ወደ ሌላ አገር እንዲሄድ ተናገረው (ዘፍ. 12፡1)። ይህም አገር የአብርሃም ልጆች እንዲወርሱት ተስፋ የተገባላቸው ነበር (ዘፍ. 12፡7)። ያም አገር እስራኤል ነው። እግዚአብሔር አብርሃምን ዘሩ ታላቅ ሕዝብ እንደሚሆን በእርሱም የዓለም ሕዝብ ሁሉ እንደሚባረክ ነገረው (ዘፍ. 12፡2-3)። ያ ሕዝብ የአይሁድ ሕዝብ ነበር። ከዚህ ሕዝብ የዓለም አዳኝ የአብርሃም ዘር የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ መጣ (ማቴ. 1፡1)።

አብርሃም በእግዚአብሔር ላይ ታላቅ እምነት ያለው ሰው ነበር (ገላ. 3፡6፤ ዕብ. 11፡8-12 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። የአይሁድ ሕዝብ ከአብርሃም በሥጋ በመወለዳቸው በጣም ይመካሉ። ነገር ግን በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ በእምነት እውነተኛ የአብርሃም መንፈሳዊ ልጆች ናቸው (ገላ. 3፡7-9 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)።

የአብርሃም ሕይወት ታሪክ በዘፍጥረት ምዕራፍ 11-25 ባለው ክፍል ይገኛል።

ልጅ መሆን - በክርስቶስ በማመናችን የእግዚአብሔር ልጆች ሆንን። ይህ በክርስቶስ ያገኘነው ደኅንነታችን አንዱ ገጽታ ነው (በቃላት መዝገብ «ደኅንነትን» ይመለከታል)።

አስቀድመን የኃጢአትና የሰይጣን ባሪያዎች ነበርን (በቃላት መዝገብ «ሰይጣንን» ይመለከታል)። በእግዚአብሔር ቤተሰብ ውስጥ አባላት አልነበርንም። እርሱ የሰዎች ሁሉ ፈጣሪ ቢሆንም የሁሉም አባት አይደለም። እርሱ በኢየሱስ ለሚያምኑት ብቻ አባት ነው። የክርስቶስን ጽድቅ በእምነት ስንቀበል ብቻ የእርሱ ቤተሰብ አድርጎ ይቀበለናል።

ማንኛውም በማደግ ያለ ልጅ በአሳዳጊነት የወሰደውን ሰው ሀብት መውረስ ይችላል። በሥጋ ከአሳዳጊው የተወለደ ባይሆንም እንኳ በሕግ ልጅ ተደርጎ ስለሚቆጠር የልጅነትን ሙሉ መብት ይቀበላል። ቀድሞ በፍጥረታችን ኃጢአተኞች የነበርን እኛም በክርስቶስ ኢየሱስ በመንፈስ የእግዚአብሔር ወንዶችና ሴቶች ልጆች ሆነናል። በሰማይ ሙሉ ውርስ እንቀበላለን (ሮሜ 8፡15-17፤ ገላ. 4፡3-7፤ ኤፌ. 1፡4-5 እና ትርጓሜአቸውን ይመለከታል)።

ከደኅንነታችን አንዱ ታላቅ በረከት የእግዚአብሔር ልጆች መሆናችን ነው። ይህም የእግዚአብሔር ባሕርይ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ወደ እኛ ተዋህዶ ማለት ነው። ልጅ የሥጋ አባቱን እንደሚቀርብ እንዲሁ እኛም ከእግዚአብሔር ጋር የቀረብ ግንኙነት ማድረግ እንችላለን እንዲሁም እንደ እግዚአብሔር ልጆች መኖር አለብን። የእግዚአብሔር ልጅ መሆን ታላቅ በረከትና ደስታ ነው፤ በተጨማሪም ታላቅ ኅላፊነት እንደ ሆነ መረዳት ያስፈልጋል።

መልአክ - 'መልአክ ሰማያዊ ወይም መንፈሳዊ መልእክተኛ ነው። መላእክት በእግዚአብሔር የተፈጠሩ መናፍስት ናቸው (መዝ. 148፡2-5፤ ቆላ. 1፡16፤ ዕብ. 1፡4)። ከሰዎች የሚባልጡ ፍጡራን ናቸው (ዕብ. 2፡6-7)። ሰዎች ከመፈጠራቸው አስቀድሞ የተፈጠሩ ናቸው (ኢዮ. 38፡7)።

ምንም እንኳ መላእክት እንደ ሰው ሥጋዊ ወይም ምድራዊ አካል ባይኖራቸውም የሰው አካል በመልበስ መገለጥ ይችላሉ (ሉቃ. 1፡11፤ 26-27፤ ዮሐዋ. 12፡6-7)። መላእክት አይጋቡም፤ አይሞቱም (ሉቃ. 20፡34-36)።

መላእክት ሁሉ ቅዱሳን ሆነው ተፈጥረዋል። ሆኖም አንዳንድ መላእክት በእግዚአብሔር ላይ በማመፃቸው ከቅድስና ባሕርያቸው ወድቀዋል። እነዚህ የወደቁ መላእክት አጋንንት ወይም ክፉ (ርኩስ) መናፍስት ሆኑ (በቃላት ዝርዝር «ጋኔንን» ይመለከታል)። የአጋንንት አለቃ ሰይጣን ነው (በቃላት መዝገብ «ሰይጣንን» ይመለከታል)።

እግዚአብሔር ለመላእክት የተለያየ የሥራ ድርሻ ሰጥቷል። አንዳንድ መላእክት በእግዚአብሔር ፊት የሚቆሙና የሚያመልኩ ናቸው (ዕብ. 1፡6፤ ራእ. 5፡11)። ሌሎች መላእክት ደግሞ የእግዚአብሔርን

ሕዝብ የሚመሩና የሚጠብቁ ናቸው (ዘፍ. 19+11፤ መዝ. 91+11፤ ዳንኤል 3+28፤ 6+22፤ የሐዋ. 5+19፤ 12+6-7)።

ኢየሱስ በምድረ በዳ ከተፈተነ በኋላ መላእክት አገልግለውታል (ማቴ. 4+11)፤ በጌቴሴማኒ መላእክት አበርትተውታል (ሉቃ. 22+43)። የኢየሱስ መቃብር የተዘጋበትን ድንጋይ መልአክ አንከባሎታል (ማቴ. 28+2-7)።

በክርስቶስ የሚያምኑ ብዙ ክርስቲያኖች በእግዚአብሔር ፊት የሚቆሙና አማኞችን የሚጠብቁ ልዩ መላእክት እንዳሉ ያምናሉ (ማቴ. 18+10)።

ሐዋርያት - ሐዋርያ ወንጌልን ለመስበክና የክርስቶስን ቤተክርስቲያን ለመመሥረት በመንፈስ ቅዱስ የተሾመ፣ የተላከና መንፈሱ የተነቃቃ ሰው ነው።

አስቀድሞ አሥራ ሁለቱ የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት ብቻ ሐዋርያት ተብለዋል። በኋላም ሌሎች፤ ጳውሎስና ያዕቆብ (1ቆሮ. 15+7)፣ በርናባስ (የሐዋ. 14+3-4)፣ ሲላስና ጢሞቴዎስ (1ተሰ. 2+6-7) እንዲሁም አንዲራቆንና ዩልያን (ሮሜ 16+7) ሐዋርያት ተብለው ተጠርተዋል።

የሐዋርያት ዋና ተግባር በታማኝነት የክርስቶስን ትምህርት ማስተላለፍና የእርሱን ቤተክርስቲያን መመሥረት ነው። በኤፌ. 2+20 ላይ ሐዋርያት የቤተክርስቲያን መሠረት ተብለዋል።

ሥርየት - ሥርየት በኃጢአት ምክንያት የሚመጣውን የእግዚአብሔር ቁጣ ወይም ቅጣት ለማምለጥ የሚከናወን ልዩ ድርጊት ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ ይህ ድርጊት እንስሳ ከመሠዋትና ደም ከማፍሰስ ጋር የተያያዘ ነው።

ሁሉም ሰው ኃጢአት ሠርቷል፤ የእግዚአብሔርን ፍርድና ቅጣት መቀበል ይገባዋል (ዘኁ. 14+18፤ መዝ. 7+11፤ ሮሜ 1+18፤ 3+10 እና ትርጓሜዎችን ይመለከታል)። ነገር ግን እግዚአብሔር በምህረቱ ሰው ይህን ቁጣ የሚያመልጥበትን መንገድ አዘጋጀ። በብሉይ ኪዳን ዘመን አይሁዶች የእግዚአብሔርን ቁጣ ለማብረድ የእንስሳት መሥዋዕትን ያቀርቡ ነበር። የእግዚአብሔር ቁጣ በሰውየው ላይ ሳይሆን በእንስሳው ላይ ይሆናል (ዘሌ. 4+27-31፤ 16+20-22)። ሁልጊዜ ከሚደረገው መሥዋዕት በተጨማሪ እግዚአብሔር አንድ የሥርየት ቀን አውጀ ነበር። በዚህ ቀን ሊቀ ካህናቱ ለሕዝቡ ሁሉ ኃጢአት የሚሆን የተለየ መሥዋዕት ያቀርባል (ዘሌ. 16+1-34)።

ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ዓለም ከመጣ በኋላ እነዚህ የብሉይ ኪዳን መሥዋዕቶች አስፈላጊነታቸው ቀርቷል። ምክንያቱም የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ኢየሱስ ራሱ ስለ ኃጢአታችን መሥዋዕት ሆኖአል። እርሱ የኃጢአታችን ሥርየት መሥዋዕት ነው (ሮሜ 3+23-25፤ 1ዮሐ. 2+2፤ 4+10 እና ትርጓሜአቸውን ይመለከታል)። መሥዋዕትነቱ ለአንዴና ለመጨረሻ የቀረበ ነው። እምነታችንን በኢየሱስ እና በመሥዋዕትነቱ (በመስቀል ላይ ሞቱ) ላይ ስናደርግ ለኃጢአታችን ሌላ መሥዋዕት አያስፈልገንም (ዕብ. 9+26; 28፤ 10+10; 14 እና ትርጓሜአቸውን ይመለከታል)። ኢየሱስ ክርስቶስ ቅጣታችንን ስለወሰደ በደላችን ይቅር ተብሎአል። እርሱ በእኛ ላይ የተገለጠውን የእግዚአብሔርን ቁጣ ያስወግድ ዘንድ የእኛ ምትክ ሆኗል።

የእግዚአብሔርን ቁጣ ለማብረድና የኃጢአት ይቅርታ ለመቀበል ሕያው የሆነ መሥዋዕት ያስፈልጋል። ደም መፍሰሱም የግድ ነው፤ «ደም ሳይፈስ ሥርየት የለም» (ዕብ. 9+22)። ክርስቶስ ያ ሕያው መሥዋዕት ሆኖ ቀርቧል። ደሙንም በመስቀል ላይ ሆኖ አፍስሷል (በቃላት መዝገብ «መስቀልን» ይመለከታል)። እጆቹና እግሮቹ በምስማር ተቸንክረዋል፤ ጎኑ በጦር ተወግቷል (ዮሐ. 19+34፤ 20+24-27)።

ጳውሎስ «አሁን በደሙ ጸድቀናል» ሲል ጽፎአል (ሮሜ 5+9)። ይህም በኢየሱስ ሞት እንደ ጸደቅን ያመለክታል (ሮሜ 5+10)። የሚያድነን የኢየሱስ ደም ብቻ ሳይሆን የኢየሱስ ሞትም ነው። የኃጢአት ቅጣት ሞት ነው (ሮሜ 6+23)። እኛ ሕይወት እንድናገኝ ኢየሱስ መሞት ነበረበት።

ጥምቀት - ጥምቀት በብሉይ ኪዳን መታጠብ ወይም መንጻት ማለት ነው (ዘጸ. 30+17-21፤ ዘሌ. 11+25)። ሰዎች ኢየሱስን ለመቀበል እንዲዘጋጁ መጥምቁ ዮሐንስ የንስሐ ጥምቀትን ይሰብክ ነበር። ኢየሱስ አማኞችን በመንፈስ ቅዱስና በእሳት አጥምቋል (ማቴ. 3+11፤ ማር. 1+8 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)።

በአዲስ ኪዳን ጥምቀት በአብ፣ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም፤ በውኃ መርጨት፣ ማፍሰስና ማጥለቅ የሚደረግ ነው። ጥምቀት የአማኞችን ንስሐ መግባት፣ የኃጢአት ይቅርታ ማግኘትና ከኃጢአት መንጻትን የሚያሳይ ምልክት ነው (የሐዋ. 2+38)። በተጨማሪም ጥምቀት አማኙ ከክርስቶስ ጋር በኅብረት ተካፋይ መሆኑን ያመለክታል (ገላ. 3+26-27)። አማኝ ሲጠመቅ የክርስቶስ ሞት ተካፋይ ሆነ ማለት ነው። ለኃጢአትና ለአሮጌው ኃጢአተኛ ተፈጥሮው ይሞታል። የዚያኑ ጊዜ ደግሞ የኢየሱስ ትንሣኤ ተካፋይ ይሆናል፤ በእምነት አዲስ ሕይወትን ይቀበላል (ሮሜ 6+3-8 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። በመጨረሻም

ጥምቀት የክርስቶስ አካል አባላት መሆናችንን ያመለክታል (1ቆሮ. 12፡13 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። በአጭሩ ለመግለጽ፣ ጥምቀት ደኅንነትን መቀበላችንን የሚያሳይ ምልክት ነው (በቃላት መዝገብ «ደኅንነት» ይመለከታል)። በጥምቀት የሚገኙትን እነዚህን በረከቶች የምንቀበለው በክርስቶስ በማመን ነው።

ብዙ ክርስቲያኖች ግን፤ ጥምቀት ከላይ የተጠቀሱትን መንፈሳዊ በረከቶች የመቀበል ምልክት ከመሆን በላይ እንደሆነ ያምናሉ። ይልቁንም ጥምቀት አማኞች በረከቶችን የሚቀበሉበት መንገድ እንደሆነ ያስባሉ። እንዲያውም እግዚአብሔር አሮጌውን ኃጢአተኛ ተፈጥሮአችንን በመግደል አዲስ ሕይወት የሰጠበት መንገድ እንደሆነ የሚያምኑ አሉ። ሆኖም ክርስቲያኖች የሆኑ ሁሉ የጥምቀት ሥርዓት በራሱ ምንም ዋጋ እንደሌለው ያውቃሉ። በክርስቶስ ያለ እውነተኛ እምነት በጥምቀት ለሚገኙ በረከቶች መሠረት ነው። ለተጨማሪ ማብራሪያ በአጠቃላይ ጽሑፍ «የውኃ ጥምቀት» ይመለከታል።

ደኅንነትን ለማግኘት መጠመቅ አስፈላጊ አይደለም (ሉቃ. 23፡39-43)። ደኅንነት የሚገኘው በእምነት ብቻ ነው። ነገር ግን አንድ ሰው ለመጠመቅ ፈቃደኛ ካልሆነ እምነቱ እውነተኛ አይደለም። አዲስ ኪዳን አማኞች ሁሉ እንዲጠመቁ ያዛል። ካልተጠመቁን ክርስቶስን አልታዘዝንም ማለት ነው። ለክርስቶስ ባለመታዘዝ የሚኖሩ ደግሞ እውነተኛ እምነት የላቸውም። ስለዚህ ክርስቲያኖች ሁሉ ሊጠመቁ ይገባቸዋል።

ሌላ ልዩ የሆነ ጥምቀት ደግሞ አለ፤ ይህም የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ነው። ለተጨማሪ ማብራሪያ በአጠቃላይ ጽሑፍ «የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት» ይመለከታል።

ቤተክርስቲያን - በቀላል አገላለጽ ቤተክርስቲያን በክርስቶስ የተመሠረተች የአማኞች አንድነት ነች። ቤተክርስቲያን በሁለት ዋና ዋና መንገዶች ልትታሰብ ትችላለች። የመጀመሪያው፣ አጥቢያ ቤተክርስቲያን - በአንድ አካባቢ የሚገኙ የአማኞች ኅብረት ሲሆን ሁለተኛው፣ ዓለም አቀፍ ቤተክርስቲያን - በዓለም ዙሪያ የሚገኙ ክርስቲያኖችን የሚያቅፍ መንፈሳዊ ኅብረት ነው። በአዲስ ኪዳን ውስጥ «ቤተክርስቲያን» የሚለው ቃል በእነዚህ ሁለት ሐሳቦች ተገልጾአል። ልዩነቱ የሚታወቀው ግን ቃሉ ከተጠቀሰበት ዐውድ አኳያ ነው።

አጥቢያ ቤተክርስቲያን፤ የዓለም አቀፍ ቤተክርስቲያን በአንድ አካባቢ በሚታይ ሁኔታ መገለጥ ነው። አንዳንድ ክርስቲያኖች አጥቢያ ቤተክርስቲያን በዚያ ለሚገኙ ምእመናን ከፍተኛ ሥልጣን ያለበት ስፍራ እንደሆነ ያምናሉ። ከዚህ አመለካከት አንጻር ግንዳንዱ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ራሷን በራሷ የምታስተዳድር እንደ ሆነች ይታመናል።

በሌሎች ክርስቲያኖች ዘንድ ደግሞ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ሳትሆን ጳጳሳት ከፍተኛው ሥልጣን እንዳላቸው ይታመናል። በእንዲህ ዓይነቱ የቤተክርስቲያን አስተዳደር አንድ ሰው በዛ ባሉ አጥቢያ ቤተክርስቲያናት ላይ የበላይ በመሆን ያስተዳድራል (የቤተክርስቲያን አስተዳደርን ይመለከታል)።

ቤተክርስቲያን የክርስቶስ አካል ናት (1ቆሮ. 12፡27-28፤ ኤፌ. 4፡11-12)። ስለዚህ የቤተክርስቲያን አባላት የክርስቶስ አካል አባላት ናቸው (ኤፌ. 5፡30)። የቤተክርስቲያን ራስ ክርስቶስ ነው (ኤፌ. 5፡23፤ ቆላ. 1፡18)።

ቤተክርስቲያን እንደ እግዚአብሔር ቤተሰብም ትገለጻለች (ኤፌ. 2፡19)። ቤተክርስቲያን አማኞች በአንድነት የሚታነጹበትና የማዕዘን ራስ ድንጋዩም ክርስቶስ እንደ ሆነበት «ሕያው ሕንፃም» ትታያለች (ኤፌ. 2፡20-22 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። ጴጥሮስ ቤተክርስቲያንን በሕያዋን ድንጋዩ እንደተጋነባ መንፈሳዊ ቤት በመመስል ገልጾአታል (1ጴጥ. 2፡5)።

የቤተክርስቲያን ዋና ዓላማ የክርስቶስ ምስክርና የዓለም ብርሃን እንድትሆን ነው። ቤተክርስቲያን ለኅብረት አምልኮና በክርስቶስ ትምህርት ክርስቲያኖችን ለመመገብ አስፈላጊ ብትሆንም፤ ዋና ዓላማ ግን ወደ ዓለም በመሄድ ሰዎችን ወደ ክርስቶስ ማምጣት ነው (የቤተክርስቲያን ዓላማ ይመለከታል)።

ግርዘት - ግርዛት የወንድ ብልት ጫፍ ሽፋንን መቁረጥ ነው። እግዚአብሔር አብርሃምንና የእርሱን ወንድ ልጆች በሙሉ እንዲገረዙ አዘዘ። ይህም እግዚአብሔር ከአይሁድ ሕዝብ ጋር ላደረገው ኪዳን ምልክት ነው (ዘፍ. 17፡9-14)። እያንዳንዱ ወንድ አይሁዳዊ በተወለደ በስምንተኛው ቀን የመገረዝ ግዴታ አለበት። መገረዝ አይሁድ መሆንን የሚያሳይ ውጪያዊ ምልክት ነው።

ነገር ግን ደኅንነትን ለመቀበል መገረዝ ምንም አይጠቅምም (ገላ. 5፡6 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። እንደ እውነቱ ከሆነ ውጪያዊ የሆነ የሥጋ መገረዝ እውነተኛ አይሁዳዊነትን እንኳን አያመለክትም (ሮሜ 2፡28-29 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። ስለዚህ ከአሕዛብ ወገን የሆኑ ክርስቲያኖች መገረዝ አያስፈልጋቸውም።

ኪዳን - ኪዳን በሁለት ሰዎች ወይም ወገኖች መካከል የሚደረግ ስምምነት (ውል) ነው። በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ከአይሁድ ሕዝብ ጋር ኪዳን አደረገ፤ እነርሱን ለመባረክ ቃል ገባላቸው (ዘፍ. 15፥18፤ ዘጸ. 19፥5-6፤ 2ኛሙ. 23፥5)። በአይሁድ ወገን ደግሞ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ መፈጸም ሕጉንም መታዘዝ ይጠበቅባቸዋል (ከቃላት መዝገብ «ሕግ» ይመለከታል)።

በብሉይ ኪዳን አይሁዶች የእግዚአብሔርን ሕግ ሙሉ በሙሉ አልፈጸሙም። በኪዳን ከእነርሱ የሚጠበቅባቸውን አላሟሉም። ስለዚህ እግዚአብሔር ለእነርሱ የገባላቸውን ተስፋ ተወ። በዚህ ፈንታ ከሰዎች ሁሉ ጋር አዲስ ኪዳን ገባ። በልጁ በኢየሱስ ለሚያምን ሁሉ ደኅንነትን እንደሚሰጥ ተስፋ ሰጠ። አዲሱ ኪዳን በኤር. 31፥31-34 እና በዕብ. 8፥6-13 ተገልጿል።

በብሉይ ኪዳን፤ ኪዳን የሚጻናው ደም በማፍሰስ ነበር። እንስሳ ይታረድና ሁለቱ ባለ ኪዳኖች እኩል በተከፈለው እንስሳ መካከል ያልፋሉ። እንዲህ ማድረጋቸው «ይህን ቃል ኪዳን የሚያፈርስ ዕድል ፈንታው እንደዚህ እንስሳ ይሁን» ማለታቸው ነው (ዘፍ. 15፥17-18፤ ኤር. 34፥18-20)። የፈሰሰው የእንስሳ ደም የኪዳኑ ደም በመባል ይጠራል (ዘጸ. 24፥5-8)።

በተመሳሳይ መንገድ ኢየሱስ ያፈሰሰው ደም በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የኪዳን ደም ሆኗል (ማር. 14፥24፤ 1ቆሮ. 11፥25፤ በአጠቃላይ ጽሑፍ የጌታ ራትን ይመለከታል)። እግዚአብሔር እኛ በኃጢአታችን ምክንያት ልንቀበለው የሚገባንን ቅጣት በልጁ በኢየሱስ ላይ አደረገ። በኪዳኑ የእግዚአብሔር ድርሻ ልጁን መሥዋዕት ማድረግ ሲሆን የእኛ ድርሻ ደግሞ በኢየሱስ ማመንና እርሱን መታዘዝ ነው። በእኛና በእግዚአብሔር መካከል የተደረገው ይህ ኪዳን የጻናው በኢየሱስ ደም ነው።

መስቀል - በሮማውያን የግዛት ዘመን መስቀል ወንጀለኞች በሞት የሚቀጡበት ስፍራ ነበር። ወንጀለኛው በመስቀል ላይ እጆቹና እግሮቹ በገመድ በማሠር ወይም በምስማር በመቸንከር ይሰቀላል። ብዙ ጊዜ የተሰቀለው ወንጀለኛ እስኪሞት ድረስ ሁለት ወይም ሦስት ቀናት ይወስዳል። ስለዚህ የተሰቀሉትን ወንጀለኞች ሞታቸውን ለማፋጠን ጭኖቻቸው ይሰበሩ ነበር።

ኢየሱስ በሮማውያን ወንጀለኛ ተብሎ በመስቀል ላይ ተሰቀለ። ስለዚህ መስቀል ለክርስቲያኖች የኢየሱስን ሞትና ለሰው ኃጢአት መሠዋዕቱን የሚያሳይ ምልክት ነው። ኢየሱስ በመስቀል ላይ በመሞት በእኛ ምትክ የሞት ፍርዳችንን ተቀበለ (ማር. 10፥45 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)።

መስቀል እያንዳንዱ ክርስቲያን ስለ ክርስቶስ ሲል ለሚቀበለው መከራ ዝግጁ መሆን እ ዳለበት የሚያሳይ ምልክት ነው (ማር. 8፥34 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። እንዲሁም የኃጢአተኛ ተፈጥሮአችንን ሞት ያመለክታል (ሮሜ 6፥6፤ ገላ. 2፥20፤ 5፥24፤ 6፥14 እና ትርጓሜአቸውን ይመለከታል)። ከክርስቶስ ጋር መከራ ከተቀበልን ከክርስቶስ ጋር ስለምንከብር መስቀል የክርስቲያኖች የክብር ምልክትም ነው (ሮሜ 8፥17)።

ዳዊት - ዳዊት የአይሁድ ታላቅ ንጉሥ ነበር። ዳዊት የተወለደው ከክ.ል.በ. 1040 ዓመት ሲሆን የነገሠውም ከክ.ል.በ. 1010 እስከ 970 ድረስ ለ40 ዓመታት ነበር።

ኢየሱሳሌም የአይሁድ ዋና ከተማ እንድትሆን ያደረገው ዳዊት ነው። በእርሱ የንግሥና ዘመን የአይሁድ መንግሥት የሆነችው እስራኤል ታላቅ ኃይል ነበራት። ዳዊት በብሉይ ኪዳን ከመዝሙር መጻሕፍት ሰባ ሦስቱን ጽፎአል። የኢየሱስ ትውልድም ከዳዊት ወገን ነበር (ማቴ. 1፥1-20፤ ሉቃ. 1፥26-27፤ 32-33 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)።

የዳዊት ሕይወት ከሳሙኤል ቀዳማዊ ምዕራፍ 16 እስከ ነገሥት ካልዕ ምዕራፍ 2 ድረስ በዝርዝር ይገኛል።

ጋፊን - በመጽሐፍ ቅዱስ አጋንንት ክፉ ወይም ርኩስ መናፍስት በመባል ተጠርተዋል። እነዚህ መናፍስት የሞቱ ሰዎች መናፍስት አይደሉም። እነዚህ በእግዚአብሔር የተፈጠሩ ነገር ግን በእርሱ ላይ ያመፁ ናቸው። የእነዚህ መናፍስት አለቃ ሰይጣን ነው (በቃላት መዝገብ «ሰይጣንን» ይመለከታል)። እነዚህ አጋንንት ወይም መናፍስት የራሳቸው አካል የላቸውም። ስለዚህ በሌላው አካል ውስጥ ለመኖር ይፈልጋሉ። አጋንንት እውቀታቸው የላቀና ኃይለኞች ናቸው። ሰውን መቆጣጠርና ዓይነ ሥውር (ማቴ. 12፥22)፤ ደንቆሮ (ማቴ. 9፥32) እንዲሁም ከአእምሮ ውጪ ያደርጋሉ (ማር. 5፥1-5፤ 9፥20-22)።

በምድር ላይ አጋንንት ኃይል አላቸው (ኤፌ. 6፥11-12)። ነገር ግን የመንፈስ ቅዱስ ኃይል ይበልጣል (1ዮሐ. 4፥4)። ክርስቲያኖች ከአጋንንት ሥራ ጋር ከተያያዙ ነገር በተለይም ከጣዖት አምልኮ ራሳቸውን ማግለል ይኖርባቸዋል። ጣዖት በራሱ ምንም ኃይል የለውም፤ ሆኖም ሰዎች ጣዖትን ሲያመልኩ አጋንንትን ማምለካቸው ነው (1ቆሮ. 10፥19-21 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)።

(ለተጨማሪ ማብራሪያ በአጠቃላይ ጽሑፍ «ፈውስ» እና «ነጻ መውጣትን» ይመለከታል)።

ቅጣት - ቅጣት መጨረሻው ወይም ፍጻሜው ወደ መሻሻልና እድገት የሚያመራ ማንኛውም ዓይነት ችግር ወይም ህመም ነው። ወላጆች ልጆቻቸው መልካም ሕይወት እንዲመሩ ለማድረግ የሚያስተምሩበት መንገድ አንዱ ተግባሩ ነው። በተመሳሳይ መንገድ እግዚአብሔርም በክርስቶስ የሚያምኑትን ያስተምራቸዋል፤ ይገሥጻቸዋልም። ሁላችንም በባሕርያችን ድካምና ጉድለት አለብን። ታዲያ እነዚህን በማስወገድ ፍጹማን እንድንሆን እግዚአብሔር ይፈልጋል። ስለዚህ እምነታችንን ለመፈተንና ስህተቶቻችንን ለማስወገድ ሲል በሕይወታችን ችግርና መከራ እንዲመጡ ይፈቅዳል።

እግዚአብሔር ራሱ ክፉን ወይም ሕይወታችንን የሚያጠፋ ፈተና አያመጣብንም። ነገር ግን ሰይጣን እንዲፈትነን ይፈቅዳል። በተጨማሪም የገዛ ኃጢአታችን በራሳችን ላይ ችግር ያመጣብናል።

እግዚአብሔር ሲገሥጸን ደስ ልንሰኝ ይገባናል፤ ምክንያቱም እንዲህ ያለው ተግባሩ የእግዚአብሔር ልጆች መሆናችንን ስለሚያመለክት ነው (ዕብ. 12፡5-12፤ ያዕ. 1፡2-4፤ 1ጴጥ. 1፡6-7 እና ትርጓሜአቸውን ይመለከታል)።

ግብጽ - በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሰችው ግብጽ አሁንም በሰሜን ምሥራቅ አፍሪካ የምትገኘዋ አገር ነች። አይሁዶች ከክ.ል.በ. በ1400 ዓመት በሙሴ ነጻ ከመውጣታቸው በፊት ለብዙ ዓመታት በባርነት ቀንበር ሥር በግብጽ ምድር ነበሩ።

የዘላለም ሕይወት - የዘላለም ሕይወት ፍጻሜ የሌለው መንፈሳዊ ሕይወት ነው። የዘላለም ሕይወት የሚጀምረው አንድ ሰው በኢየሱስ አምኖ ዳግም እንደተወለደ ነው (ዮሐ. 3፡3-5 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። የዘላለም ሕይወት ከእግዚአብሔር ጋር ያለ የዘላለም ኅብረት ነው። ይህ ኅብረት በኢየሱስ ስናምን በምድር ላይ ጀምሮ ሥጋችን ከሞተ በኋላ እንኳ በሰማይ የሚቀጥል ነው። ስለዚህ አማኞች ሞትን ሊፈሩ አይገባቸውም። መንፈሳቸው ለዘላለም ይኖራል (ዮሐ. 11፡25-26)። ይህም ብቻ ሳይሆን አማኞች በሰማይ አዲስ መንፈሳዊ አካል ይቀበላሉ (በቃላት መዝገብ ትንሣኤን ይመለከታል)።

የዘላለም ሕይወት የደኅንነታችን ዋና ክፍል ነው (በቃላት መዝገብ ደኅንነት ይመለከታል)። የደኅንነት ደረጃዎች የሆኑት የኃጢአት ይቅርታ፣ ጽድቅ፣ የልጅነት መብት ማግኘት ሁሉ ፍጻሜአቸው በክርስቶስ ለሚያምን ለእያንዳንዱ እውነተኛ ክርስቲያን አስደሳችና አስደናቂ የዘላለም ሕይወት ነው። የዘላለም ሕይወት ለዘላለም ዝም ብሎ መኖር አይደለም፤ ነገር ግን እግዚአብሔር በሚገኝበት በደስታ ለዘላለም መኖር ነው። በምድር ላይ ያለ ማንኛውም ዓይነት ኑሮ በሰማይ ካለው ዘላለማዊ ሕይወት ጋር ውድድር ውስጥ እንኳ ሊገባ አይችልም (ሮሜ 8፡18፤ 2ቆሮ. 4፡17)።

ክፉ መንፈስ - (በቃላት መዝገብ ጋኔንን ይመለከታል)።

እምነት - በአዲስ ኪዳን እምነት የሚለው ቃል በእግዚአብሔር ማመን፣ በክርስቶስ ማመን ማለት ነው። እምነት የክርስቶስ ትምህርት እውነተኛ ለመሆኑ እንዲሁም በእርሱ ሞት እኛ እንደዳንን የሚያረጋግጥ ነው። እምነት ጠንካራ አመለካከት አይደለም። እምነት በክርስቶስ ላይ ሙሉ በሙሉ መታመን በእርሱ ላይ ሁለንተናችንን ማስቀመጥ ነው። ለምሳሌ፡- ወደ አንድ ድልድይ ደርሰን ድልድዩ ጠንካራ እንደሆነ እርግጠኞች እንሆናለን። ነገር ግን ድልድዩ ላይ መራመድ ከፈራን እምነት የለንም ማለት ነው። እምነት በድልድዩ ላይ እንደ መሄድ ነው።

በአዲስ ኪዳን «እምነት» የሚለው ቃል በኢየሱስ ላይ ያሉ የተለያዩ ደረጃ ያላቸውን እምነትን ያሳያል። አንዳንድ ሰዎች ኢየሱስ የመፈወስ ኃይል እንዳለው ያምናሉ (ማቴ. 8፡10)። ሌሎች ደግሞ ነቢይ እንደሆነ ያምናሉ (ማር. 8፡27-28፤ ዮሐ. 9፡17)። እውነተኛና የሚያድን እምነት ግን ኢየሱስ አዳኙ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ማመን ነው (ማር. 8፡29፤ ዮሐ. 9፡35-38)። ይህ በአዲስ ኪዳን ስለ እምነት የተጠቀሰ ትክክለኛ ትርጉም ነው።

እኛ የዳንነው በእምነት ነው (ኤፌ. 2፡8 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። መንፈሳዊ በረከቶችን ሁሉ የተቀበልነው በእምነት ነው። . . . ያለ እምነት እግዚአብሔርን ደስ ማሰኘት አይቻልም (ዕብ. 11፡6)። . . . በእምነት ያልሆነ ሁሉ ኃጢአት ነው (ሮሜ 14፡23)።

እምነት እኛ የምናደርገው አንድ «የሥራ» ዓይነት ሳይሆን ክርስቶስ በመስቀል ላይ ስለ እኛ የወራውን ሥራ መቀበል ነው። እምነት ከእግዚአብሔር የሚሰጥ ስጦታ ነው (ሮሜ. 12፡3)።

ሆኖም ካመንን በኋላ በሕይወታችንና በባሕርያችን ሁልጊዜ ለውጥ ይኖራል። በክርስቶስ ስናምን መንፈስ ቅዱስ ወደ ሕይወታችን ይመጣል። ከዚህም የተነሣ መልካም ሥራዎችን መሥራት እንጀምራለን (ኤፌ. 2፡10)። እነዚህን ሥራዎች በመሥራት ደኅንነትን አላገኘንም፤ የዳንነው በእምነት ብቻ ነው። መልካም ሥራዎች ግን እምነታችን እውነተኛ ለመሆኑ ተጨባጭ ማስረጃዎች ናቸው። እምነታችን እግዚአብሔርን መውደድና መታዘዝ፣ የፍቅር ሥራዎችንም ለማድረግ የማይመራን ከሆነ እምነታችን

የሐሰትና የሞተ ነው። እንዲህ ያለው «አምነት» አያድነንም (ማቴ. 7፥21፤ ገላ. 5፥6፤ ያዕ. 2፥14-17 እና ትርጓሜአቸውን ይመለከታል)።

ሥጋ - እንደ አጠቃቀማችን ትርጉም በአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ውስጥ ሥጋ ሁለት ትርጉሞች አሉት። ትርጉሙን ለመረዳት ዐውደ ምንባቡን ማየት ተገቢ ነው። የመጀመሪያው፣ ሥጋ ሰውነት የሚል ትርጉም አለው። ለምሳሌ በሮሜ 8፥10-11፤ 12፥1-4 ላይ የተጠቀሰው «ሰውነት» በሚለው ትርጉሙ ነው። ሁለተኛው፣ ሥጋ ኃጢአተኛ ተፈጥሮን ያመለክታል። ሰውነታችን በራሱ ኃጢአተኛ አይደለም። ጳውሎስ ኃጢአተኛ ተፈጥሮን «ሥጋ» በማለት ብዙ ጊዜ ይጠራዋል። (ለምሳሌ፦ ሮሜ 7፥5፤ 18-25፤ 8፥3-9፤ 12፤ 1ቆሮ. 5፥5፤ ገላ. 5፥13፤ 16-17፤ 19-24፤ 6፥8 ይመለከታል)።

ስለ ሥጋ የተሰጡት ሁለት ትርጉሞች የተለያዩ ናቸው። ሥጋ ሰውነት የሚለውን ትርጉም ሊያመለክት ስለ ሰውነታችን ኃጢአተኛ አለመሆን ያሳያል። የተፈጠርነውም በእግዚአብሔር አምሳል ነው (ዘፍ. 1፥22)።

ነገር ግን ክፉ የሆነው ኃጢአተኛ ተፈጥሮአችንና ኃጢአተኛ ፍላጎታችን ነው። እነዚህ ፍላጎቶቻችን ኃጢአት እንድንሠራ የሚያደርጉን ናቸው (ያዕ. 1፥14-15)። ስለዚህ ሥጋ ኃጢአተኛ ተፈጥሮአችንን ለማመልከት ጥቅም ላይ ሲውል፤ ሰውነትን ከማሳየት የተለየ ትርጉም አለው። ኃጢአተኛ ተፈጥሮአችን ክፉ ሊሆን ሰውነታችን ግን አይደለም። መንፈስ ቅዱስ ሰውነታችንን ሲቆጣጠር ድርጊታችን ሁሉ ትክክል ይሆናል። ኃጢአተኛ ተፈጥሮአችን ሰውነታችንን ሲቆጣጠር ኃጢአት እናደርጋለን (ሮሜ 6፥12-13 ይመለከታል)።

አሕዛብ - በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከአይሁድ ወገን (ዘር) ያልሆኑ ሁሉ አሕዛብ በመባል ይጠራሉ። አይሁዶች አሕዛብን ይንቃሉ፤ ምክንያቱም የመጽሐፍ ቅዱስ ታሪክ በተፈጸመበት ዘመን አብዛኛዎቹ አሕዛብ በአንድ እውነተኛ አምላክ አያምኑም ነበር። እነዚህም በብዙ ሐሰተኛ አማልክት የሚያምኑና ጣዖታትን የሚያመልኩ ነበሩ። አይሁዶችን አሕዛብን ንፁሕን እንዳልሆኑና የረከሱ ናቸው ብለው ይቆጥራሉ።

ኢየሱስ ወደ ዓለም የመጣው አይሁድን ብቻ ለማዳን ሳይሆን ዓለምን በሙሉ አሕዛብንም ጭምር ነው። ሐዋርያው ጴጥሮስ አሕዛብ ለሆነው ለቆርኔሌዎስና ለቤተሰቡ ወንጌልን በመስበኩ፤ ከአሕዛብ ወገን በኢየሱስ አምነው ከዳት ተመጽዖዎቹ ለመሆን በቅተዋል (የሐዋ. 10፥44-48)። ሐዋርያው ጳውሎስ ለአሕዛብ የክርስቶስን ወንጌል ለመውሰድ የተሾመ ሰው ነበር (የሐዋ. 9፥15፤ 22፥21፤ ገላ. 2፥9)።

ወንጌል - በአዲስ ኪዳን ወንጌል የሚለው ቃል ትርጉም ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ሕይወት፣ ሞትና ትንሣኤ የሚናገር መልካም ዜና ማለት ነው። ወንጌል ኢየሱስ ክርስቶስ የዓለም አዳኝ እንደ ሆነና ወደ ምድር የመጣው ኃጢአተኞችን ለማዳን እንደሆነ የሚናገር የምሥራች ዜና ነው። ወንጌል የእግዚአብሔር መንግሥት በክርስቶስ ኢየሱስ ወደ ምድር እንደ መጣ ያበስራል (ማር. 1፥14-15 ይመለከታል)። እንዲሁም ወንጌል ሰው ለመዳን የሚያደርገው አንድ ነገር ቢኖር በኢየሱስ ማመን ብቻ እንደሆነ የሚናገር መልካም ዜና ነው።

ጾጋ - ጾጋ እግዚአብሔር ለሰው ያሳየው ፍቅርና ምሕረት ነው። እግዚአብሔር ለሰዎች ጾጋን በነጻ ሰጠ። ሰዎች ኃጢአተኞች ስለሆኑ የእግዚአብሔርን ፍቅርና ምሕረት ለመቀበል አይችሉም። ነገር ግን ምንም እንኳ ሰው የእግዚአብሔርን ፍቅር ለማግኘት የማይገባው ቢሆንም እግዚአብሔር ሰዎችን ይወዳል። እኛ ኃጢአተኞችና የእግዚአብሔር ጠላቶች ሆነን ሳለን እግዚአብሔር የገዛ ልጁን እንዲያድነን ወደ እኛ ላከው (ሮሜ 5፥8)።

ከእግዚአብሔር ጾጋ የተነሣ ደኅንነትን አግኝተናል (ኤፌ. 2፥8፤ ቲቶ 2፥11)። ከእግዚአብሔር ጾጋ የተነሣም የክርስትናን ሕይወት እንኖራለን። ሰው ያገኘው ቁላዊም ሆነ መንፈሳዊ በረከቶች ከእግዚአብሔር ጾጋ የመነጩ ናቸው። በጾጋው፤ እግዚአብሔር እኛን ለማዳን ልጁን ላከልን፤ ቅዱሳንም ሊያደርገን በጾጋው መንፈስ ቅዱስን ላከልን። ከጾጋው የተነሣ በክርስቶስ የሚያምኑ ከእግዚአብሔር ጋር ለዘላለም ይኖራሉ።

መንፈስ ቅዱስ - መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር ነው። እግዚአብሔር መንፈስ ነው (ዮሐ. 4፥24)። መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር በአካል ከተገለጠበት ሦስት አካል አንዱ ነው። እግዚአብሔር አብ። ወልድ (ኢየሱስ) እና መንፈስ ቅዱስ አንድ አምላክ በሦስት አካል ተገልጧል።

መንፈስ ቅዱስ በአማኞች ውስጥ አለ (ዮሐ. 14፥17፤ 1ቆሮ. 3፥16፤ 6፥19፤ ኤፌ. 2፥22 እና ትርጓሜአቸውን ይመለከታል)። መንፈስ ቅዱስ አማኞችን ያስተምራል (ዮሐ. 14፥26)፤ ስለ ክርስቶስ

ይመለከታል (ዮሐ. 15፥26)። መጽሐፍ ቅዱስን የጻፉትን ሰዎች ልብ መርቷል፤ አብርቷልም (ዮሐዋ. 1፥16) 2ጴጥ. 1፥21)። የመንፈስ ቅዱስ በእኛ ውስጥ መኖር ክርስቶስን እንደመያዝ አስፈላጊ ነው፤ ምክንያቱም ኢየሱስን ወደ ሕይወታችን ስንቀበል መንፈስ ቅዱስንም ስለምንቀበል ነው (ሮሜ 8፥9-12)። ኢየሱስና እግዚአብሔር አንድ ስለሆኑ መንፈስ ቅዱስ የኢየሱስ መንፈስ ነው (ዮሐ. 10፥30)።

መንፈስ ቅዱስ ለአማኞች ታላቅ ኃይልን ይሰጣል (ዮሐዋ. 1፥8) 2፥1-4 እና ትርጓሜአቸውን ይመለከታል)። መንፈስ ቅዱስ ለአገልግሎት እንዲውሉ ልዩ ልዩ ስጦታዎችን ይሰጣል (1ቆሮ. 12፥7-11 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። ከሁሉም በላይ መንፈስ ቅዱስ ቅዱስ የሆነ ሕይወት እንድንመራና በውስጣችን ዘጠኙን የመንፈስ ቅዱስ ፍሬዎች እንድናፈራ ይረዳናል (ገላ. 5፥22-23 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። ያለ መንፈስ ቅዱስ እርዳታ የክርስትናን ሕይወት በአግባቡ ልንኖር አንችልም።

ለተጨማሪ ማብራሪያ በአጠቃላይ ጽሑፍ «መንፈስ ቅዱስ» እና «የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀትን» ይመለከታል።

በክርስቶስ መሆን - «በክርስቶስ መሆን» የሚለው ቃል በሐዋርያው ጳውሎስ መልእክቶች በተደጋጋሚ ተጠቅሶ ይገኛል። «በክርስቶስ መሆን» ማለት በመጀመሪያ በእርሱ ማመንን ያሳያል። ከዚያም በእውነት በክርስቶስ ካመንን ከእርሱ ጋር አንድ እንሆናለን። ይህም ማለት ከእርሱ ጋር ኅብረት ማድረግ፣ እርሱን ማወቅ፣ እርሱን መታዘዝና በእርሱ መባረክ ማለት ነው። መንፈሳዊ በረከቶቻችንን ያገኘነው በክርስቶስ ነው (ኤፌ. 1፥3 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። «በክርስቶስ» ስንሆን አዲስ ፍጥረት እንሆናለን፤ አዲስ ሕይወትንም እንቀበላለን (2ቆሮ. 5፥17 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)።

እስራኤል - በአዲስ ኪዳን የዚህ ቃል የተለመደው ትርጉም የአብርሃም ዘር የሆነውን የአይሁድን ሕዝብ ያመለክታል። ነገር ግን ጳውሎስ አንዳንድ ጊዜ «እስራኤል» የሚለውን ቃል በእምነት የአብርሃም እውነተኛ ልጆች የሆኑትን ለማመልከት ይጠቀማል (ገላ. 6፥16)።

በብሉይ ኪዳን የአብርሃም የልጅ ልጅ የሆነው ያዕቆብ እስራኤል የሚለው ስም ከእግዚአብሔር ተሰጠው (ዘፍ. 35፥10)። ያዕቆብ የእስራኤል አሥራ ሁለት ነገድ የሆኑትን ወለደ (ዘፍ. 35፥23-26)። ዛሬ እስራኤል በመካከለኛው ምሥራቅ ከሜዲትራንያን ባሕር በስተ ምሥራቅ የምትገኝ አገር ስም ነው። ይህች አገር እግዚአብሔር ለአብርሃም ልጆች እንድትሆን ቃል በገባላቸው ምድር ላይ በአይሁዳውያን በ1947 ዓ.ም. ተመሠረተች (ዘፍ. 12፥4-7)። ዋና ከተማዋ አሁንም በአዲስ ኪዳን ዘመን፤ የአይሁድ ዋና ከተማ የነበረችው ኢየሩሳሌም ናት።

እስራኤላውያን - (በቃላት መዝገብ «አይሁድን» ይመልከቱ)።

አይሁድ - አይሁድ ወይም እስራኤላዊ የአይሁድ አባት የሆነው የአብርሃም ዘር ነው (በቃላት መዝገብ አብርሃምን ይመለከታል)። እግዚአብሔር ለአብርሃም «ዘርህን አበዛዋለሁ፤ ታላቅ ሕዝብም ይሆናል» ሲል ተስፋ ገባለት (ዘፍ. 12፥2)። እግዚአብሔር ከአብርሃምና ከዘሩ ጋር ቃል ኪዳን አደረገ (በቃላት መዝገብ ቃል ኪዳንን ይመለከታል)። እግዚአብሔር አብርሃምን እንዲህ አለው፤ «በአንተና በዘርህ፣ በመጪውም ትውልድ መካከል ቃል ኪዳኔን ለዘላለም አጸናለሁ፤ በዚህም ዓይነት ለአንተና ከአንተ በኋላ ለሚመጣው ዘርህ አምላክ እሆናለሁ» (ዘፍ. 17፥7-8)። በዚህ ሁኔታ እግዚአብሔር አይሁድን የእርሱ የተለየ ሕዝብ እንዲሆንለት መረጠ (ዘጸ. 19፥5-6)። ሆኖም አይሁድ እግዚአብሔርን እንዲታዘዙና እርሱን ብቻ እንዲያመልኩ እግዚአብሔር ይጠብቅባቸው ነበር፤ ይህም በኪዳን ውስጥ የእነርሱ ድርሻ ነበር።

በብሉይ ኪዳን ዘመን እውነተኛውን አንድ አምላክ የሚያመልክ ብቸኛ ዘር የአይሁድ ዘር ነበር። ነገር ግን ብዙ ጊዜ እግዚአብሔርን ባለመታዘዝ ከኪዳን ይርቁ ነበርና ንስሐ እንዲገቡና ከከፉ መንገዳቸው እንዲመለሱ ነቢያቱን ይልክ ነበር።

እግዚአብሔር የአይሁድ ሕዝብ ለምድር ሁሉ በረከት እንዲሆን መረጠው (ዘፍ. 12፥3)። ከአይሁድ ወገን የሚመጣው ዋናው በረከት ኢየሱስ ክርስቶስ ነበር። ይህም የዓለም አዳኝ፣ ራሱ ከአብርሃም ዘር የተወለደ አይሁድ ነበር (ማቴ. 1፥1)። እግዚአብሔር ለአብርሃም የሰጠው ተስፋ በኢየሱስ ክርስቶስ ተፈጸመ።

አረማውያን በመገረዝና የአይሁድን ሥርዓትና ሕግ በመጠበቅ አይሁድ መሆን ይችሉ ነበር (በቃላት መዝገብ አረማዊ፤ መገረዝና ሕግ የሚሉትን ይመለከታል)። እንዲህ ባለው መንገድ ወደ ይሁዲነት የገቡና የተለወጡ አይሁዶች ይባሉ ነበር።

ፍርድ - በአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ፍርድ የሚለው ቃል ሦስት የተለያዩ ትርጉሞች አሉት፤ ትርጉማቸውም በሦስት ልዩ ልዩ መንገዶች ጥቅም ላይ ውሏል።

የመጀመሪያው ትርጉም ሰዎች እርስ በርሳቸው አንዱ በሌላው ላይ የሚፈርደው ነው። ኢየሱስ እርስ በርሳችን እንዳንፈራረድ አዘላ (ማቴ. 7፥1 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። የሰው ፍርድ ሙሉ እውነት ሊኖረው አይችልም። ምክንያቱም አንድም ሰው ስሌ ሌላው ማንነት ሙሉ በሙሉ ሊያውቅ አይችልም። ስለ እያንዳንዱ ሰው ሙሉ እውቀት ያለው እግዚአብሔር ብቻ ነው። ስለዚህ እውነተኛና ቅን ፍርድ የሚገኘው ከእግዚአብሔር ብቻ ነው።

በአዲስ ኪዳን የተጠቀሰው ሁለተኛው የፍርድ ዓይነት እግዚአብሔር ክፉ በሚያደርገው ላይ የሚያመጣው ቅጣት ነው። ይህ ቅጣት በአማኞችም ሆነ በማያምኑ ሰዎች ላይ የሚመጣ ነው (1ቆሮ. 11፥29-34 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። እንዲህ ያለው ፍርድ ዓላማው ኃጢአተኞች ወደ እግዚአብሔር እንዲመለሱና የሰዎችን ሕይወት ለማስተካከልና ለማንጸዳት ነው።

ሦስተኛው የፍርድ ዓይነት በዓለም መጨረሻ ላይ የሚወርደውን የእግዚአብሔር የመጨረሻው ፍርድ ያመለክታል። እግዚአብሔር በሰዎች ላይ የሚፈርደውን የመጨረሻውንና ከፍተኛውን ሥልጣን የሰጠው ለኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ዮሐ. 5፥22)። እያንዳንዱ ሰው በክርስቶስ የፍርድ ወንበር ፊት ይቆማል (2ቆሮ. 5፥10 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። የክርስቶስ ፍርድ ያለ አድልዎ ነው። በዚያን ቃን የሚኖረው የእርሱ ፍርድ በምድር እንዳሉ ሰዎች አይደለም፤ ፍርዱ ፍጹም፤ እውነተኛና ቅን ነው። በዚህ ምድራዊ ሕይወታቸው በክርስቶስ ያመኑ ሰዎች ወደ መንግሥተ ሰማያት ይገባሉ። በምድራዊ ሕይወታቸው በክርስቶስ ያላመኑ ሰዎች ተኮንነው ወደ ሲኦል ይወርዳሉ (ዮሐ. 3፥18-36)። ከመጨረሻዋ ፍርድ በኋላ ምንም ይግባኝ የለም። ስለዚህ አንድ ሰው ደኅንነትን መቀበል እንዲችል በምድራዊ ሕይወቱ በኢየሱስ ማመን አማራጭ የሌለው መንገድ ነው (ዮሐዋ. 4፥12)።

የእግዚአብሔር መንግሥት - የእግዚአብሔር መንግሥት እንደማንኛውም ተራ አገር ወይም አንድ ምድራዊ መንግሥት አይደለም። የእግዚአብሔር መንግሥት እግዚአብሔር በሙሉ ሥልጣን የሚገዛውና የሚያስተዳድረው መንፈሳዊ መንግሥት ነው። በአንድ በኩል የእግዚአብሔር መንግሥት በሁሉ ሥፍራ አለ። ሆኖም በአዲስ ኪዳን የእግዚአብሔር መንግሥት ሰዎች መላእክት እግዚአብሔርን የሚያመልኩበትና የሚታዘዙበት መንፈሳዊ «መንግሥት» ነው። ስለዚህ በዚህ አንጻር ምድር ሙሉ በሙሉ የእግዚአብሔር መንግሥት ያለባት ሳትሆን በሰይጣን ግዛት ሥር እንደሆነች መገንዘብ ይቻላል። ሰይጣን የዚህ ዓለም ገዢ ነው (ዮሐ. 12፥31፤ 16፥11 እና ትርጓሜአቸውን ይመለከታል)።

ነገር ግን በሌላ አንጻር ኢየሱስ የእግዚአብሔርን መንግሥት ወደ ምድር አምጥቷል። በኢየሱስ የሚያምኑ ሁሉ የጨለማው መንግሥት ገዥ ከሆነው ከሰይጣን ግዛት ወዲያው ተላቅቀው ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ይገባሉ። ክርስቲያኖች በዚህ ምድር እያሉ እንኳ የሚኖሩት በእግዚአብሔር መንግሥት ውስጥ ነው። አማኞች የእግዚአብሔር መንግሥት ዜጎች ነን፤ ገዢአችንም እግዚአብሔር ነው። በእርሱ መንፈስ ቅዱስ አማካይነት ሰይጣንን እንድናሸንፍ ይረዳናል። ሥጋችንም ከሞተ በኋላ በሰማይ በእግዚአብሔር መንግሥት መኖር እንቀጥላለን።

ስለዚህ በእምነት በክርስቶስ ስንሆን ወደ እግዚአብሔር መንግሥት እንገባለን። የእግዚአብሔር መንግሥት በመካከላችን መሆኑ የእግዚአብሔር አገዛዝ (አስተዳደር) ወደ እኛ ገብቷል ማለት ነው (ሉቃ. 17፥20-21 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። ኢየሱስ ያስተላለፈው መልእክት «የእግዚአብሔር መንግሥት ቀርባለችና ንስሐ ግቡ፤ በዚህ የምሥራች ቃል አመኑ» የሚል ነበር (ማር. 1፥14-15 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)።

መንግሥተ ሰማያት - (በቃላት መዝገብ «የእግዚአብሔር መንግሥትን» ይመለከታል)።

ሕግ - በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሕግ የሚለው ቃል የሚያመለክተው የአይሁድን ሕግ ነው። የአይሁድ ሕግ ዋናው ክፍል እግዚአብሔር በድንጋይ ጽላት ላይ ጽፎ ለሙሴ የሰጠው ዐሥርቱ ትእዛዛት ነው (ዘጸ. 20፥3-17፤ 31፥18)። ከአሥሩ ትእዛዛት በተጨማሪ በኦሪት ዘጸአት፣ በኦሪት ዘሌዋውያን፣ በኦሪት ዘኲልቁና በኦሪት ዘዳግም መጻሕፍት ተጽፈው የሚገኙትን እግዚአብሔር በሙሴ አማካይነት ለአይሁድ ሕዝብ ሰጥቷል። በአይሁድ ሕግ አይሁዶች መፈጸም የሚገባቸው ከስድስት መቶ ሕጎች በላይ ይገኛሉ። እነዚህ ሁሉ ሕግ በመባል ይታወቃሉ። አንዳንድ ጊዜ የመጀመሪያዎቹ አምስት የኦሪት መጻሕፍት ሕግ ወይም የሙሴ ሕግ በመባል ይጠራል።

አይሁዶች እነዚህን ሕግጋት ሙሉ በሙሉ ከጠበቁና ትእዛዛትን ከፈጸሙ ደኅንነትን እንደሚያገኙ ያምናሉ። ነገር ግን አዲስ ኪዳን እንደሚያስተምረውና ከሰዎችም የሕይወት ልምድ ማረጋገጥ እንደተቻለው ሕግን ሙሉ በሙሉ ሁልጊዜ የሚጠብቅ ማንም ሰው እንደሌለ ነው (ገላ. 3፥19፤ ያዕ. 2፥10 እና ትርጓሜአቸውን ይመለከታል)። ስለዚህ ማንም ሕግን በመጠበቅ መጽደቅ ወይም መዳን አይቻልም (ገላ. 2፥15-16 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። ሕጉ ሰዎችን ማዳን ሳይሆን ይኮንናቸዋል። በእርግጥ ኢየሱስ

የመጣው ሰዎችን ከሕግ እስራት ነጻ ለማውጣትና ወደ ደኅንነት የሚመራው አንድ መንገድ እርሱ ክርስቶስ ብቻ እንደሆነ ሊያሳያቸው ነው (ሮሜ 8:1-4 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)።

ክርስቶስ የመጣው ሕግን ሊፈጽም ነው (ማቴ. 5:17 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። እርሱ ሕግን ሙሉ በሙሉ ታዟል። ክርስቶስ ሕግን የፈጸመው በመታዘዝ ብቻ ሳይሆን በሌላም መንገድ ነው። ሕጉ ለኃጢአት ዋጋ የሞት ቅጣት እንዳለው ያመለክታል፤ ሕጉ በሰዎች ሁሉ ላይ እንዲሞቱ ይኮንናል ምክንያቱም ሰው ሁሉ ኃጢአተኛ ነውና (ሮሜ 3:10-12)። ስለዚህ ክርስቶስ በእኛ ምትክ ስለ ኃጢአታችን ለመሞት መጣ። በዚህ መንገድ ሕጉ የሚጠይቀውን የሞት ቅጣት በመከፈል ሕግን ፈጽሟል። ክርስቶስ ስለ ኃጢአተኞች ስለ ሞተ በእርሱ የሚያምኑትን ሕግ ሊኮንናቸው አይችልም። በክርስቶስ በማመናችን ከሕግ ቅጣት ድነናል።

የጌታ እራት - ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ የመጀመሪያውን የጌታ እራት ኢየሱስ የመስቀል ሞት ከመሞቱ በፊት አክብረዋል (ማር. 14:22-24 እና ትርጓሜው ይመለከታል)። ኢየሱስ ራሱ ክርስቲያኖች ይህን እራት የእርሱን ሞት በማሰብ እንዲፈጽሙት አዟል (1ቆሮ. 11:23-26 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)።

የጌታ እራት ሥርዓት በሚፈጸምበት ጊዜ ክርስቲያኖች ኅብስት ይበላሉ ወይን ወይም ሌላ መጠጥ ይጠጣሉ። አማኞች የጌታን እራት ሥርዓት ለመፈጸም ሲሰበሰቡ፤ ኅብስቱ የተቆረሰውን የክርስቶስ ሥጋ ወይኑ (ወይም ሌላው መጠጥ) የፈሰሰውን የክርስቶስን ደም ይወክላሉ። እንጀራውን (ኅብስቱን) በሚመለከት ኢየሱስ «እንካቸሁ ሥጋዬ ነው» (ማር. 14:22) ስለ ወይኑ ደግሞ «ይህ ስለ ገዢዎች የሚፈስ የቃል ኪዳን ደሜ ነው» (ማር. 14:24) በማለት ተናግሯል። በኢየሱስ ደም በሰውና በእግዚአብሔር መካከል አዲስ ኪዳን መገባቱን ያሳያል (በቃላት መዝገብ ኪዳንን ይመለከታል)።

የጌታ እራት ሥርዓት በምናከብርበት ጊዜ በአንድ በኩል ከእርሱ ሞትና ትንሣኤ ጋር መተባበራችን ነው። እንጀራውን በምንበላበትና ወንኑን በምንጠጣበት ጊዜ በእምነት ከክርስቶስ ጋር መተባበራችን (አንድ መሆናችን) ነው። ብዙ ክርስቲያኖች እንጀራውንና ወይኑን በምንካፈልበት ጊዜ በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ በእምነት መንፈሳዊ በረከቶችን ማለትም የኃጢአት ይቅርታን፣ ከኃጢአት መንጻትንና አዲስ ሕይወትን እንደምናገኝ ያምናሉ።

በክርስቶስ የሚያምኑ ሰዎች ብቻ የጌታን እራት መካፈል ይችላሉ። እንጀራውን ከመብላትና ወይኑንም ከመጠጣት በፊት አንድ አማኝ የሚያውቀውን ኃጢአቱን በሙሉ መናዘዝና ለኢየሱስ በመታዘዝ ሕይወት መመላለስ ይኖርበታል። የጌታን ራት ከመካፈሉ በፊት እያንዳንዱ አማኝ የራሱን ሕይወት ሊመረምር ይገባዋል (1ቆሮ. 11:27-29 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)።

(ተጨማሪ ማብራሪያ ለማግኘት በአጠቃላይ ጽሑፍ የጌታ እራትን ይመለከታል)።

ሙሴ - ሙሴ የአይሁድ ሕዝብ ታላቅ መሪ ነበር። የተወለደው ከክ.ል.በ. በ1500 ዓመት ነው። የአይሁድን ሕዝብ ከግብጽ ባርነት ነጻ በማውጣት መርቷቸዋል። ከእግዚአብሔር አሥርቱ ትእዛዛት በመባል የሚታወቁትን በመቀበል በእግዚአብሔር መንገድ እንዲመላለሱ ለአይሁድ ሕዝብ አስተላልፎአል። የአይሁድን ሕዝብ በሲና ምድረ በዳ ለአርባ ዓመታት መርቷቸዋል። የመጀመሪያዎቹን አምስት የኦሪት መጻሕፍት ጽፎአል። ስለ ሙሴ ሕይወት ዝርዝር ሁኔታ በኦሪት ዘጸአትና ዘኁልቱ ይገኛል።

ሰላም - በመጽሐፍ ቅዱስ «ሰላም» የሚለው ቃል ብዙ ትርጉሞች አሉት። በብሉይ ኪዳን «ሰላም» የሚለው ቃል ብዙውን ጊዜ በሰላምታ ልውውጥ ጊዜ የሚነገር ነው። ሰላም የጦርነት አለመኖርንና የልብ ሰላምን ያመለክታል።

በአዲስ ኪዳን ሰላም የሚለው ቃል ሙሉ የሆነ የአካል፣ የአእምሮና የመንፈስ ጤንነትን፤ ደህና መሆንን ያመለክታል። ከሁሉም በላይ ግን ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ሰላም ያሳያል። ኃጢአተኞች ሳለን የእግዚአብሔር ጠላቶች ነበርን። አሁን በክርስቶስ ባለ እምነት ከእግዚአብሔር ጋር ሰላምን መመሥረት እንችላለን። የእርሱ ልጆች ስለሆንን ጠላትነታችን አብቅቷል (ሮሜ 5:1 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)።

ፋሲካ - የፋሲካ በዓል በየዓመቱ የሚከበር ሲሆን ይህም አይሁዶች ከግብጽ ባርነት የተላቀቁበትን ለማስታወስ የሚደረግ ነው። በዓሉ አንድ ሳምንት ያህል የሚቆይ ሲሆን በዚህ ጊዜ አይሁዶች ያለ እርሾ የተጋገረ ቂጣ ይበላሉ። ስለዚህም የፋሲካ በዓል የቂጣ በዓል በመባልም ይጠራል። በበዓሉ የመጀመሪያ ቀን የፋሲካ ምግብ ይበላል፤ የፋሲካ በግም ይሰዋል (ዘሌ. 23:4-8፤ ዘዳ. 16:1-8)።

«ፋሲካ» የሚለው ቃል አለፈ የሚል ትርጉም አለው። አይሁዶች በግብጽ ምድር በነበሩበት በመጨረሻው ማታ የግብጽ ንጉሥ ፈርዖን አይሁዶችን ለመልቀቅ ፈቃደኛ ስላልሆነ እግዚአብሔር በግብጽ ምድር በኩር የሆነን ፍጥረት ሁሉ ለመግደል ወሰነ። ነገር ግን እግዚአብሔር አይሁዶች በግ መሥዋዕት በማድረግ ደሙን በበራቸው ጉበን ላይ እንዲቀቡ አዘዛቸው። ይህም የሞት መልአክ በኩር የሆነውን

ለመግደል ሲመጣና የደሙን ምልክት ሲያይ በእነዚያ ቤቶች ያለውን በኩር እንዳይገድል ለማድረግ ነው (ዘጸ. 12:1-14:1 21-30፤ ዕብ. 11:28)።

በተመሳሳይ መንገድ ክርስቶስ የፋሲካ በግ ሆኗል (1ቆሮ. 5:7 ይመለከታል)። ክርስቶስ በመስቀል ላይ ባፈሰሰው ደሙ እኛ ከኃጢአትና ከሞት ቀንበር ነጻ ወጥተናል። ስለዚህ ክርስቶስ ራሱ በፋሲካ በዓል ሲሰዋ ትክክለኛ ግጥምሽ ነበር (ማር. 14:1-12 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)።

ስለዚህ ክርስቲያኖች የቂጣ በዓል በመባል የሚታወቀውን የአይሁድን የፋሲካ በዓል አያከብሩም። ነገር ግን ክርስቲያኖች የኢየሱስን ሞትና ትንሣኤ ያከብራሉ። ስለ ሞቱ የሚከበረው በዓል የስቅለት በዓል ሲባል የትንሣኤው ደግሞ የትንሣኤ በዓል በመባል ይጠራል።

ዲንጤቆስጤ - ዲንጤቆስጤ የሚለው ቃል የመጣው ከግሪክ ቋንቋ ሲሆን ትርጉሙም «አምላኛው ቀን» ማለት ነው። ስለዚህ አይሁዶች የዲንጤቆስጤ በዓልን የሚያከብሩት ከፋሲካ በዓል በአምላኛው ቀን ነበር። የዲንጤቆስጤ ቀን የመከር በዓል (ዘጸ. 34:22፤ ዘዳ. 16:9-11) እንዲሁም የመጀመሪያ ፍሬ ቀን በመባል ይጠራል (ዘኁ. 28:26)። ምክንያቱም በዚያን ቀን የመክራቸውን በኩራት ለእግዚአብሔር ስለሚያቀርቡ ነው።

የዲንጤቆስጤ ቀን ለክርስቲያኖች የተለየ ቀን ነው። ምክንያቱም ከኢየሱስ ሞት በኋላ በመጀመሪያው የዲንጤቆስጤ ቀን በኢየሱስ ደቀ መዛሙርት ላይ መንፈስ ቅዱስ በታላቅ ኃይል ስለ ወረደ ነው። በዚያን ቀን ደቀ መዛሙርት በመንፈስ ቅዱስ ተሞሉ ወይም ተጠመቁ (የሐዋ. 2:1-4 እና ትርጓሜውን፥ በአጠቃላይ ጽሑፍ የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ይመለከታል)።

ፈሪሳዊ - ፈሪሳውያን ከአይሁድ ሕዝብ አንዱ ነገ ናቸው። «ፈሪሳዊ» የሚለው ቃል ትርጉሞ «የተለየ» ማለት ነው። ክርስቶስ በምድር በነበረበት ጊዜ በአይሁድ ዘንድ የፈሪሳውያን ተጽእኖ በጣም ከባድ ነበር። የአይሁድን ሕግ አንዲቷ ሳትቀር ለመፈጸም የቆመ አክራሪ ነገር ነበር። ራሳቸውን ጻድቅ አድርገው የሚቆጥሩ ቢሆኑም ጻድቅነታቸው ውጪያዊና ለታይታ የሚሆን፥ ውስጣቸው ግን ከፋና አስመሳዮች ነበሩ (ማቴ. 23:13-32)።

ሆኖም ሁሉም ፈሪሳዊ አስመሳይ አልነበረም። ኒቆዲሞስና ገማልያ ቅን ሰዎች ነበሩ (ዮሐ. 3:1፤ የሐዋ. 5:34)። ሐዋርያው ጳውሎስ ራሱ አስቀድሞ ፈሪሳዊ ነበር (የሐዋ. 26:5፤ ፊል. 3:5)።

ትንቢት - በመጽሐፍ ቅዱስ በተለምዶ እንደሚታየው ትንቢት ከእግዚአብሔር የተላከ በሰው የሚነገር (የሚተላለፍ) ቃል ነው። በዚህ መንገድ የእግዚአብሔርን ቃል የሚናገሩ ነቢያት ይባላሉ (በቃላት መዝገብ ነቢያትን ይመለከታል)። ትንቢት የትንቢት ስጦታ ማለትም ይሆናል፤ ይህም የእግዚአብሔርን ቃል የመናገር ስጦታ ነው (1ቆሮ. 12:10)። ትንቢቶች የተልያየ ቅርጽ ሊኖራቸው ይችላሉ። ስለ መጪው ጊዜ የሚናገሩ ወይም ከእግዚአብሔር የተላከ የማስጠንቀቂያ ቃል ወይም እግዚአብሔር ሊናገረው የፈለገውን አስፈላጊ መልእክት ማስተላለፊያ ይሆናሉ። ሆኖም በእያንዳንዱ ቅርጽ ትንቢት ከሰው የሚመነጭ ሳይሆን እውነተኛ ትንቢት የሚመጣው ከእግዚአብሔር ነው። በእርግጥ ከእግዚአብሔር ያልሆኑ የሐሰት ትንቢቶች አሉ፤ እነዚህን የሚናገሩ ሰዎች ሐሰተኛ ነቢያት ይባላሉ። እነዚህን በጥንቃቄ ልንሰማቸው እንደሚገባን ተነግሮአል (ማቴ. 7:15፤ 1ዮሐ. 4:1)።

በብሉይ ኪዳን የነበሩት ነቢያት ከእግዚአብሔር ወደ አይሁድ ሕዝብ የተላኩ ሲሆኑ ይህን ሕዝብ ካለመታዘዙ እንዲመለስ ለመገሠጽና የእግዚአብሔር ፈቃድ ምን እንደሆነ ለማሳሰብ የተላኩ ነበሩ። የብሉይ ኪዳን ነቢያት ስለ አዳኙ ኢየሱስ ክርስቶስ ብዙ ትንቢቶችን ተናግረዋል።

በአዲስ ኪዳን መጻሕፍትም ነቢያት እንዳሉ ተጠቅሷል። ለአዲስ ኪዳን ቤተክርስቲያን የትንቢት ስጦታ በጣም አስፈላጊ ነው (1ቆሮ. 12:28፤ 14:1፤ ኤፌ. 4:11)። የዮሐንስ ራእይ በአጠቃላይ ስለ ዓለም ፍጻሜ የተነገረ የትንቢት መጽሐፍ እንደሆነ ሊታሰብ ይችላል።

ነብያት - ትንቢትን የሚናገር ነብይ ይባላል (ከቃላት መዝገብ «ትንቢትን» ይመልከቱ) በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የምናገኛቸው እውነተኛ ነብያት፤ ቃልን ከእግዚአብሔር ተቀብለው ለህዝብ የሚናገሩ፤ የእግዚአብሔር አፍ ነበሩ እንጂ፤ ሊመጣ ያለውን ብቻ የሚናገሩ አልነበሩም።

በመጽሐፍ ቅዱሳችን በብዛት የተጠቀሱት የብሉይ ኪዳን አይሁድ ነብያት ናቸው። እነዚህ ነብያትም ሁለት የተለየ ተልዕኮ ነበራቸው። በመጀመሪያ የእግዚአብሔርን ሕግ በመደጋገም የሚተላለፉትን አይሁድ ይገስጻሉ። በሁለተኛም የአዳኙን የኢየሱስ ክርስቶስን መምጣት ያውጃሉ።

መዋጀት - መዋጀት ማለት ዋጋ መክፈል፣ እንደገና የራስ ንብረት ወይም በራስ ይዞታ ሥር ማድረግ ነው። ይህም የተሸጠ እቃን መልሶ መግዛት ወይም ባሪያ ከሆነ ጠፍቶ የነበረውን ነጻነቱን መግዛት ነው። ነገር ግን በአዲስ ኪዳን መዋጀት ማለት ከኃጢአት ቅጣት ዋጋ በመክፈል ወይም መሥዋዕት በማቅረብ ነጻነታችንን መግዛት ነው። ክርስቶስ ራሱን ስለ እኛ መሥዋዕት በማድረግ አቀረበ (ማር. 10፥45 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። ክርስቶስ እኛን ነጻ ለማውጣት የከፈለው የገዛ ደሙን ነው። ጳውሎስ በኤፌሶን 1፥7 ላይ «... በልጁ ደም ተዋጅተን የኃጢአታችንን ይቅርታ አገኘን» ይላል።

መዋጀት የደኅንነታችን አንዱ ገጽታ ነው። በአንዳንድ የአዲስ ኪዳን ክፍሎች «መዋጀት» የሚለው ቃልና «መዳን» የሚለው ቃል በተለዋዋጭነት ቀርበው ይገኛሉ (በቃላት መዝገብ ደኅንነትን ይመለከታል)።

ንስህ - ንስህ ማድረግ ማለት፤ በኃጢአት ማዘንና ማፈር ብቻ ሳይሆን ከኃጢአት መለየትም ነው። ኃጢአታችንን መናዘዝ ብቻውን በቂ አይደለም። ኃጢአትን ከማድረግ መቆጠብ አለብን። ሰው በእውነት ንስህ ካደረገ፤ ድርጊቱ አስተሳሰቡና ፍላጎቱ ይለወጣል። ማንም ሰው «ንስህ አድርጌያለሁ» ካለ፤ በህይወቱ ግን መሻሻልና መለወጥ ካልታየ ያ «ንስህ» ውሸተኛ ነው።

ንስህ ደህንነትን ለማግኘት አስፈላጊ ሁኔታ ነው። ያለ ንስህ መዳን አይቻልም (ማቴ 5፥3-4፤ ማር. 1፥4፤ 15፤ የሐዋ. 2፥37-38፤ 20፤ 21፤ 2ጴጥ. 3፥9 እና ማብራሪያውን ይመለከታል)።

ትንሣኤ - ትንሣኤ ከሞት በኋላ እንደ ገና በሕይወት መኖር ነው። ኢየሱስ የሞተውን የማስነሣት ኃይል አለው (ዮሐ. 5፥24-25)። በናይን ከተማ የመበለቲቱን ልጅ አስነሥቷል (ሉቃ. 7፥11-17)። ለአራት ቀናት ያህል ሞቶ የነበረውን አልዓዛርን አስነሥቷል (ዮሐ. 11፥38-44)። እርሱ ራሱ ሞትን አሸንፎ በሕይወት ተነሥቷል። ስለዚህ በእርሱ ኃይል ሌሎችም ሞትን ማሸነፍ ይችላሉ (1ቆሮ. 15፥20-23 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። በምድር ላይ ካሉ ሰዎች፤ በዓለም መጨረሻ ኢየሱስ ዳግም ሲመጣ በመጀመሪያ ከሞት የሚነሱት በክርስቶስ ያመኑ ናቸው (1ተሰ. 4፥16-17)። ሆኖም ከፉም ይሁኑ ደግ ሁሉም ሰዎች ከሞት ይነሣሉ። ይህም በክርስቶስ ያመኑትን በሰማይ ለማኖር ሲሆን የማያምኑትን ግን ወደ ሊኦል ለመጣል ነው (ዮሐ. 5፥28-29፤ የሐዋ. 24፥15፤ ራእ. 20፥4-15 እና ትርጓሜአቸውን ይመለከታል)።

ሥጋችን ሲሞት መንፈሳችን ግን በሕይወት ይቆያል፤ ሆኖም አዲሱን አካል ወዲያው አንቀበልም። አዲሱን አካል የምንቀበለው በዓለም መጨረሻ ኢየሱስ ዳግም ሲመጣ ብቻ ነው። በክርስቶስ የሚያምኑ አዲሱን አካላቸውን በሰማይ ይቀበላሉ። ይህ አዲስ አካል የማይሞት፣ የከበረና እንደ ክርስቶስ የትንሣኤ አካል ነው (ሉቃ. 24፥36-43፤ ፊል. 3፥21፤ 1ዮሐ. 3፥2 እና ትርጓሜአቸውን ይመለከታል)።

በዓለም ታሪክ እጅግ አስፈላጊ የሆነ ሁኔታ የኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት መነሣት ነው (ማር. 16፥8 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። ኢየሱስ ከሞት በመነሣቱ እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ የዓለም መድኃኒት እንደሆነ ለሰዎች አረጋግጧል (ሮሜ 1፥4)። በእርሱ ትንሣኤ ምክንያት እኛም የዘላለም ተስፋ አለን (ዮሐ. 11፥25-26)። ኢየሱስ «እኔ ሕያው ስለሆንኩ እናንተም በሕይወት ትኖራላችሁ» ሲል ተናግሯል (ዮሐ. 14፥19)።

ጻድቅ - ጻድቅ ተብሎ መጠራት ከመዳናችን ዋነኛ ክፍሎች አንዱ ነው (በቃላት መዝገብ «ደኅንነትን» ይመለከታል)። ጻድቅ ያልሆነ ሜንም ወደ እግዚአብሔር መቅረብ አይችልም። ያለ ቅድስና ማንም እግዚአብሔርን ማየት አይችልም። (ዕብ. 12፥14)።

እንዲህ ከሆነ ታዲያ አንድ ሰው በእግዚአብሔር ፊት ጻድቅ ሊሆን የሚችለው እንዴት ነው? ማንም በራሱ ሥራ ጻድቅ ሊሆን አይችልም። ጻድቅ ሊሆን የሚችልበት አንድ መንገድ ኃጢአቱን በመናዘዝ በእምነት ወደ ክርስቶስ ሊመለስ ነው። በክርስቶስ ስናምን ክርስቶስ በደላችንን ከእኛ በማራቅ ከፍርድ ነጻ ያወጣናል። ከክርስቶስ የተነሣ በደላችን በእርሱ ላይ ይሆናል፤ የዚያን ጊዜ «ጻድቃን» እንሆናለን። በእምነት የክርስቶስን ጽድቅ እንቀበላለን። ክርስቶስም በእግዚአብሔር ፊት አቁምን «ስለዚህ ሰው ኃጢአት ዋጋ ለመክፈል እኔ ሞቻለሁ። ስለዚህ ከኃጢአት ቅጣት ሰውየው ነጻ ነው። አሁን ከበደል ነጻ ነው» ይላል። የዚህን ጊዜ እግዚአብሔር በፊቱ ጻድቃን አድርጎ በመቁጠር ወደ እርሱ ቤተሰብ ይቀበላል (ማር. 10፥45፤ ሮሜ 3፥24-26፤ ገላ. 2፥15-16 እና ትርጓሜአቸውን ይመለከታል)።

ስለዚህ እግዚአብሔር ጻድቃን ሲያደርገን ከኃጢአት ቅጣት ነጻ ያደርገናል። ኃጢአታችንን በሙሉ ይቅር ይላል። ከእግዚአብሔርም ጋር ሰላም ይኖረናል (ሮሜ 5፥1 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። ከአሁን ወዲያ ከኩነቱ ነጻ ነን (ሮሜ 8፥1 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)።

ጽድቅ - በመጽሐፍ ቅዱስ ጽድቅ ማለት የእግዚአብሔር ጽድቅ ነው። የእግዚአብሔርን ጽድቅ ለማወቅ ሕጉን በተለይም አሥርቱን ትእዛዛት (ዘጸ. 20፥3-17)፤ እግዚአብሔርንና ባልንጀራችንን መውደድ

እንዳለብን የሚናገሩትን ሁለት ትእዛዛት (ማር. 12:30-31) በማጥናት ማወቅ እንችላለን። ሕጉና ትእዛዛቱ ለሰው ሁሉ የተሰጠ እግዚአብሔር ሰውን ባህሪያት የሚለካባቸው ናቸው።

ማንም በራሱ ጽድቅ የለውም (ሮሜ 3:10)። በእግዚአብሔር ፊት እኛ ሁላችን ረክሰናል፤ ጽድቃችንም እንደ መርገም ጨርቅ ሆኖአል (ኢሳ. 64:6)። ክርስቶስ ብቻ ጽድቅ ነው። በእርሱ ስናምን የእርሱን ጽድቅ ተቀብለን በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት እናገኛለን።

ጽድቅን ለመቀበል ሁለት ደረጃዎች አሉ። በመጀመሪያ የክርስቶስን ጽድቅ በእምነት በመቀበል በእግዚአብሔር ጻድቃን እንባላለን (በቃላት መዝገብ ጻድቅን ይመለከታል)። ሁለተኛ፣ በመንፈስ ቅዱስ ሥራ የክርስቶስ ጽድቅ በባሕርያችንና በተግባራችን ከጊዜ ወደ ጊዜ ይበልጥ እየታየ ይመጣል። በየእለት ኑሮአችን በጽድቅና በቅድስና ሕይወታችን እያደገ ይመጣል።

ሮም - በዚህ ዘመን ከአውሮፓ መንግሥታት አንዱ የሆነችው የኢጣልያ ዋና ከተማ ነች። ኢየሱስ በምድር በነበረበት ዘመን ሮም፣ የሮማ ግዛት ዋና ከተማ ነበረች (በቃላት መዝገብ የሮማ ግዛት ይመለከታል)።

የሮማ ግዛት - የሮማ አገዛዝ ከክ.ል.በ. በ31 ዓመት ተመሥርቶ ለአራት መቶ ዓመታት ቆይቷል። ክርስቶስ በሥጋ በነበረበት ዘመን ሮማውያን ግብጽን፣ እስራኤልን፣ ሶሪያን፣ ቱርክንና ግሪክን ጨምሮ በሜዲትራንያን ባሕር ዙሪያ ያሉትን አገሮች ይቆጣጠሩ ነበር። እንዲሁም እስከ እንግሊዝ አገር ድረስ የአውሮፓን አብዛኛውን ክፍል ይቆጣጠሩ ነበር።

በአዲስ ኪዳን ዘመን በሮማ ግዛት ሥር የነበሩ አገሮች በከፍተኛ አገራት ተከፋፍለው በሮማ ገዢዎች ሥር ይተዳደሩ ነበር። ሮማውያን በእያንዳንዱ ክፍለ አገር ላሉ ዜጎች በአካባቢው ጉዳዮች ላይ የተወሰነ ሥልጣን ሰጥቷቸው ነበር። በመጀመሪያ በየክፍላተ አገራቱ ላሉ ሰዎች የሃይማኖትና የባሕል ነጻነት ተሰጥቷቸው ነበር። ነገር ግን እውሎስ በነበረበት ዘመን በሮማ ግዛት ውስጥ ያሉ ሁሉ በግዛቱ የበላይ የነበረውን ንጉሥ አንድ አምላክ እንዲያመልኩ ይጠይቁ ነበር። አይሁዶችና ክርስቲያኖች ይህን አምልኮት ለመቀበል ፈቃደኞች ስላልሆኑ ሮማውያን ያሳድዷቸው ነበር። ሐዋርያው እውሎስ የሕይወት ፍጻሜውን ያሳለፈው ዋና ከተማ በነበረችው ሮም እስር ቤት ነበር (የሐዋ. 28:16-20)። በ70 ዓ.ም. የሮማ ወታደሮች ኢየሩሳሌምንና በውስጧ የነበሩትን አይሁዶች ፈጽመው አጠፋቸው።

ነገር ግን በዚህ ሁሉ ስደትና መከራ ቤተክርስቲያን ታድግ ነበር። በሺዎች የሚቆጠሩ ክርስቲያኖች በሮማውያን ተገድለዋል። እንደ መዝናኛ በመቁጠር ለአናብስት ምግብ እንዲሆኑ አድርገዋቸዋል። ያልተገደሉ ክርስቲያኖችም የሮማውያን ባሮች ሆነዋል። እንዲህም ሆኖ የክርስቲያኖች ቁጥር ይጨምር ነበር። በመጨረሻም በ310 ዓ.ም. የሮማ ገዢ የነበረው ቆስጠንጢኖስ ራሱ ክርስቲያን ሆነ። ከዚያ በኋላ ክርስትና የሮማ ግዛት ሃይማኖት በመሆን በመካከለኛው ምሥራቅና በአውሮፓ እየተስፋፋ ሄደ።

ሰዱቃዊ - ሰዱቃውያን ኢየሱስ በምድር በነበረበት ዘመን የአይሁድ ዋነኛ ጎራ ነበሩ። አብዛኛዎቹ የአይሁድ ሊቃነ ካህናት ከሰዱቃውያን ወገን ነበሩ። ሰዱቃውያን በሥጋ ትንሣኤ ሆነ በዘላለም ሕይወት አያምኑም ነበር። እነርሱም እንደ ፈሪሳውያን ኢየሱስንና ደቀ መዛሙርቱን ይቃወሙ ነበር።

ቅዱስ - በአዲስ ኪዳን በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ ቅዱሳን ተብለው ተጠርተዋል። «ቅዱስ» የሚለው ቃል «የተለየ» ማለት ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ፣ ቅዱስ መሆን ማለት «ጻድቅ» እና ለእግዚአብሔር «መለየት» ነው። ስለዚህ ክርስቲያኖች በእምነት የክርስቶስን ጽድቅ የተቀበሉና በመንፈስ ቅዱስ ድጋፍ የቅድስና ሕይወት መኖር የጀመሩ ሰዎች ናቸው። እንዲህ ያሉ ሰዎች በእውነት ለእግዚአብሔር «የተለዩ» ናቸው። ከኃጢአትና ከሰይጣን ኃይል የተለዩ ናቸው።

ደኅንነት - በአዲስ ኪዳን ደኅንነት ወይም መዳን የሚለው ቃል ሰፊ ትርጉም አለው። በአጭሩ ከእግዚአብሔር ፍርድ መዳን የዘላለም ሕይወትን መቀበል ማለት ነው።

መንፈሳዊ በረከቶች ሁሉ ደኅንነት በሚለው ቃል ውስጥ ይጠቃለላሉ። በመጀመሪያ ደኅንነት ከኃጢአት ኃይልና የዘላለም ሞት ከሆነው ከኃጢአት ቅጣት ማምለጥ ነው (ሮሜ 6:23)። አንድ ሰው ሲድን ለኃጢአቱ ይቅርታ ያገኛል፤ እንዲሁም ከኃጢአቱ ይነጻል። የዚያን ጊዜ በእግዚአብሔር ፊት ጻድቅ ይሆናል (በቃላት መዝገብ ጻድቅን ይመለከታል)። የእግዚአብሔር ቤተሰብ አባል ይሆናል፤ ይቀደሳል ደግሞም ይከብራል (ሮሜ 8:30 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። በደኅንነት ከሚገኙት በረከቶች ሁሉ የሚበልጠው በሰማይ ከእግዚአብሔር ጋር ለዘላለም መኖር ነው (በቃላት መዝገብ የዘላለም ሕይወትን ይመለከታል)። ስንድን እነዚህን በረከቶች በክርስቶስ እናገኛለን (ኤፌ. 1:3)።

ደኅንነት ለማግኘት ያለው መንገድ አንድ ብቻ ሲሆን፤ እርሱም በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ነው። ከዚህ ውጪ ሌላ መንገድ የለም (በአጠቃላይ ጽሑፍ «የደኅንነት መንገድን» ይመለከታል)።

የአይሁድ ሸንጎ - የአይሁድ ሸንጎ በአይሁድ ሕዝብ ዘንድ ከፍተኛው የአመራር ምክር ቤት ነው። የዚህ ምክር ቤት መሪ አይሁዳዊ ሊቀ ካህናት ነበር። በአዲስ ኪዳን ዘመን የአይሁድ ሸንጎ በአይሁድ ሕዝብ ሃይማኖታዊና አስተዳደራዊ ጉዳይ ሥልጣን ነበረው። ሆኖም የሮምን መንግሥት የሚቃወም ግናቸውንም ነገር ሊያደርጉ አይችሉም ነበር። የአይሁድ መሪዎች የሞት ቅጣት በግንኙነት ወንጀለኛ ላይ መፈጸም አይችሉም። ኢየሱስ በሮማ ተወካይ ገዢ በጴንጤናዊው ኢላሎስ አማካይነት የሞት ቅጣት የተፈረደበት ለዚህ ነው።

የአይሁድ ሸንጎ ሰባ አባላትና ሊቀ ካህናቱን የያዘ ሸንጎ ነው። እነዚህ አባላት የሚመረጡት በአይሁድ ሕዝብ መሪዎችና ሽማግሌዎች ነው።

ሰይጣን - ሰይጣን የክፉ (ርኩሳን) መናፍስት ወይም አጋንንት ዋነኛ አለቃ ነው (በቃላት መዝገብ «ጋኔን» የሚለውን ይመለከታል)። እርሱ የእግዚአብሔርና የሰዎች ዋነኛ ጠላት ነው። ሰይጣን የተጣለ (የወደቀ) መልአክ ሲሆን ዋነኛ ኃጢአቱም ትዕቢት ነበር። እርሱ ራሱን ከእግዚአብሔር ጋር ሊያስተካክል ሞከረ፤ እግዚአብሔር ግን ከሰማያት አስወገደው (ኢሳ. 14፡11-15፤ 1ጢሞ. 3፡6)።

የሰይጣን ዋና ሥራው ሰዎችን ወደ ኃጢአት በመምራት እግዚአብሔርን እንዳይታዘዙ ማድረግ ነው። ይህን የሚያደርገው ሰዎችን በማታለል፣ የሰዎችን ክፉ ምኞቶች በማነሣሣትና እምነታቸውን በማዳከም ነው።

ሰይጣን በአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ውስጥ በብዙ ሰዎች ተጠርቶአል። እነዚህም ፦ ዲያቢሱስ (ራእ. 12፡9)፣ የወንድምቸ ከሳሽ (ራእ. 12፡10)፣ ጠላትና የሚያገሣ አንበሳ (1ጴጥ. 5፡8)፣ ብዓልዚሱል (ማር. 3፡22)፣ ፈታኛ (ማቴ. 4፡3)፣ የሐሰት አባት (ዮሐ. 8፡44) እንዲሁም የዚህ ዓለም ገዢ (ዮሐ. 12፡31)። የሚሉ ናቸው።

ምንም እንኳ ሰይጣን ኃይለኛ ቢሆንም በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ነው። እግዚአብሔር የፈቀደለት ደረጃ ድረስ ብቻ ይሠራል (ኢዮ. 1፡12፤ 2፡6፤ ሉቃ. 22፡31)።

በመንፈስ ቅዱስ እርዳታ እኛም ሰይጣንን ማሸነፍ እንችላለን። ከተቃወምነው ከእኛ ይሸሻል (ያዕ. 4፡7 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። በዚህ ዓለም ሥልጣን ቢኖረውም ኢየሱስ በመስቀል ላይ አሸንፎታል (ዕብ. 2፡14-15)። ነገር ግን በዓለም መጨረሻ ክርስቶስ ሲመጣ ለአንዴና ለመጨረሻ በእሳት ባሕር ውስጥ ይጣላል (ራእ. 20፡7-10)።

ፈተና - በመጽሐፍ ቅዱስ ፈተና የሚለው ቃል ሁለት ትርጉሞች አሉት። ፈተና የሚለው ቃል በተጠቀሰበት እያንዳንዱ ቁጥር የትኛውን ትርጉም እንደተጠቀመ ለማወቅ ዐውደ ምንባቡን መመልከት ተገቢ ነው። የመጀመሪያው ትርጉም መከራ ወይም መመዘኛ የሚል ሐሳብ አለው። እግዚአብሔር ሕዝቡ እንዲያድጉ፣ እንዲጠነከሩና በሥርዓቱ እንዲሄዱ ይፈትናቸዋል፤ ይመዝናቸዋልም። ይህን የሚያደርገው የተለያዩ አስቸጋሪ ሁኔታዎች በሕይወታቸው ላይ እንዲመጡ በማድረግ ወይም በአስቸጋሪ ሁኔታዎች ውስጥ እንዲያልፉ በማድረግ ነው። በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር አብርሃምን አንድ ልጁን ይስሐቅን መሥዋዕት አድርጎ እንዲያቀርብ በመጠየቅ ፈተነው (ዘፍ. 22፡1-9)። እግዚአብሔር ኢዮብን የፈተነበት መንገድ በመጽሐፈ ኢዮብ በዝርዝር ተገልጿል። ኢዮብ ስለ እግዚአብሔር «እርሱ ሲፈትነኝ እንደ ወርቅ አጠራለሁ» ሲል ተናግሯል (ኢዮ. 23፡10)። በተመሳሳይ ሁኔታ እግዚአብሔር ክርስቲያኖችን ሁሉ ይፈትናቸዋል፤ ያስተምራቸዋል (1ቆሮ. 11፡32፤ ዕብ. 12፡4-11፤ ያዕ. 1፡2-12፤ 1ጴጥ. 1፡6-7 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። በእነዚህ ምሳሌዎች ሁሉ እንደምናየው እግዚአብሔር እኛን የሚፈትነን የበለጠ እንድንቀደስ ለራሳችን መንፈሳዊ ጠቀሜታ ሲል ነው። እኛን ሲፈትነን እርሱ ራሱ ክፉ እንዲሆንባቸው በልጆቹ ላይ አይሰድም፤ ነገር ግን ይህን እንዲያደርግ ለሰይጣን ይፈቅድለታል።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኘው የፈተና ሁለተኛው ትርጉም፤ ክፉ ወይም ኃጢአት ለማድረግ ያለ ምኞት ነው። እነዚህ ክፉ ምኞቶች ከሰው ኃጢአተኛ ተፈጥሮ ወይም ልብ ይመነጫሉ (ያዕ. 1፡13-15 እና ትርጓሜውን ይመለከታል)። ስለዚህ ኃጢአት እንድንሠራ ፊታችንን ከእግዚአብሔር እንድንመልስ ሰይጣን ሁልጊዜ እነዚህን ክፉ ምኞቶች ይቀስቅሳል። ሰይጣን ፈታኛ በመባል ተጠርቷል (ማቴ. 4፡3፤ 1ተሰ. 3፡5)። ሰይጣን ሔዋንን ፈትኗታል (ዘፍ. 3፡1-6)፤ ክርስቶስን ቢፈትነውም ኃጢአት እንዲሠራ ሊያደርገው አልቻለም (ማቴ. 4፡1-11 ፤ ዕብ. 2፡18፤ 4፡15)። ይህ ሁለተኛው ዓይነት ፈተና ከእግዚአብሔር የሚመጣ አይደለም፤ ለጥቅማችንም በፍጹም አይሆንም። ክፉ እንድናደርግ የሚገፋፋን እነዚህ ፈተናዎች ከሰይጣን የሚመጡ ናቸው። ጌታችንም እንዳስተማረው «ወደ ፈተና አታግባን» ብለን በመጸለይ ልናመልጣቸው የሚገቡን ፈተናዎች ናቸው (ማቴ. 6፡13)።

የመጀመሪያው ዓይነት ፈተና በትዕግሥት ጸንተን የምናሳልፈው ሊሆኔ ይገባል። ሁለተኛው ግን የምንቃወመውና የምናሸንፈው ሊሆን ይገባል።

ስለ አጠቃላይ መግለጫው ጠቅለል ያለ መግቢያ

ስለ አጠቃላይ መግለጫው ጠቅለል ያለ መግቢያ

እያንዳንዱ ክርስቲያን ሊቀበላቸው የሚገቡ መሠረታዊ ነገሮች አሉ። እነዚህም «አበይት አስተምህሮ» ወይም ዋና ዋና የእምነት አንቀጾች በመባል ይታወቃሉ። እውነተኛ ክርስቲያን ሆኖ ለመገኘት እነዚህን መሠረታዊና ዋነኛ አስተምህሮዎች መቀበል ያሻል። እነዚህ አስተምህሮዎች በልዩ ልዩ የእምነት መግለጫዎች ላይ ተዘርዝረዋል። ክርስቲያን የሆነ ሁሉ ከዚህ የሚከተሉትን ድንጋጌዎች በሙሉ ልብ ያምናል።

1. በሦስት አካላት የሚኖር፤ አብ ወልድና መንፈስ ቅዱስ የሆነ፤ አንድ አምላክ አለ።
2. ሁሉን የሚችል፤ የሰማይና የምድር ፈጣሪ የሆነ አንድ አብ አለ።
3. የአብ አንድያ ልጅ የሆነ፤ ከአብ ጋር ዘላለማዊ አንድነት ያለው፤ እኛን ለማዳን ሲል ግን በሥጋ የተገለጠ፤ ፍጹም ሰውና ፍጹም አምላክ የሆነ አንድ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አለ።
4. ኢየሱስ ክርስቶስ በመንፈስ ቅዱስ የተፀነሰ፤ ከድንግል ማርያም የተወለደ፤ ስለ ኃጢአታችንም ሲል የሞተና ደሙንም በመስቀል ላይ ያፈሰሰ ነው።
5. ኢየሱስ ክርስቶስ በአካል ከሙታን የተነሣና ወደ ሰማይ ያረገ፤ በህያዋንና በሙታን ላይ ሊፈርድ ዳግም ተመልሶ የሚመጣ ነው።
6. መንፈስ ቅዱስ ምንጊዜም ከእኛ ጋር ነው፤ ዓለምንም ስለ ኃጢአት ይወቅሳል፤ በምድር የክርስቶስ አካል የሆነችውንም ቤተክርስቲያን ያጸናል።
7. ሰዎች ሁሉ በተፈጥሯቸው ኃጢአተኛ ናቸው፤ በመሆኑም በክርስቶስ ቤዛነት በኩል የኃጢአት ይቅርታ፤ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ደግሞ ዳግም መወለድ ያስፈልጋቸዋል፤ ይህም እግዚአብሔር ጸጋ እንዲያው በነፃ የተሰጠና በእምነት ብቻ የሚገኝ ነው።
8. መጽሐፍ ቅዱስ ለመዳን የሚያስፈልገንን ነገር ሁሉ የያዘ፤ ለእምነታችንም የመጨረሻው መመሪያ የሆነ፤ የእግዚአብሔር መለኮታዊና ሥልጣናዊ ቃል ነው።
9. አማኞች ሁሉ ከእግዚአብሔር ጋር ለዘላለም ይኖሩ ዘንድ በትንሣኤ አካል ከሙታን ይነሣሉ።

ይሁንና ከላይ ከተጠቀሱት ዘጠኝ አበይት አስተምህሮዎች በተጨማሪ እውነተኛ ክርስቲያኖች የማይስማሙባቸው ሌሎችም መለስተኛ አስተምህሮዎች አሉ። እነዚህ መለስተኛ አስተምህሮዎች የእምነታችን ማዕከል ከሆነው «ከኢየሱስ ክርስቶስ . . . በተለይም በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ከመሞቱ ጉዳይ» ከቶ አያናውጡንም (1ቆሮ. 2፥2)። እነዚህም መለስተኛ አስተምህሮዎች የቤተክርስቲያን ሥርዓቶችንና አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎችን የሚመለከቱ ናቸው። እውነተኛ ክርስቲያኖች በእነዚህ መለስተኛ አስተምህሮዎች ላይ ያላቸው መረዳት የተለያዩ ነው።

አንዳንዶች «መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረውን ብቻ ለምን አንቀበልም? ደግሞም መጽሐፍ ቅዱስ የሚለውን ብቻ ለምን አንጽፍም?» የሚል ተገቢ ጥያቄ ያነሳሉ። እንደ እውነቱ ከሆነ ሁነኛ ችግሩም ይሄው ነው! መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረው ምንድነው? እውነተኛ አማኞች በአንድ ንባብ (ጥቅስ) ላይ የሚሰጡት አስተያየት ፍጹም ሊለያይ ይችላል። መጽሐፍ ቅዱስም ቢሆን የምናነሳቸውን ጥያቄዎች ሁሉ አይመልስልንም። በእነዚህ ሁሉ ርዕሰ ነገሮች ላይ ትክክለኛው አመለካከት የትኛው እንደሆነ እርግጠኛ መሆን አይቻልም። መጽሐፍ ቅዱስ በእነዚህ መለስተኛ ጉዳዮች ላይ ያለው አስተያየት ግልጽ ቢሆን ኖሮ በክርስቲያኖች መካከል ሰፊ የአመለካከት ልዩነት ባልተፈጠረም ነበር። ግን ደግሞ ትጉ የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪ የሆኑ ሁሉ በርካታ ክርስቲያናዊ እምነቶች ትክክለኛ መሆናቸውን እንዲያውቁት አለማድረግ ተገቢ አይደለም። ይህ ማብራሪያ መጽሐፍ ቅዱስን የበለጠ እንድንረዳ የሚያግዝ እንጂ የአንድን ቤተክርስቲያን ወይም የእምነት ተቋም የሚያንጸባርቅ የሃይማኖት መግለጫ ወይም ድንጋጌ አይደለም።

ከዚህ በታች የቀረቡት አጠቃላይ መግለጫዎች የሚያተኩሩት እውነተኛ ክርስቲያኖች የተለያዩ አመለካከት ባላቸው መለስተኛ አስተምህሮዎች ላይ ነው። በእነዚህ መግለጫዎች ላይ በምንነጋገርበት ወቅት የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪው ከምንም በላይ ማተኮር ያለበት ከመጽሐፍ ቅዱስ በሚጠቀሱት ንባባት ላይ መሆን ይኖርበታል። በመሆኑም እያንዳንዱን አነጋጋሪ ነጥብ በምንመረምርበት ሰዓት ክርዕስ ነገሩ ጋር ተዛማጅነት ያላቸው መሠረታዊ ጥቅሶች በቅድሚያ ይቀርባሉ። ከዚያም በእያንዳንዱ ነጥብ ላይ ትንታኔ ይሰጣል። ቀጥሎም የተለያዩ ክርስቲያኖች የሚያቀርቡትን ዋና ዋና አመለካከቶች በአጭሩ እንቃኛለን። እያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪ ግን ወደራሱ መጋቢ ዘንድ በመሄድ የቤተክርስቲያኑ የእምነት አቋም ምን እንደሆነ ተጨማሪ መመሪያ ማግኘት ይኖርበታል።

አንዳንዶች እነዚህን ጥያቄዎች ማንሳት መለያየትን ያስከትላል የሚል ፍራጅ ሊኖራቸው ይችላል። ባንጸሩም እነዚህን ጉዳዮች አለማንሳት መለያየቱን የበለጠ ሊያሰፋው ይችላል። የሌሎች ክርስቲያኖችን የእምነት አቋም ከግንዛቤ ውስጥ አለማስገባት፤ አለመግባባትና አለመቀባበልን ያስከትላል። ከቤተክርስቲያን ታሪክ

እንደምንረዳው፤ የሌሎች ሰዎችን አመለካከት ከግንዛቤ ውስጥ አለማስገባትና አለመቻል በአብያተክርስቲያናት መካከል መለያየትን ሊያመጣ ታይቷል።

ከዚህ ላይ ግን አንድ መሠረታዊ መርህ እንዳለ ልናስታውስ ይገባል። ይኸውም አንድ ሰው በእነዚህ መለስተኛ አስተምህሮዎች ላይ የተለየ አቋም ሊኖረው ይችላል። ሆኖም ይህ ሰው የተለየ አቋም ስላለው ብቻ እውነተኛ ክርስቲያን ከመሆን የሚያገደው ምንም ነገር የለም። አለመግባባትንና አለመቀባበልን ማስወገድ የሚቻለው ይህን መርህ መቀበል ሲቻል ነው። የበሰሉ ክርስቲያኖች በመለስተኛ አስተምህሮዎች ላይ የሚታዩ የሃሳብ ልዩነቶችን መቀበል ተምረዋል። በአያሌ አብያተክርስቲያናትና መንፈሳዊ ድርጅቶች ውስጥ ያሉ ክርስቲያኖች ሰፊ የአቋም ልዩነት እያላቸው አብረው መጓዝን፤ አብረው ማምለክን፤ አብረው መጸለይንና አብረው መሥራትን ተምረዋል። በመለስተኛ አስተምህሮዎች ላይ ያላቸው የአቋም ልዩነት እግዚአብሔርን አብረው ከማክበር ከቶ አላገዳቸውም።

ማንኛችንም ብንሆን በአስተሳሰባችንም ሆነ በአረማመዳችን ፍጹማን አይደለንም። ነገር ግን ወደ እዚህ ግብ ለመድረስ ዘወትር መጣር አለብን። «እንግዲህ በመንፈሳዊ ሕይወት የጠነከርን ሁሉ ይህን የመሰለ አስተሳሰብ ሊኖረን ይገባል፤ የምትለያዩበት አሳብ በመካከላችሁ ቢኖር፤ ይህንንም አሳብ እግዚአብሔር ግልጥ ያደርግላችኋል። ያም ሆነ ይህ፤ አካሄዳችን አሁን ከደረሰንበት መንፈሳዊ ሕይወት ጋር ተመጣጣኝ ይሁን» (ፊ.ል. 3፡15-16)።

¹ ጥቂት የእምነት አንቀጾች ግን ከቶ አነጋጋሪነት በሌላቸው ዐበይት አስተምህሮዎች በተለይም በኢየሱስ ክርስቶስ፤ በደገንነት መንገድና በመንፈስ ቅዱስ ላይ ያተኩራሉ።

ኢየሱስ ክርስቶስ

ኢየሱስ ክርስቶስ-ማን ነው?

ኢ

የሱስ በርካታ ስሞች ወይም መጠሪያዎች አሉት። ራሱ «ኢየሱስ» የሚለው ስም «የሚያድን» ማለት ነው። ከዚህ በተጨማሪ «ክርስቶስ» የሚል ሌላም መጠሪያ አለው። «ክርስቶስ» የሚለው የግሪክ ቃል «መሲሕ» ከሚለው የዕብራይስጥ ቃል ጋር ተመሳሳይ ፍቺ አለው። በግሪክ «ክርስቶስ» በዕብራይስጥ ደግሞ «መሲሕ» ማለት «የተቀባ» ወይም «እግዚአብሔር ለአገልግሎት የቀባው» ማለት ነው።

ኢየሱስ ወደ ዓለም በመጣበት ጊዜ አይሁዶች «የተቀባውን መሲሕ» ለአያሌ ዓመታት ሲጠባበቁ ነበር። ተስፋ የተነገረለት መሲሕ የሕዝቡን ጋጢአትና መከራ እንደሚሸከም ነቢዩ ኢሳይያስ አስቀድሞ ጽፎ ነበር (ኢሳ. 53፡1-12)። መሲሔ «ጎያል አምላክ፣ የዘላለም አባት፣ የሰላም አለቃ» (ኢሳ. 9፡6) ተብሎም እንደሚጠራ ኢሳይያስ ተናግሯል። ነገር ግን አይሁዶች ይጠባበቁት የነበረው፣ በሮማ ላይ ፖለቲካዊ ድልን የሚያቀዳጃቸውን ንጉሥ ነበር። መሲሔ ራሱ ግን እግዚአብሔር እንደሆነ፣ ሰውም ሆኖ ወደ ዓለም እንደሚመጣ ወይም በመስቀል ላይ ተሰቅሎ እንደሚሞት አላስተዋሉም።

ኢየሱስ «የእግዚአብሔር ልጅ» እና «የሰው ልጅ» በሚሉም ስያሜዎች ተጠርቷል (ማር. 2፡10፤ ዮሐ. 1፡14፤ 18፡34፤ 5፡25-27 እና ማብራሪያው ይመለከታል)። «የእግዚአብሔር ልጅ» የሚለው መጠሪያ አምላክነቱን ሲያሳይ «የሰው ልጅ» የሚለው መጠሪያ ዳግሞ መሲሐዊ ተልዕኮውን ያመለክታል። በብሉይ ኪዳን መሲሔ «የሰው ልጅ» ተብሎ ተጠርቷል (ዳን. 7፡13-14)። ምንም እንኳን ይህ መሲሕና «የሰው ልጅ» ከሰማይ የመጣና መለኮታዊ አምልኮንም የተቀበለ ቢሆንም ኢየሱስ ግን «የሰው ልጅ» የሚለውን መጠሪያ አዘውትሮ የተጠቀመበት ሰዎቹን ብቻ ለማመልከት ነው (ማቴ. 8፡20፤ 11፡19፤ 17፡22-23)። እነዚህ መጠሪያዎች አንዱ ሌላውን እንደሚተካ በማቴ. 26፡63-65 ላይ ተመልክቷል።

ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ በተወሳ ቁጥር ሁለት ነገሮችን ማስታወስ አለብን። አንደኛው፣ ኢየሱስ ፍጹም ሰው ነው። ሁለተኛው ኢየሱስ ፍጹም አምላክ ነው። በሌላ አነጋገር፣ ኢየሱስ ሰውም አምላክም ነው (ሮሜ 1፡3-4)።

ኢየሱስ አምላክ ነው

ኢየሱስ መለኮታዊ የሆኑ ባሕርያት አሉት። እንደ እግዚአብሔር ሁሉ እርሱም ዘለዓለማዊ ነው፤ ከእግዚአብሔርም ጋር ለዘለዓለም ይኖራል (ዮሐ. 1፡1-2፤ 17፡1-5)። ኢየሱስ በፍጥረት ተግባር ላይ ተሳታፊ ነበር (ዮሐ. 1፡3፤ ቆላ. 1፡16-17፤ ዕብ. 1፡2)። እግዚአብሔር በኢየሱስ ነበር፤ ኢየሱስም በእግዚአብሔር ነበር (ዮሐ. 14፡10፤ 17፡21-23)። ኢየሱስ የእግዚአብሔር አንድያ ልጅ ወይም የበኩር ልጅ ተብሎም ተጠርቷል (ዮሐ. 3፡16፤ 18፤ ቆላ. 1፡15፤ 18፤ ዕብ. 1፡6)።

ከሁሉ በላይ ግን መጽሐፍ ቅዱስ የሚያወሳው ኢየሱስ አብን እንዳሳየን ነው (ዮሐ. 1፡18፤ 14፡9)። ኢየሱስ «ለማይታየው እግዚአብሔር እውነተኛ ምሳሌ» ነው (ቆላ. 1፡15)፤ ደግሞም «በባሕርዩ ከእግዚአብሔር ጋር ፍጹም ትክክል» ነው (ዕብ. 1፡3)። በሌላ ቦታ ኢየሱስ ከእግዚአብሔር ጋር አንድ እንደሆነ (ዮሐ. 10፡30፤ 17፡11፤ 22) ወይም እኩል እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ያወሳል (ፊል. 2፡6)። ኢየሱስ በእርግጥም አምላክ ስለመሆኑ በግልጽ ተናግሯል (ዮሐ. 1፡1፤ ሮሜ 9፡5፤ ዕብ. 1፡8)። ኢየሱስ አምላክነቱ በከፊል አይደለም። ነገር ግን እርሱ «የመለኮት ፍጹም ሙላትም» ነው (ቆላ. 1፡19፤ 2፡9)። ኢየሱስ ፍጹም አምላክ ነው።

ኢየሱስ ሰው ነው

ኢየሱስ ፍጹም አምላክ ብቻ ሳይሆን ፍጹም ሰውም ነው። ምንም እንኳን ከመንፈስ ቅዱስ የተጸነሰ ቢሆንም እንደ ማንኛውም ሕጻን የተወለደና እናትም የነበረው ነው (ማቴ. 1፡20፤ ሉቃ. 1፡34-35)። ምንም እንኳን ፍጹም አምላክ ቢሆንም «በሰው ምሳሌም ተገለጠ» (ፊል. 2፡7)። ይህን ጌታ ሰዎች በዓይናቸው

አይተውታል፤ በእጃቸውም ደግሞ ዳስሰውታል (ዮሐ. 1፡1-2)። እንደ ማንኛውም ሰው ይደክመው ነበር፤ ይርበው ነበር፤ ይጠግሙ ነበር። እንደ ሰውም ያለቅስ ነበር። ኢየሱስ «በሁሉ ነገር እንደ እኛ ተፈተነ» (ዕብ. 4፡15)። እኛ ስለ መጭው ዘመን ምንም እንደማናውቅ ሁሉ ኢየሱስም እግዚአብሔር ካልገለጠለት በቀር ስለ መጭው ዘመን እንደማያውቅ ተናግሯል (ማር. 13፡32)።

ኢየሱስ ፍጹም ሰው ሆኖ መገለጡን ማመን እጅግ አስፈላጊ ነገር ነው። ምክንያቱም ሐዋርያው ዮሐንስ አሳሳቾችና ሐሰተኞች ነቢያት ኢየሱስ በሥጋ መገለጡን ይከዳሉ በማለት፤ የእውነተኛ መንፈስ መመዘኛ መሆኑን አስታውቋል (ዮሐ. 4፡1-2)።

ስለ ኢየሱስ ማንነት - የተሳሳቱ አስተምህሮዎች

ገና ከመነሻው ቤተክርስቲያን ስለ ኢየሱስ የተሳሳተ ትምህርት በሚያስተምሩ መናፍቃን ተወጥራ ነበር። ዛሬም ቢሆን በመናፍቃን ትምህርት የሚወሰዱ አሉ። የመናፍቃኑ ትምህርት በሦስት ዋና ዋና ክፍሎች ሊመደብ ይችላል።

የመጀመሪያው መናፍቃዊ ትምህርት ኢየሱስ ሰው እንጂ ፈጽሞ አምላክ አይደለም የሚል ነው። እንዲህ ብለው የሚያምኑት ሰዎች ኢየሱስ ታላቅ የምግባር መምህርና በእግዚአብሔርም የተባረከ መሆኑን ቢናገሩም አምላክ መሆኑን ግን ከቶ አይቀበሉም።

ሁለተኛው መናፍቃዊ ትምህርት ኢየሱስ አምላክ እንጂ ሰው አይደለም የሚል ነው። ይህ አመለካከት ከመጀመሪያው መናፍቃዊ ትምህርት ጋር ፍጹም ተቃራኒ ነው። አንዳንዶች ኢየሱስ መንፈስ ነበር እንጂ እንደ ማንኛውም ሰው አካል አልነበረውም ይላሉ። ሌሎች ደግሞ የኢየሱስ መንፈስ የሰው መንፈስ ሳይሆን በሥጋ ውስጥ ያደረ የእግዚአብሔር መንፈስ ነው ይላሉ። እንዲያም ተባለ እንዲህ ሁለቱም አባባል ግን ለህተት ነው። ምክንያቱም ኢየሱስ የሰው አካልና የሰውም መንፈስ ነበረው (ዕብ. 2፡17-18)።

ሦስተኛው መናፍቃዊ ትምህርት ኢየሱስ ከአብ የሚያንስ አምላክ ነው የሚል ነው። እንዲህ ብለው የሚያምኑት ሰዎች፤ አካል መጥፎና የሃጢያት ማደሪያ በመሆኑ እውነተኛ የሆነው አምላክ በዚህ አካል ሊገለጥ አይችልም ይላሉ። በመሆኑም ኢየሱስ ከአብ የተላከ እንጂ ከአብ የሚተካከል አይደለም። ደግሞም እርሱ ራሱ አምላክ አይደለም ይላሉ። እንዲህ የሚሉት ሰዎች (መናፍቅ እንጂ እውነተኛ ክርስቲያኖች አይደሉም)፤ ኢየሱስ «አብ ከእኔ ይበልጣል» በማለት የተናገረውን እንደ ማስረጃ ያቀርባሉ (ዮሐ. 14፡28)። ነገር ግን ኢየሱስ አብ ከእኔ ይበልጣል በማለት የተናገረው ትስብእታዊ ተልዕኮውን-ሰው የሆነበትንና ሥጋም በለበሰበት ሁኔታ ያለውን እሱነቱን አስመልክቶ ነው። በሌላ ቦታ ኢየሱስ «እኔና አብ አንድ ነን» በማለት ተናግሯል (ዮሐ. 10፡30)። ደግሞም «እኔን ያየ አብን አይቶአል» በማለት ተናግሯል (ዮሐ. 14፡9)። ዮሐንስ በትክክል እንደተናገረው ኢየሱስ «በመጀመሪያ በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ» እርሱ ራሱም «እግዚአብሔር ነበረ» (ዮሐ. 1፡1)።

እንግዲህ ከፍ ሲል እንዳየነው ኢየሱስ ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው ነው።

የኢየሱስ ክርስቶስ ተግባር

ኢየሱስ የዓለም ፈጣሪና የዓለምም መጋቢ ወይም ጠባቂ ነው (ዮሐ. 1፡3፤ 10፤ ቆላ. 1፡16-17፤ ዕብ. 1፡2-3)። ኢየሱስ በሰማያት ተቀምጦ አልቀረም፤ ነገር ግን በዚያ የነበረውን ክብር ትቶ ከእኛ እንደ አንዳችን ሆነ (ዮሐ. 17፡1-5)። ኢየሱስ ከእኛ እንደ አንዳችን የሆነበት ወይም ሥጋ የለበሰበት ሁለት ዋነኛ ምክንያቶች አሉ።

ኢየሱስ ትስብእት መሆን ያስፈለገበት አንደኛው ምክንያት እርሱን በማየት አብ ምን እንደሚመስል መረዳት እንድንችል ነው። መቼም አብን ያየው አንድም ሰው የለም (ዮሐ. 6፡46)። ሆኖም ኢየሱስ አብን አሳይቶናል (ዮሐ. 12፡45፤ 14፡7-9)። ለምሳሌ፡ ኢየሱስ የተናገራቸውንና ያደረጋቸውን ነገሮች በመመልከት፡ አብ መልካምና ሰዎችንም የሚወድ እንዲሁም ኃጢአታችንን ይቅር የሚል ብቻ ሳይሆን ስለ እኛም የሚያስብና የሚጠነቀቅ መሆኑን መገንዘብ ይቻላል።

ኢየሱስ ትስብእት መሆን ያስፈለገበት ሁለተኛው ምክንያት ስለ እኛ «መዳን» ሲል መሞትና መነሳት እንዲችል ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ኢየሱስ «ቤዛችን» ማለትም ከኃጢአት ባርነትና ከህግ እርግግን የዋጀን አዳኝ መሆኑን ይናገራል (ማር. 10፡45፤ ገላ. 3፡13 እና ማብራሪያውን ይመለከታል)። ኢየሱስ እኛን የዋጀን ብርና ወርቅን ከፍሎ ሳይሆን ከቡር የሆነውን ደሙን አፍስሶ ነው (1ኢጥ. 1፡18-19)። ይህ ከቡር ዋጋ «ከጨለማ ኃይል አድኖ ወደ ተወደደው ልጁ መንግስት እንድንገባ አድርጎናል» (ቆላ. 1፡13-14)።

ቅዱስ የሆነው አምላክ ኃጢአትን መጥላትና መቅጣትም አለበት። ኢየሱስ ግን ኃጢአታችንን ተሸክመልን፤ በመስቀልም ላይ በመሞት የኃጢአታችንን ቅጣት አስቀረልን። ስለዚህ ኢየሱስ «ስርየታችን» (ኃጢአታችንን ለማስወገድ መሥዋዕት የሆነ) በመሆን የጸድቁንና የቅዱሳን አምላክ ቁጣ መለሰልን (ሮሜ 3፡25፤ 1ዮሐ. 2፡2)። ኢየሱስ የኃጢአት መሥዋዕት በመሆኑ እግዚአብሔር ጽድቁን እንደጠበቀ ኃጢአትን ይቅር እንዲል አስችሎታል። ምክንያቱም እግዚአብሔር ኃጢአትን ችላ ሳይል በትክክል

ቀጥቷል። በኃጢአታችን ምክንያት ከእግዚአብሔር ጋር ተለያይተን ነበር። ነገር ግን «እግዚአብሔር ከራሱ ጋር በክርስቶስ አማካይነት አስታረቀን» (2ቆሮ. 5፡18)፤ በክርስቶስም ደም ከቁጣው አዳነን (ሮሜ 5፡1፤ 9-11፤ ቆላ. 1፡20-22)።

ክርስቶስ በመስቀል ላይ በመሞቱና ደሙንም በማፍሰሱ የኃጢአትን ይቅርታ አገኘን። እንዲህ ማለት ግን እግዚአብሔር ኃጢአታችንን ችላ አለው ማለት ሳይሆን ኃጢአታችንን አስወገደልን (ቆላ 2፡13-14፤ ዕብ. 10፡17) ደግሞም ከኃጢአታችን አነጻን (ዕብ. 9፡14፤ 22፤ 1ዮሐ. 1፡7-9) ማለት ነው።

ኢየሱስ የዚህ ዓለም ገዢ የሆነውን ዲያቢሎስን በመስቀሉ ሞት አስወግዶታል (ዮሐ. 12፡31፤ ዕብ. 2፡14-15)። አያሌ ክርስቲያኖች ኢየሱስ በመስቀል ላይ የተሸከመው ህመማችንንም ጭምር ነው የሚል አቋም አላቸው። ስለሆነም የሥጋን ፈውስና ክርኩሳን መናፍስትም መፈታትን አግኝተናል ይላሉ (ኢሳ. 53፡4-5፤ ማቴ. 8፡16-17፤ ማር. 1፡27፤ እንዲሁም ከአጠቃላይ መግለጫው ውስጥ ፈውስንና ነፃ መውጣትን ይመለከታል)። ኢየሱስ ከሙታን በመነሣቱ የትንሣኤ አካልና የዘለዓለም ሕይወት ለማግኘት በቅተናል (ዮሐ. 6፡54፤ 58፤ 11፡25-26፤ 1ቆሮ. 15፡20-22)።

ከላይ የተጠቀሱትን በረከቶች ሁሉ ማግኘት የቻልንው ኢየሱስ በመስቀል ላይ በመሞቱ ነው። ኢየሱስ ሌላም ተግባር አለው። በጳጳስቆስጤ በዓል በመጀመሪያው ቀን መንፈስ ቅዱስን በመላክ ቤተክርስቲያን በኃይል እንድትሞላ አድርጓል (ዮሐ. 14፡16-17፤ 15፡26-27፤ ዮሐ. 2፡1-4)። አሁንም ወደፊትም መንፈሱን ይልካል (ማር. 1፡7-8፤ እና አጠቃላይ መግለጫው ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀትን ይመለከታል)። በመንፈስ ቅዱስ አማካይነትም ሁልጊዜ ከእኛ ጋር እንደሚሆን ተስፋ ሰጥቶናል (ማቴ. 18፡20፤ 28፡20፤ ዮሐ. 14፡16-18)። ደግሞም በእኛ ምትክ ሆኖ በሰማያት ስለ እኛ ይማልዳል (ሮሜ 8፡34፤ 1ዮሐ. 2፡1)። ኢየሱስ የቤተክርስቲያን «ራስ» እና (ኤፌ. 5፡23፤ ቆላ. 1፡18) የዓለማት ሁሉ ገዢ በመሆን ይኖራል (ማቴ. 28፡18፤ ኤፌ. 1፡20-22፤ ፊል. 2፡9-11)።

ኢየሱስ ፍጹም ልዩ ነው

ኢየሱስ እንደ ሌሎች የሃይማኖት መሪዎችና መስራቾች አይደለም። አያሌ የሃይማኖት መሪዎች፣ አንድ ጊዜ መለኮታዊ ሌላ ጊዜ ደግሞ ሰብዓዊ ተደርገው ይታያሉ እንጂ በአንድ ጊዜ ሁለቱንም እንደሆኑ የተነገረበት አጋጣሚ የለም። ሁሉም የሃይማኖት መሪዎች እንደሞቱ ቀርተዋል። ከእነዚህ የሃይማኖት መሪዎች መካከል ከሞት የተነሣ አንድም የለም።

ኢየሱስ የእግዚአብሔር እውነተኛ ትስብእት ነው። አንዳንዶች ኢየሱስን ከሌሎች ትስብእቶች መካከል እንደ አንዱ ወይም ከሂንዱ አማልክት (አቫታር) መካከል እንደ አንዱ አድርገው ይመለከቱታል። እንዲህ ዓይነቱ አመለካከት ግን ትክክል አይደለም። እውነተኛው ህያው አምላክ ያለው አንድ ትስብእት ብቻ ነው። እርሱም ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። እውነተኛው ትስብእት እንደ ማንኛውም ሰው እርሱም ፍጹም ሰው ነው። ይሁንና በአኗኗሩ ግን ፍጹም መለኮት መሆኑን አሳይቷል (ሮሜ 1፡3-4)። እውነተኛው ትስብእት ያለ ኃጢአት መኖር አለበት። እንደ ማንኛውም ሰው እርሱም ሰው የሆነው ኢየሱስ ግን ምንም ኃጢአት አልሠራም (ዕብ. 4፡15፤ 1ጴጥ. 2፡22)። እንደ ትስብእት ከሚቆጠሩት የሃይማኖት መሪዎች መካከል ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው የሆነ አንድም አልነበረም። መቼም አይኖርም።

ኢየሱስ ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው በመሆኑ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል እውነተኛ አማላጅ ነው (ዕብ. 9፡15)። ከዚህ በተጨማሪ ኢየሱስ ለእኛ ለኃጢአተኞች ሲል ለመሞት ፍጹም ሰው መሆን ነበረበት (ዕብ. 4፡14-15)። እንዲሁም ንጹህ በሆነ ሕይወት በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት ያለው መሥዋዕት ለማቅረብ ፍጹም አማላክ መሆንም አለበት (ዕብ. 9፡14)። ደግሞም ኢየሱስ በሰው ምትክ ሆኖ የሰይጣንን ኃይል ለመሻርና (ዕብ. 2፡14-17) እስከወዲያኛውም የሰይጣንንና የርኩሳን መናፍስትን ሥልጣን ድል ለመንሣት ፍጹም ሰው መሆን አለበት (ቆላ. 2፡15፤ ራእ. 19፡11-21)። ኢየሱስ ወደ ደኅንነት የሚያደርሰን መንገድ ብቻ ሳይሆን እርሱ ራሱ የደኅንነት መንገድ ነው (ዮሐ. 14፡6)። የጽድቅ ኑሮን እንድንኖር የሚያበረታታን መምህር ብቻ ሳይሆን የጽድቅ ኑሮን ለመኖር የሚያስችለንን ኃይልም ሰጥቶናል። ጳውሎስን መሆን የምንችልበትንም ኃይል አሳናጭናል። ከዚህም ባሻገር በመንፈስ ቅዱስ ኃይል አማካይነት ከኃጢአት ባርነት ነጻ እንድንወጣ አድርጎናል። ኢየሱስ መልካም ትምህርት ብቻ ሳይሆን የዘለዓለምም ሕይወት ሰጥቶናል።

ኢየሱስ ወደ እግዚአብሔር የሚያደርሰን እውነተኛው ደግሞም ብቸኛው መንገድ ነው። እርሱ ራሱ ሲናገር «መንገድና እውነት ሕይወትም እኔ ነኝ፤ በእኔ በኩል ካልሆነ በቀር ማንም ወደ አብ የሚመጣ የለም» (ዮሐ. 14፡6) ብሏል። ሐዋርያው ጴጥሮስ ደግሞ «ደኅንነት ከእርሱ በቀር በሌላ በማንም የለም፤ ምክንያቱም እኛ ልንድንበት የሚገባን እግዚአብሔር ለሰዎች የሰጠው ስም ከእርሱ በቀር በመላው ዓለም ማንም የለም» (ዮሐ. 4፡12) ብሏል።

የደኅንነት መንገድ

የሰው ሁኔታ

ሰ

ዎች ሁሉ በተፈጥሯቸው ኃጢአተኞች ናቸው (ሮሜ 3፥10-12)። የመጀመሪያዎቹ ሰዎች፤ አዳምና ሔዋን ኃጢአት ሠሩ (ዘፍ. 3፥1-6) ከዚያን ጊዜ ወዲህ ሰዎች ሁሉ፤ ወንዶች፣ ሴቶችና ሕፃናት ኃጢአትን መሥራት ጀመሩ (ሮሜ 3፥23)። በዚህም ምክንያት ሥጋዊ ሞትና (ሮሜ 5፥12) መንፈሳዊ ሞት (ሮሜ 7፥11፤ ኤፌ. 2፥1) በሰው ሁሉ ላይ መጣ። ደኅንነት ያላገኙ ሰዎች የኃጢአት ባሪያዎችና የኃጢአትም ተገዢዎች ናቸው (ሮሜ 6፥17-21)። አያሌ ሰዎች መልካም ነገርን በማድረግ ጻድቅ ሰው ለመሆን ይሞክራሉ። ኢሳይያስ እንደሚለው ግን መልካም ተግባር ነው የምንለው ነገር ሁሉ «የመርገም ጨርቅ» ነው (ኢሳ. 64፥6)። ምንም ያህል መልካም ተግባር ብናደርግ ደኅንነትን ማግኘት አንችልም። ሌሎች ደግሞ በብሉይ ኪዳን ተጽፎ የሚገኘውን የእግዚአብሔርን ሕግ በመታዘዝ ደኅንነት ይገኛል ብለው ያስባሉ። ነገር ግን ይሄም ቢሆን ደኅንነትን አያስገኝም (ገላ. 2፥15-16፤ 3፥11 እና ማብራሪያውን ይመለከታል)።

የሰው ልጆች በራሳቸው ፈቃድም ሆነ ጥረት ከቶ መዳን አይችሉም (ሮሜ 9፥16)። ሰዎች መዳን የሚችሉት በእግዚአብሔር ጸጋና ምሕረት ብቻ ነው (ኤፌ. 2፥8-9፤ ቲቶ 3፥4-7 እና ማብራሪያውን ይመለከታል)።

የእግዚአብሔር ሥራ

እግዚአብሔር ለደኅንነታችን የሚያስፈልገውን ነገር ሁሉ አከናውኗል። ሐዋርያው ጳውሎስ በሮሜ 8፥29-30 ላይ እግዚአብሔር እኛን ለማዳን ሲል ምን ምን ነገሮችን እንዳደረገ አንድ በአንድ ዘርዝሯል። ገና ዓለም ከመፈጠሩ በፊት የእርሱን ልጅ እንመስል ዘንድ አስቀድሞ ወሰነን (ሮሜ 8፥29፤ 1ጴጥ. 1፥2)። እግዚአብሔር አስቀድሞ ከወሰነን በኋላ ጠራን፣ አጸደቀን፣ አከበረንም (ሮሜ 8፥30)። እነዚህ ሁሉ ቃላት የሚያሳዩን እግዚአብሔር እኛን ለማዳን ሲል ምን እንዳደረገ ነው። ጠቅለል ባለ አነጋገር ይህን የእግዚአብሔርን ተግባር «ደኅንነት» ልንለው እንችላለን።

እግዚአብሔር «ጠርቶናል»። መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚያስተምረው አብ የሳበው ካልሆነ በቀር ማንም ሰው ወደ ኢየሱስ መምጣት አይችልም (ዮሐ. 6፥44)። እንዲሁም ወልድ ካልገለጠልን በቀር አብን ማወቅ ከቶ አንችልም (ማቴ. 11፥27)። በኃጢአት ባርነት ውስጥ ያለ ሰው ከእግዚአብሔር መንፈስ የሆነውን ነገር ሊረዳ ከቶውንም አይችልም (1ቆሮ 2፥14)። የእግዚአብሔር ጥሪ አስፈላጊ ነው አለዚያ ጥሪ ማንም ሰው ወደ እርሱ ሊመለስ አይችልም (በአጠቃላይ መግለጫው ውስጥ ደኅንነት-የእግዚአብሔር ምርጫ ወይስ የሰው ምርጫ? የሚለውን ይመለከታል)።

እግዚአብሔር «አጽድቆናል»። እንዲህ ሲባል ግን እግዚአብሔር በደል የማይገኝብን ንጹሐን ወይም ፍጹማንና ጻድቃን አድርጎናል ማለት አይደለም። ቃሉ የሚያመለክተው «እንደ ጻድቃን መቆጠራችንን» ነው። እግዚአብሔር እንደ ጻድቃን የቆጠረን ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ በፈጸመው ቤዛነት በኩል ኃጢአታችንን «እንዲያው በጸጋው» ይቅር በማለት ነው (ሮሜ 3፥24)። እግዚአብሔር ኃጢአትን ችላ፤ አይልም ደግሞም አያልፍም። ጻድቅ አምላክ እንደመሆኑ ኃጢአትን መቅጣት ይኖርበታል። በክርስቶስም በኩል እርሱ ራሱ የሰዎችን ኃጢአት አስተሰረየ። ይህም ኃጢአታችንን ይቅር እንዲልና «እንደ ጻድቃንም እንዲቆጥረን» አስችሎታል (ሮሜ 3፥25-26 እና አጠቃላይ መግለጫው ውስጥ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚለውን ይመለከታል)።

እግዚአብሔር የቆጠረን እንደ ጻድቃን ብቻ ሳይሆን የጽድቅ ሕይወትንም ለመኖር የሚያስችል አዲስ ተፈጥሮም ሰጥቶናል። ይህም «ዳግም ልደት» በሚለው ሃሳብ ውስጥ ተንጸባርቋል። እኛ ሁላችን

በኃጢአታችን ምክንያት የሞትን ነበር። ነገር ግን በክርስቶስ አማካይነት «ሕያዋን» ልንሆን ቻልን (ሮሜ 8፡10-11፤ ኤፌ. 2፡1፤5)። ኢየሱስ ሲናገር «ዳግመኛ መወለድ» ያስፈልጋችኋል አለ (ዮሐ. 3፡3፤ 5-7 እና ማብራሪያውን ይመለከታል)። ዳግመኛ የተወለድነውም «ሕያው በሆነውና ለዘላለም ጸንቶ በሚኖረው በእግዚአብሔር ቃል» ነው (1ጴጥ. 1፡23)። በዳንን ጊዜ እንደገና የተለወጠው አሮጌው ተፈጥሮአችን አይደለም። ይልቁንም እግዚአብሔርን መታዘዝ የሚችል አዲስ መንፈሳዊ ተፈጥሮ እንቀበላለን (ኤፌ. 4፡22-24)። አዲስ ፍጥረት ሆነናል። አንዳንድ ክርስቲያኖች ይህ «አዲስ ልደት» ከውሃ ጥምቀት ጋር ተዛምዶ አለው ብለው ያምናሉ (ቲቶ 3፡5 እና ከአጠቃላይ መግለጫው ውስጥ የውሃ ጥምቀት የሚለውን ይመለከታል)።

ይሁንና እግዚአብሔር እንደ ጻድቃን ብቻ አልቆጠረንም። ደግሞም የጽድቅ ሕይወትን ለመኖር የሚያስችል አዲስ ተፈጥሮ ብቻ አልሰጠንም። ከዚህ ሁሉ በላይ ጻድቅ ሆነን እንድንገኝ በእጅጉ አግዞናል። በሌላ አነጋገር «ቀድሶናል» ወይም «ቅዱሳን» አድርጎናል። የራሱንም ቅድስና ሰጥቶናል። ኢየሱስ ሰዎችን የታደገው ከኃጢአት ቅጣት ብቻ ሳይሆን ሕዝቡንም «ከኃጢአታቸው» አንጽቷል (ማቴ. 1፡21፤ ሮሜ 6፡22)። በአንድ በኩል፣ ኢየሱስ አንድ ጊዜ ባቀረበው መሥዋዕት ቅዱሳን ሆነናል (ዕብ. 10፡10)።

እንዲሁም «ቅዱሳን» ተብለን ተጠርተናል (ኤፌ. 1፡1፤ ፊል. 1፡1)። በሌላ በኩል ግን በየዕለቱ የቅድስናን ሕይወት አንለማመድም። በመሆኑም በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ዘወትር የምንቀደስ መሆኑን መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል (ሮሜ 7፡24-25፤ 8፡10-11፤ ገላ. 3፡3 እና በአጠቃላይ መግለጫው ውስጥ፤ መንፈስ ቅዱስ የሚለውን ይመለከታል)።

እንዲሁም እግዚአብሔር «አክብሮናል» (ሮሜ 8፡30)። አክብራቸው የሚለው ቃል አንድ ቀን ከሙታን የሚነሳውን አካላችንንና የምናገኘውንም የዘላለም ሕይወት የሚያሳይ ቃል ነው። ኢየሱስ በአብ ዘንድ ያለውን ክብር ማየት እንድንችል ጸላዩ ነበር (ዮሐ. 17፡24)። ጳውሎስ ደግሞ የዚህ ክብር ተካፋዮች እንደምንሆን ተናግሯል (ሮሜ 8፡17)። አሁን ያለን አካል በከበረ አካል ይለወጣል (1ቆሮ. 15፡42-44)። ጳውሎስ እንዳመለከተው ደኅንነት ያገኘው በዚህ ሕይወት ብቻ ሳይሆን በሚመጣውም ሕይወት ነው። ትንሣኤ ሙታን የተስፋችን ማዕከል ነው (1ቆሮ. 15፡12-20)። የዘላለምም ሕይወት እንደምናገኝ ተስፋ ተሰጥቶናል (ዮሐ. 3፡16፤ 10፡28 ይመለከታል)።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከእግዚአብሔር የተቀበልነውን ደኅንነት አስፋፍተው የሚገልጡ ሌሎችም ቃላት አሉ። ለምሳሌ በክርስቶስ አማካይነት «ተዋጅተናል» (ኤፌ. 1፡7)። ዋጅ (ወይም ቤዢ) ማለት «እዳን ከፍሎ ገዛ ወይም ታደገ» ማለት ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ወገኖች እንሆን ዘንድ (የሐዋ. 20፡28፤ ራእ. 5፡9)፤ ከኃጢአት ባርነትና (ቲቶ. 2፡14) ከሕግ እርግማን ተቤዢቶናል (ገላ. 3፡13)። «በዋጋ ተገዝተናል» (1ቆሮ 6፡20)፤ የተገዛነውም ከቡር በሆነው ደሙ ነው (1ጴጥ. 1፡18-19)።

ከእግዚአብሔር የተቀበልነውን ደኅንነት የሚገልጠው ሌላው ቃል «የእግዚአብሔር ልጆች» ሆነናል የሚለው ቃል ነው። እግዚአብሔር አብ ኢየሱስ ክርስቶስ በሠራው ሥራ እንዲሁም የእግዚአብሔር ልጆች እንድንሆን ባደረገንና በተቀበልነውም በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት «ልጆቹ እንድንሆን አስቀድሞ ወሰነን» (ኤፌ. 1፡5፤ ሮሜ 8፡14-17፤ ገላ. 4፡5-7)። አሁን የተቀበልነው ወደፊት ለምንወርሰው እርስት መያዣ የሚሆንን ብቻ ነው። ይሁንና አዲስ የትንሣኤ አካል በምንለብስበት ዕለት የእግዚአብሔር ልጅነታችንን ሙሉ መብት እንደምንቀበል ጳውሎስ ጽፎአል (ሮሜ 8፡18-25፤ ኤፌ. 1፡13-14)።

እንግዲህ ይህ የሚያሳየን ደኅንነት የሚለው ቃል በሦስት የጊዜ መደብ አጠቃቀም ማለትም በሃላፊ፣ በአሁንና በወደፊት ጊዜ የተገለጸ መሆኑን ነው። ስለዚህ ድነናል (ኤፌ. 2፡5፤ 8፤ 2ጢሞ. 1፡9)፤ እየዳንን ነው (1ቆሮ. 1፡18፤ 2ቆሮ. 2፡15፤ ፊል. 2፡12-13)። ደግሞም እንድናለን (ሮሜ 13፡11፤ 1ተሰ. 5፡9፤ 1ጴጥ. 1፡5)። ቀደም ሲል በተጠቀምንባቸው ስያሜዎች ነገሩን ስናጠቃልለው እንዲህ ማለት ይሆናል፤ በቀደመው ጊዜ «ጸድቀናል»፣ «ተዋጅተናል» እንዲሁም «አዲስ ተፈጥሮ» ተቀብለናል። በአሁኑ ጊዜ «እየተቀደስን» ነው፤ ወደፊት ደግሞ «የእግዚአብሔር ልጅነታችንን» ሙሉ መብት እንቀበላለን፤ በዚያን ጊዜም «እንክብራለን»።

የሰው ምላሽ

ሰዎች ራሳቸውን ማዳን ከቶ አይችሉም። ሰዎች መዳን የሚችሉት በእግዚአብሔር ምሕረትና ጸጋ ብቻ ነው። እንዲህ ሲባል ግን ሰዎች በደኅንነት ሥራ ውስጥ ምንም ድርሻ የላቸውም ማለት አይደለም። ምንም እንኳን ኢየሱስ የዓለምን ሁሉ ኃጢአት በመስቀል ላይ ቢያስወግድም (ዮሐ. 1፡29) ሁሉ ሰው ግን አልዳነም። እግዚአብሔር የሰጠንን ደኅንነት ለመቀበል አንድ ነገር ብቻ ያስፈልጋል-በኢየሱስ ማመን (ዮሐ. 3፡16-18፤ ዮሐዋ. 16፡31)።

በኢየሱስ ማመን ማለት ኢየሱስ መሲሕ ወይም ክርስቶስ እንደሆነና የእግዚአብሔርም ልጅ እንደሆነ ማመን ማለት ብቻ አይደለም (ዮሐ. 8፡24)፤ ወደ ሕይወታችንና ወደ ልባችንም መቀበልና (ማቴ. 10፡40፤ ዮሐ. 1፡12፤ ራእ. 3፡20) በእርሱም ሙሉ በሙሉ መታመን ማለትም ነው (2ጢዋ. 1፡12)። እምነት ማለት ኢየሱስን ማወቅ ብቻ አይደለም፤ ይልቁንም ለእርሱ ክልባችን መሰጠት ማለት ነው። እውነተኛ እምነት ያለን ከሆን፥ ኃጢአታችንን እንናዘዛለን (1ዮሐ. 1፡9)፥ ከኃጢአታችንም ተመልሰን ንስሐ እንገባለን (ሉቃ. 13፡3፤ 5፤ ዮሐዋ. 2፡38)። በእርግጥ እውነተኛ እምነት ካለን፥ ኢየሱስ ጌታ እንደሆነ በሰዎች ፊት በግልጽ እንመሰክራለን እንጂ ክርስቲያን መሆናችንን አንሸሽግም (ማቴ. 10፡32-33፤ ሮሜ 10፡9-10)። እንዲሁም ኢየሱስ ተጠመቁ ሲል የሰጠውን ትዕዛዝ እንፈጽማለን (ማቴ. 28፡19-20፤ ማር. 16፡15-16፤ ዮሐዋ. 2፡38፤ እንዲሁም በአጠቃላይ መግለጫው ውስጥ የውሃ ጥምቀት የሚለውን ይመለከታል)።

ምንም እንኳን ደኅንነት እግዚአብሔር በክርስቶስ ሞት አማካይነት በመስቀል ላይ የፈጸመልን ሥራ ቢሆንም፥ እግዚአብሔር ብቻ በሠራው ደኅንነት ማመንና መደገፍ አለብን። ደኅንነት ከእኛ አልተገኘም። የደኅንነት መገኛና ምንጭ እግዚአብሔር ነው። ከጸጋው የተነሣ እንዲያው በነፃ ሰጠን። ደኅንነትን በራሳችን ኃይልና ጥረት ወይም ደግሞ በመልካም ሥራችን ማግኘት አንችልም (ሮሜ 9፡16)። እምነት በእግዚአብሔርና በሰጠንም ጸጋ መታመን ማለት ነው (ሮሜ 4፡5)።

ይህም በመሆኑ ነው ጳውሎስ ደኅንነትና ከእርሱም ጋር የምናገኘው በረከት ሁሉ በእምነት አማካይነት በጸጋው የምናገኘው ነገር መሆኑን የተናገረው (ኤፌ. 2፡8)። በሌላ ቦታ ደግሞ «በእምነት

አማካይነት በጸጋው» የሚለውን «በእምነት» በማለት አሳጥሮ ጽፎአል። በእምነት ወይም በእምነት አማካይነት ጻድቃን (ሮሜ 3፡27-28፤ ገላ. 2፡15-16) ወይም ቅዱሳን ሆነናል (ዮሐዋ. 16፡18፤ ገላ. 3፡1-5)። በእምነትም የእግዚአብሔር ቤተሰቦች ሆነናል (ዮሐ. 1፡12-13)። ሆኖም እምነት ራሱ የእግዚአብሔር ስጦታ ነው። በእኛ ዘንድ የምንመካበት አንዳች ነገር የለም (ዮሐዋ. 3፡16፤ ኤፌ. 2፡9፤ ፊል. 1፡29፤ 2ጢዋ. 2፡25)። የእምነታችን አመንጪና ጀማሪ ኢየሱስ ራሱ ነው። እንዲሁም እርሱ የእምነታችን ፈጻሚም ነው (ዕብ. 12፡2)።

መስኮት የሚሰጠውን አገልግሎት ለአብነት ያህል የወሰድን እንደሆን በጸጋና በእምነት መካከል ያለውን ተዛምዶ ሊያስረዳን ይችላል። የፀሐይን ብርሃን የምናገኘው በመስኮት በኩል ነው። ሆኖም መስኮት ስላለን ብቻ የፀሐይን ብርሃን አናገኝም። ጸጋ ልክ እንደ ፀሐይ ብርሃን ነው፤ እምነት ደግሞ እንደ መስኮት ነው። የእግዚአብሔርን ጸጋ የምናገኘው በእምነት አማካይነት ነው። ነገር ግን እምነት ስላለን ብቻ የእግዚአብሔርን ጸጋ አናገኝም። የእግዚአብሔር ጸጋ ወደ ሕይወታችን ገብቶ እንዳይለወጠን ጸጋውን ባለማመን ልናዳፍነው እንችላለን። ደኅንነትን ለማግኘት እግዚአብሔርን መታመን አስፈላጊ ነገር ቢሆንም እምነት በራሱ የደኅንነት ምንጭ ሊሆን አይችልም።

እምነትና ሥራ

አንዳንድ የሃይማኖት ክፍሎች መልካምን ሥራ በማድረግ ደኅንነትን ማግኘት ይቻላል ብለው ያስተምራሉ። የሌላ ሃይማኖት ተከታዮች ደግሞ ክርስቲያኖች መልካምን ሥራ ሲያደርጉ በማየት እነርሱም እንዲህ ያለውን መልካም ሥራ የሚያደርጉት ደኅንነትን ለማግኘት ሲሉ ነው ብለው ያስባሉ። ስለዚህ አያሌ ሰዎች በክርስትናና በሌሎች ሃይማኖቶች መካከል ምንም ልዩነት የለም በማለት ይናገራሉ።

ይሁንና እንዲህ የሚሉ ሰዎች ተሳስተዋል። በክርስትናና በሌሎች ሃይማኖቶች መካከል ያለው ልዩነት እጅግ ታላቅ ነው። ክርስቲያኖች መልካምን ሥራ የሚያደርጉት በቅድሚያ ደኅንነትን ካገኙ በኋላ ነው። መልካምን ሥራ የምናደርገው ደኅንነትን ለማግኘት ስንል አይደለም። መልካምን ሥራ የምናደርገው አስቀድሞ ስለዳንን ነው።

ከዚህም ላይ ቢሆን አንዳንድ ክርስቲያኖች ስህተትን ይፈጽማሉ። ደኅንነትን ካገኙ በኋላ ያገኙትን ደኅንነት ለማጽናት ሲሉ መልካምን ሥራ ማድረግ ያለባቸው ይመስላቸዋል። ሆኖም ሰዎች ደኅንነትን በመልካም ሥራቸው እንደማያገኙ ሁሉ ያገኙትንም ደኅንነት በመልካም ሥራቸው ማጽናት አይችሉም (ገላ. 3፡3)። ከመጀመሪያው እስከ መጨረሻው ደኅንነት ያገኘው በእምነት አማካይነት በእግዚአብሔር ጸጋ ነው። ያገኘውም ደኅንነት የሚጻናው በእግዚአብሔር ጸጋ ነው።

እስከ አሁን ድረስ የተባለው ነገር ሁሉ ትክክል ቢሆንም፥ ክርስቲያኖች እግዚአብሔርን መታዘዝና እርሱንም ደስ የሚያሰኝ ተግባር መፈጸም አለባቸው። በሕይወታችን ውስጥ መልካም ተግባር የማይታይ ከሆነ እምነታችን ሐሰት ነው ማለት ነው። እውነተኛ እምነት ባለበት ቦታ ሁሉ መልካምም ተግባር አለ (ያዕ. 2፡17 ማብራሪያን ይመለከታል)።

የዛፍን ምሳሌ የወሰድን እንደሆን በእምነትና በሥራ መካከል ያለውን ተዛምዶ በሚገባ ሊያስረዳን ይችላል። ፍሬ ለማፍራት (ይኸውም መልካም ተግባር ለማድረግ) በቅድሚያ ሕያዋን መሆን አለብን። የማያምኑና ደኅንነትንም ያልተቀበሉ ሰዎች ግን ሙታን ናቸው። እነዚህ ሰዎች እግዚአብሔርን ደስ

የሚያስኝ መልካም ተግባር ለመፈጸም ኃይል የላቸውም። ሙት ዛፍ ፍሬ እንደማያፈራ ሁሉ በኃጢአትም ምክንያት ሙት የሆኑና ያልዳኑም ሰዎች ልክ እንዲሁ ናቸው። በእግዚአብሔር ሥራ ከመመካት ይልቅ አሁንም ያሟታመኑት መልካም ሥራዬ ያድነኛል ብለው ነው (ሮሜ 4፥4-5)። በኅ ተግባራትን የምንፈጽመው ለራሳችን ጥቅም ሳይሆን ለሌሎች ጥቅምና ፍቅራችንንም ለእግዚአብሔር ለመግለጽ ስንል ነው (ዮሐ. 14፥21)።

በሌላ በኩል ደግሞ ፍሬ የሚያፈራ ሕያው ዛፍ ሁሉ ፍሬን ማፍራት አለበት። ፍሬ የሚያፈራ ዛፍ ፍሬ የማያፈራ ከሆነ እንደ ሙት ዛፍ ወይም ሊሞት እንደተቃረበ ዛፍ መሆኑን እናውቃለን። እናምናለን እያልን መልካምን ተግባር የማናደርግ ከሆነ ሐሰተኞች ነን (ማቴ. 7፥21፤ 1ዮሐ. 2፥4)። እምነት እንዳለን የምናረጋግጠው በመልካም ተግባራችን ነው። ምክንያቱም እውነተኛ እምነት የሚገለጠው በመልካም ሥራ ነው።

እንግዲህ እንደ ሌሎች ሃይማኖቶች ከሆነ ሰዎች ሙት ዛፍ ናቸው፤ ሕይወትን ለመቀበል ተስፋ የሚያደርጉት ፍሬ በማፍራት ነው። እንደ ክርስትና ሃይማኖት ግን ፍሬ ማፍራት የምንችለው ሕይወትን ካገኘን በኋላ ነው።

ይህ የሚያሳየን እንግዲህ በእምነት «አማካይነት»፥ «በእምነት በኩል» ወይም «እምነታችንን በመጠቀም» ኃጢአትን መካድና እግዚአብሔርን መታዘዝ ያለብን መሆኑን ነው። እውነተኛ እምነት ያለን ከሆነ ባሕርያችንና አኗኗራችን ፍጹም ይቀየራል (ሮሜ 8፥13፤ 1ቆሮ. 6፥9-11፤ ገላ. 5፥19-26)። ይህ ሁሉ ሊሆን የቻለው ግን እግዚአብሔር አስቀድሞ እንዲህ ለማድረግ የሚያስችል ኀይል ስለሰጠን ነው። እግዚአብሔር አዲስ ሕይወት ሰጠን፤ አዲስ ኅሊና ሰጠን፤ አዲስም ተፈጥሮ ሰጠን፤ እንዲህም በመሆኑ እርሱን ደስ የሚያስኝ ሕይወትን ለመኖር እንችላለን። ሐዋርያው ጳውሎስ እንዲህ ሲል ያሳስባል፥ «ወዳጆች ሆይ! . . . እያንዳንዳችሁ ያላችሁን ደኅንነት ፍጹም ለማድረግ በፍርሃትና በአክብሮ ተግታችሁ ሥሩ። ምክንያቱም እግዚአብሔር ፈቃደኛነትንና ታዛዥነትን ለእናንተ እየሰጠ ዓላማውን ከፍጻሜ ለማድረስ በእናንተ ውስጥ ይሠራል» (ፊል. 2፥12-13)።

ደኅንነት - የእግዚአብሔር ምርጫ ወይስ የሰው ምርጫ?

ዋና ዋና ጥቅሶች

- ኢያሱ 24:15 . . . የምታመልኩትን ዛሬውኑ ምረጡ።
- ማቴ. 23:37 . . . ስንት ጊዜ ወደድሁ (ክርስቶስ)! እናንተ ግን አልፈለጋችሁም።
- ዮሐ. 7:17 የላከኝን ፈቃድ ማድረግ የሚፈልግ ቢኖር፤ ይህ ትምህርት ከእግዚአብሔር የተገኘ ወይም እኔ የተናገርሁት መሆኑን ያውቃል።
- ዮሐ. 15:16 እኔ መረጥሁክችሁ እንጂ እናንተ አልመረጣችሁኝም።
- ዮሐዋ. 7:51 ሁልጊዜ መንፈስ ቅዱስን ትቃወማላችሁ።
- ዮሐዋ. 13:46 እምቢ ካላችሁና (የእግዚአብሔርን ቃል) . . . በራሳችሁ ከፈረዳችሁ ግን፤ እኔህ እኛ ዞር ብለን ወደ አረማውያን እንሄዳለን።
- ሮሜ 8:29-30 እግዚአብሔር አስቀድሞ የመረጣቸውን ... ስለወሰነ ... አስቀድሞ የወሰናቸውን ጠራቸው፤ ... አጸደቃቸው፤ ... አከበራቸው።
- ሮሜ 9:10-24 እንደ ፈቃዱ «እግዚአብሔር የሚፈልገውን ይምረጣል፤ የሚፈልገውንም እልክኛ ያደርገዋል»።
- ሮሜ 11:32 እግዚአብሔር ምሕረቱን ለሰው ሁሉ ለማሳየት ሲል፤ ሰዎችን ሁሉ የእምቢተኝነታቸው እስረኞች እንዲሆኑ አደረጋቸው።
- ኤፌ. 1:4-5 ዓለም ሳይፈጠር . . . አስቀድሞ መረጠን።
- 1ጢሞ. 2:4 የእግዚአብሔር ፈቃድ ሰዎች ሁሉ እንዲድኑና እውነትን እንዲያውቁ ነው።
- 1ጴጥ. 1:2 በእግዚአብሔር አብ አስቀድሞ ለታወቃችሁና ለተወሰናችሁት፤ ለተመረጣችሁትም (ክርስቲያኖች)።
- 2ጴጥ. 1:10 መጠራታችሁንና መመረጣችሁን ለማረጋገጥ በይበልጥ ትጉ።

አጠያያቂው ጉዳይ፤

ኢየሱስ በዮሐንስ 8:34 ጳውሎስ ደግሞ በሮሜ 6:14-18 ላይ በግልጽ እንዳወሰኑት የማያምኑ ሰዎች ሁሉ የኃጢአት ባርያዎች ወይም አገልጋዮች ናቸው። የማያምኑ ሰዎች እግዚአብሔር ካላገዛቸው በቀር የእግዚአብሔርን ነገር መረዳት ከቶ አይችሉም (1ቆሮ. 2:14)። እንዲሁም በራሳቸው ኃይል ወደ «ጽድቅ» መምጣት አይችሉም። አብ ካልሳበው በቀር ማንም ሰው ወደ ኢየሱስ ሊመጣ አይችልም (ዮሐ. 6:44)። ደግሞም ወልድ ካልገለጸለት በቀር ማንም ሰው አብን ሊያውቅ አይችልም (ማቴ. 11:27-28)። እግዚአብሔር ሰዎች ማየትና ማስተዋል እንዲችሉ ልባቸውን ሲከፍት በሉቃ. 24:45 እና በሐዋ. 16:14 ላይ ታይቷል።

ኢየሱስ እንዲሁም ጳውሎስ እንደተናገሩት የማያምኑ ሰዎች ከኃጢአት ባርነት ነፃ መውጣት ይችላሉ (ዮሐ. 8:36፤ ሮሜ 6:17-18)። በሌላ በኩል ደግሞ አማኞች ከኃጢአት ባርነት ነፃ ከወጡ በኋላ የጽድቅ ባርያዎች እንደሆኑ ጳውሎስ በሰፊው አትቷል። እንዲህ ያለው ደኅንነት የሰዎች የሥራ ውጤት ሳይሆን የእግዚአብሔር ነፃ ስጦታ ነው (ሮሜ 6:23፤ ኤፌ. 2:8-9 እና ማብራሪያዎቻቸውን ይመለከታል)።

በሌላ አጋጣሚ ኢየሱስ እርሱ እንጂ ደቀ መዛሙርቱን የመረጣቸው እነርሱ እንዳልመረጡት ካስታወቀ በኋላ «ሄዳችሁ ብዙ ፍሬ እንድታፈሩ፤ ፍሬአችሁም ነዋሪ እንዲሆን ሾምሁአችሁ» (ዮሐ. 15፥16) በማለት ተናግሯል። ጳውሎስ ደግሞ እግዚአብሔር «ዓለም ሳይፈጠር በክርስቶስ መረጠን» እንዲሁም «አስቀድሞ በወሰነው መሠረት ልጆቹ እንድንሆን ወሰነን» (ኤፌ. 1፥5፤ 11) በማለት አስታውቋል። እግዚአብሔር የመረጠን አስቀድሞ በወሰነው መሠረት ነው (ሮሜ 8፥29-30፤ 1ጴጥ. 1፥2)። በሮሜ 9፥16 ላይ የእግዚአብሔር ምርጫ የተመሠረተው በሰው ፈቃድና በሰውም መልካም ሥራ ላይ ሳይሆን በእግዚአብሔር ምሕረት ላይ መሆኑን ጳውሎስ በግልጽ አስተምሯል።

ማንኛውም ክርስቲያን ደኅንነት የሚገኘው በእግዚአብሔር ጸጋና ምሕረት ብቻ እንደሆነ፤ ነገር ግን በመልካም ሥራና በራስም ጥረት ደኅንነትን ማግኘት እንደማይቻል ያምናል። ታዲያ ከዚህ ላይ አንድ ጥያቄ ይነሳል። እንዲህ ሲባል በደኅንነት ጉዳይ ላይ ምንም ምርጫ ወይም ፈቃድ የለንም ማለት ነው? ንስሐና እምነት በእኛ ምርጫና ፈቃድ ላይ የተመሠረቱ ነገሮች ናቸው ወይስ እግዚአብሔር በእኛ ውስጥ የሚያፈራቸው ነገሮች? ሰው የእግዚአብሔርን ጸጋ መቃወምና እግዚአብሔርንም «እምቢ» ወይም «አይሆንም» ሊለው ይችላል?

ሰው በደኅንነት ጉዳይ ላይ ምርጫ ወይም ፈቃድ አለውን?

ክርስቲያኖች ለዚህ ጥያቄ የሚሰጡት መልስ በጣም የተለያየ ነው። አንዳንድ ክርስቲያኖች እንደሚሉት ሰዎችን የሚመርጥ እግዚአብሔር ብቻ ነው፤ ምክንያቱም ሰው የኃጢአት ባርያ በመሆኑ የምርጫ ነፃነት የለውም። እግዚአብሔር የዓለምን ሰዎች በሙሉ ሳይሆን ጥቂቶችን ብቻ ነው የመረጠው፤ ሌሎቹን ግን ለጥፋት መድሰታቸዋል በማለትም ይናገራሉ። እንዲህ የሚሉት ክርስቲያኖች ኢየሱስ፡ «የተጠሩ ብዙዎች ናቸው፤ የተመረጡ ግን ጥቂቶች ናቸው» (ማቴ. 22፥14) በማለት የተናገረውን፤ እንዲሁም ጳውሎስ አንዳንድ ዕቃዎች ለጥፋት ሌሎች ደግሞ ለክብር እንደተዘጋጁ የሚናገርበትን ቦታ እንድንመለከት ይጠቁሙናል። በሮሜ 9፥22-23 ላይ ጳውሎስ ሲጽፍ «እግዚአብሔር የሚፈልገውን ይምረጣል፤ የሚፈልገውንም እልኸኛ ያደርገዋል» ብሏል። በሌላ ቦታ ደግሞ አንዳንድ ሰዎች ለዘለዓለም ሕይወት «እንደተመረጡ» (ዮሐ. 13፥48)፤ ሌሎች ደግሞ ለውድቀትና ላለመታዘዝ እንደተመደቡ ተጽፎአል (1ጴጥ. 2፥8)። እንዲህ በማለት የሚናገሩት ክርስቲያኖች እግዚአብሔር የሚድኑትን ሰዎች ከመረጠ በኋላ ወደ ንስህና (2ጢሞ. 2፥25) ወደ እምነትም የሚያደርስ ኃይል ሰጥቷቸዋል ብለው ያምናሉ (ፊል. 1፥29)። የተመረጡ ሰዎች በራሳቸው የምርጫ ነፃነት የሌላቸውና እግዚአብሔርንም «አይሆንም» ለማለት የማይችሉ ናቸው።

ሌሎች አያሌ ክርስቲያኖች ደግሞ በደኅንነት ጉዳይ ላይ የእግዚአብሔር ምርጫ ብቻ ሳይሆን የእኛም ድርሻ አለበት ይላሉ። በብሉይ ኪዳን የነበሩ የአይሁድ ሕዝቦች አንዳች መልካምነት ሳይኖራቸው በእግዚአብሔር የተመረጡ ቢሆኑም እግዚአብሔርን የመከተልና ያለመከተል ምርጫ ግን ተሰጥቷቸው ነበር (ዘጳ. 30፥19፤ ኢያ. 24፥15)። በአዲስ ኪዳን ኢየሱስ ሲናገር፡ «የላከኝን ፈቃድ ማድረግ የሚፈልግ ቢኖር» የእግዚአብሔርን ትምህርት ይቀበላል ብሏል (ዮሐ. 7፥17)። ደኅንነትን ለማግኘት ኃጢአታችንን መናዘዝና (ዮሐ. 2፥38) በኢየሱስ ክርስቶስም ማመን (ሮሜ 10፥9-10) እንዳለብን ትእዛዝ ተሰጥቶናል። እንዲህ የሚሉት ክርስቲያኖች እግዚአብሔር በመጀመሪያ ጠርቶናል፤ ይሁንና የእግዚአብሔርን ጥሪና ደኅንነት መቃወም እንችላለን ይላሉ።

ከዚህ ከሁለተኛው ቡድን ውስጥ አንዳንድ ክርስቲያኖች፤ እግዚአብሔር አንድን የማያምንና የኃጢአት ባርያ የሆነን ሰው ነፃ ምርጫ ማድረግ እንዲችል ከኃጢአቱ ነፃ ያደርገዋል ብለው ይናገራሉ። ነፃ የወጣው ሰው እግዚአብሔርን የሚፈልግ ከሆነ ድኗል ማለት ነው። ሆኖም «ሰይጣንን» የመረጠ እንደሆነ ግን ተመልሶ ወደ ኃጢአት ባርነት ውስጥ ይወድቃል፤ የተኮነነም ይሆናል። ሌሎች ደግሞ ሰዎች ሁሉ በኃጢአት በጽኑ የታሠሩ በመሆናቸው እግዚአብሔርን ከቶ ሊፈልጉ አይችሉም ይላሉ። ስለዚህ እግዚአብሔር ለደኅንነት የሚያበቃ ምርጫ ሲያደርግ፤ ሰው ግን ለርግማን የሚያበቃውን ምርጫ ያደርጋል ብለው ይናገራሉ። በሌላ አነጋገር እግዚአብሔር አንድን ሰው እንዲድን ከመረጠውና ያም ሰው እግዚአብሔርን የማይቃወም ከሆነ ድኗል ማለት ነው። ነገር ግን ይህ ሰው እግዚአብሔርን የሚቃወም ከሆነ እግዚአብሔር በግድ መዳን አለብህ ብሎ አያስገድደውም። ሰውየው ግን በራሱ ምርጫ ፍርድን ይቀበላል።

በእርግጥ ግን እግዚአብሔርን በዚህ መንገድ መቃወም እንችላለን? በርካታ ክርስቲያኖች እግዚአብሔር ሁሉን ቻይ ነው የሚለውን ነጥብ ያነሳሉ። እግዚአብሔርን የምንቃወም እኛ ማንነን? (ሮሜ 9፥19-21)። ይህም ሆኖ ግን ሌሎች አያሌ ክርስቲያኖች እግዚአብሔር የምርጫ ነፃነት ሰጥቶናል በማለት ይናገራሉ። እነዚህ ሰዎች የእግዚአብሔርን ፈቃድ ስለመቃወም የሚናገሩ ከፍሎችን እንድናጤናቸው (ማቴ. 23፥37፤ ዮሐ. 7፥51፤ 13፥46) እንዲሁም ሌሎች እግዚአብሔርን መቃወም እንደሌለብን የሚያስጠነቅቁ ከፍሎችን እንድንመለከታቸው ይጋብዙናል (2ቆሮ. 6፥1፤ ዕብ. 3፥8፤ 13፤ 12፥25)።

እንግዲህ ይህ ሁሉ የሚያሳየን ክርስቲያኖች ለዚህ ጥያቄ ሦስት ዋና ዋና መልሶችን የሰጡ መሆኑን ነው፤ 1) ሰው በደኅንነትም ሆነ በኩነኔ ጉዳይ ላይ ምንም ምርጫ የለውም፤ 2) ሰው በሁለቱም ጉዳዩች ላይ ምርጫ አለው፤ 3) ሰው ደኅንነትን መምረጥ አይችልም፤ ይሁንና እግዚአብሔር ከጠራው በኋላ ግን እግዚአብሔርን መቃወምና ኩነኔንም መምረጥ ይችላል።

በደኅንነት ጉዳይ ላይ ምርጫ እንዳለንና እንደሌለን የሚያወሱት እነዚህ ሦስት ዋና ዋና አመለካከቶች ከዚህ በሚከተለው ምሳሌ ሊብራሩ ይችላሉ። አሁን በመንገድ ዳር ስለታሠረ ስለ አንድ ልጅ እስቲ እናስብ። ይህ ልጅ በኃጢአት የታሠረን አንድን የማያምን ሰው ይወክላል። አንድ ሰው ደግሞ በበሬ የሚጎተት ጋሪ ይዞ

መጣ። ይህ ደግሞ ሰዎችን ሁሉ ወደ ደኅንነት ሊያመጣ የሚፈልገውን እግዚአብሔርን ይወክላል። በበሬ የሚጎተተውን ጋሪ ይዞ የመጣው ሰው ሦስት አማራጮች አሉት፤ 1) ልጁን እንደታሠረ በጋሪው ላይ ጭኖ ሊወስደው ይችላል። ይህም በደኅንነት ጉዳይ ላይ ምንም ምርጫ የለንም፤ እግዚአብሔርንም ደግሞ የመቃወም ጎይል የለንም የሚል አቋም ያላቸውን ሰዎች ይወክላል። 2) ሰውየው ልጁን ሊፈታውና መሄድ ይፈልግ ወይም አይፈልግ እንደሆነ ሊጠይቀው ይችላል። ልጁ መሄድ የሚፈልግ ከሆነ ሰውየው በጋሪው ላይ ሊጭነውና ሊወስደው ይችላል። ይህም እግዚአብሔር ደኅንነትን ወይም ኩነኔን መምረጥ እንድንችል በቅድሚያ ነፃ ያወጣናል የሚል አመለካከት ያላቸውን ሰዎች ይወክላል። 3) ሰውየው ልጁን በጋሪው ላይ ከጫነው በኋላ ሊፈታው ይችላል። ልጁ ከፈለገ ከጋሪው ላይ ዘሎ ሊወርድ ይችላል። ልጁ ዘሎ ካልወረደ ግን ሰውየው ወደሚሄድበት ይወስደዋል። ይህም እግዚአብሔር መርጦናል ደግሞም ለደኅንነት የሚያስፈልገውን ሁሉ አድርጎልናል፤ ነገር ግን እግዚአብሔርን መቃወምና የእርሱንም ሥራ አንፈልግም ማለት እንችላለን የሚል አመለካከት ያላቸውን ሰዎች ይወክላል።

እስከ አሁን ድረስ የተባለውን ነገር ከዚህ እንደሚከተለው ማጠቃለል ይቻላል። እንደ መጀመሪያዎቹ ሰዎች አመለካከት፣ ለደኅንነትም ሆነ ለኩነኔ ሰዎችን የሚመርጥ እግዚአብሔር ነው። እንደ ሁለተኛዎቹ ሰዎች አመለካከት፣ ደኅንነትን ወይም ኩነኔን ለመምረጥ፣ ለሰዎች የምርጫ ነፃነትን የሚሰጥ እግዚአብሔር ነው። እንደ ሦስተኛዎቹ ሰዎች አመለካከት በደኅንነት ጉዳይ ላይ ምርጫዎችን ሁሉ የሚያደርግ እግዚአብሔር ነው፤ ሆኖም ሰው እግዚአብሔርን ሊቃወምና ኩነኔን ሊመርጥ ይችላል።

እግዚአብሔር ሰዎችን ሁሉ ጠርቷል?

እግዚአብሔር የሚፈልገው እያንዳንዱ ሰው ደኅንነትን እንዲያገኝ ነው ወይስ ጥቂቶች ብቻ? በማቴዎስ 22፡14 ላይ ኢየሱስ ሲናገር፡ «የተጠሩ ብዙዎች ናቸው፤ የተመረጡ ግን ጥቂቶች ናቸው» ብሏል። ኢየሱስ የዓለም አዳኝ እንደሆነና (ዮሐ. 4፡42፤ 1ዮሐ. 4፡14) የዓለምንም ኃጢአት ለማስወገድ ሲል እንደሞተ በግልጽ መረዳት ይቻላል (ዮሐ. 1፡29፤ 1ዮሐ. 2፡2)። ከዚህ በተጨማሪ ጳውሎስ ሲናገር እግዚአብሔር «ሰዎችን ሁሉ» እንዲድኑ እግዚአብሔር ፍላጎት እንዳለው አስታውቋል (ሮሜ 11፡32፤ 1ጢሞ. 2፡4-6፤ 2ጴጥ. 3፡9)። ግን «ሰዎችን ሁሉ» ማለት ምን ማለት ነው? «ሰዎችን ሁሉ» የሚለውስ ሐረግ ምንን ያመለክታል?

አንዳንድ ክርስቲያኖች እንደሚሉት «ሰዎችን ሁሉ» ማለት «ከሁሉም የኅብረተሰብ ክፍሎች» ማለት ነው። እንዲህም ሲባል እግዚአብሔር ከሁሉም የኅብረተሰብ ክፍሎች አንዳንድ ሰዎችን ጠርቷል ወይም መርጧል ማለት ነው። እንዲህ የሚሉት ክርስቲያኖች እግዚአብሔር የክርስቶስ ወንጌል በዓለም ሁሉ እንዲዳረስ ፍላጎቱ ነው፤ ይሁንና የእምነትን ስጦታ የሚሰጠው ከእያንዳንዱ የኅብረተሰብ ክፍል ውስጥ ለጥቂቶች ብቻ ነው ይላሉ። እንደ ሌሎች ክርስቲያኖች አባባል ግን «ሰዎችን ሁሉ» ማለት «አንድም ሳይቀር ሁሉንም ሰዎች» ማለት ነው። ምንም እንኳን እግዚአብሔር ሰዎችን ሁሉ ቢጠራም፣ አማኞች ብቻ ናቸው «የተመረጡ» ተብለው መጠራት ያለባቸው ይላሉ (በግሪኩ ንባብ ላይ ሁለቱም ፍቺዎች ያስኬዳሉ)።¹

የሆነ ሆኖ ስለ ኢየሱስ ምንም ያልሰሙ ሰዎች እንዴት ይሆናሉ? የሚድኑበትስ መንገድ ይኖራልን? አያሌ ክርስቲያኖች ከቶ አይድኑም ይላሉ። ሰዎች ሁሉ በተፈጥሮዊቸው ኃጢአተኞች ናቸው። ሁሉም ሰው ሞት ይገባዋል (ሮሜ 3፡10-12፤ 6፡23)። በክርስቶስ ካልሆነ በቀር በሌላ በምንም መንገድ መዳን አይቻልም (ዮሐ. 14፡6፤ ዮሐ. 4፡12)። ስለዚህ ጳውሎስ በሮሜ 10፡13-14 ላይ ሲጽፍ እንዲህ ብሏል፡ «የጌታን ስም የሚጠራ ሁሉ ይድናል ተብሎ ተጽፎአል። ነገር ግን ሳያምኑበት እንዴት ሊጠሩት ይችላሉ?። ስለ እርሱስ ሳይሰሙስ እንዴት ያምናሉ? የምሥራቹን ቃል የሚያበሥርላቸው ሳይኖርስ እንዴት ሊሰሙ ይችላሉ?» እግዚአብሔር ስለ ኢየሱስ ምንም ላልሰሙ ሰዎች ምሕረቱን ሊያሳይ ይችላል (ሉቃ. 12፡47-48፤ ሮሜ 2፡12)፤ ነገር ግን ይህ የእግዚአብሔር ውሣኔ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ኢየሱስ ምንም ስላልሰሙ ሰዎች ግልጽ የሆነ ትምህርት የለውም። ይሁንና መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ኢየሱስ የመመስከር ኃላፊነት እንዳለብን በግልጽ ያወሳል።

ማጠቃለያ

በዚህ ክፍል የተነሱት ጥያቄዎች አስቸጋሪዎች ናቸው። መጽሐፍ ቅዱስ ለእነዚህ ጥያቄዎች ሁሉ ቁርጥ መልስ አይሰጠንም። የእግዚአብሔር አሳብ እኮ ፍጹም ምስጢር ነው! ጥበቡና ዕውቀቱም እጅግ ጥልቅ ነው! (ሮሜ 11፡33-36)። ምናልባት እነዚህ ሁሉ አማራጮች በከፊል እውነትነት ይኖራቸዋል። ዮሐንስ ሲጽፍ፡ «እግዚአብሔር አስቀድሞ ስላፈቀረን እኛም እናፈቅራለን» (1ዮሐ. 4፡19) ብሏል። ምናልባትም እንዲህ ማለት ይቻላል፡ «እግዚአብሔር አስቀድሞ ስለመረጠን እኛም እርሱን መረጥነው» ደኅንነት የእግዚአብሔር ሥራ ቢሆንም እኛም ግን ድርሻ ያለን ይመስላል። ጳውሎስ እነዚህን ሁለት ሀሳቦች አያይዞ ሲጽፍ፡ «እያንዳንዳችሁ ያላችሁን ደኅንነት ፍጹም ለማድረግ በፍርሃትና በአክብሮት ተግታችሁ ሥሩ። ምክንያቱም እግዚአብሔር ፈቃደኛነትንና ታዛዥነትን ለእናንተ እየሰጠ ዓላማውን ከፍጻሜ ለማድረስ በእናንተ ውስጥ ይሠራል» ብሏል (ፊል. 2፡12-13)።

¹ አዲስ ኪዳን በመጀመሪያ የተጻፈው በግሪክ ቋንቋ ነው።

ደኅንነታችንን ልናጣ እንችላለን?

ዋና ዋና ጥቅሶች

ዮሐ. 6:39 የላከኝ ፈቃድ ከሰጠኝ ሁሉ አንድ እንኳ ሳላጠፋ በመጨረሻው ቀን እንዳስነሳው ነው።

ዮሐ. 10:28 ከእኔ እጅ ማንም ነጥቆ አይወስዳቸውም።

ሮሜ 8:38-39 . . . ሞትም ቢሆን፣ ሕይወትም ቢሆን... አሁን ያለውም ቢሆን፣ በኋላ የሚመጣውም ቢሆን... ከእግዚአብሔር ፍቅር ሊለየን የሚችል ምንም ነገር እንደሌለ እርግጠኛ ነኝ።

ኤፌ. 1:13-14 . . . የደኅንነታችሁ መልካም ዜና የሆነውን የእውነት ቃል በሰማችሁ ጊዜ በክርስቶስ አምናችኋል፤ እርሱ ሊሰጣችሁ ተስፋ ባደረገላችሁም በመንፈስ ቅዱስ ታትማችኋል። ... ይህ መንፈስ የርስታችን መያዣ ነው።

ፊል. 1:6 . . . መልካም ሥራ በእናንተ ሕይወት ውስጥ የጀመረ አምላክ ... ወደ ፍጻሜ እንደሚያደርሰው እርግጠኛ ነኝ።

2ጢሞ. 1:12 . . . የሰጠኝንም ዐደራ እስከዚያ ቀን ድረስ መጠበቅ እንደሚችል ተረድቻለሁ።

1ዮሐ. 2:19 . . . ከእኛ ወገን ቢሆኑም ኖሮ ከእኛ ጋር ጸንተው በኖሩ ነበር።

ሉቃ. 8:11-15 እነርሱ የሚያምኑት ለጊዜው ነው፤ . . . በፈተና ጊዜ ወዲያውኑ ይከዳሉ።

ዮሐ. 15:2 በእኔ ላይ ያለውን የማያፈራ ቅርንጫፍ ሁሉ አባቴ ቆርጦ ይጥለዋል።

ሮሜ 11:22 እንግዲህ የእግዚአብሔርን ርኅራኄና ጭካኔ ተመልከቱ፤ . . . ርኅራኄውን የሚያሳየው ግን ለእናንተ ነው፤ ይህንንም የሚያደርገው እርሱን በማመን ጸንታችሁ ብትኖሩ ነው፤ ባትጸኑ ግን እናንተም ተቆርጣችሁ ትወድቃላችሁ።

ገላ. 5:1-4 እናንተ . . . ከክርስቶስ ተለይታችኋል፤ ከጸጋውም ወድቃችኋል።

1ጢሞ. 4:1 መንፈስ ቅዱስ ግን በግልጽ እንዲህ ይላል፡ «በኋለኛው ዘመን አንዳንድ ሰዎች . . . ሃይማኖትን ይከዳሉ»።

ዕብ. 6:4-6 ከመንገድ የወጡትን ሰዎች ወደ ንስሐ መመለስ እንዴት ይቻላል! የመንፈስ ቅዱስ ተካፋዮች ሆነው ነበር . . . ከዚህ ሁሉ በኋላ ከመንገድ ከወጡ፣ እነርሱን ወደ ንስሐ መመለስ አይቻልም።

ዕብ. 10:26-27 እውነትን ካወቅን በኋላ ሆነ ብለን ኃጢአት ብንሠራ ከእንግዲህ ወዲህ ስለ ኃጢአት የሚቀርብ ምንም መሥዋዕት አይኖረንም። አሁን የሚቀረው ግን . . . አስፈሪ ፍርድና ተቃዋሚዎችን የሚያቃጥል . . . እሳት ነው።

ዕብ. 10:29 . . . የተቀደሰበትን የኪዳን ደም ያረከሰ ... እንዴት ያለ የባስ ቅጣት የሚገባው መስላችኋል።

1ዮሐ. 2:24 እናንተ ግን ከመጀመሪያው የሰማችሁት ቃል በልባችሁ ጸንቶ ከኖረ፣ ከወልድና ከአብ ጋር ኅብረት ይኖራችኋል።

አጠያያቂው ጉዳይ፤

በኢየሱስ ከማመናችን በፊት የኃጢአትና «የሰይጣን» ባርያዎች ነበርን (ሮሜ 6፥17)። ካመንን በኋላ ግን የጽድቅ ባርያዎች ሆነናል (ሮሜ 6፥18)። እንዲህ ሲባል የእግዚአብሔርን ጸጋ መቃወምና ደኅንነታችንን ማጣት አይቻልም ማለት ነውን?

በርካታ ክርስቲያኖች ያመኑ ሰዎች ሁሉ ደኅንነታቸውን ማጣት አይችሉም ብለው ያስባሉ። እነዚህ ክርስቲያኖች እንደሚሉት፡ ያመኑ ሰዎች ኃጢአት ሊሠሩና የካዱም ሊመስሉ ይችላሉ፤ ነገር ግን እግዚአብሔር ሁሉን ወደ ጸጋው ይመልሳቸዋል። ይህንንም «የዘላለም ዋስትና» ብለው ይጠሩታል። እንዲህ ሲሉ «አንዴ የዳነ ሠርክ ድኗል» ማለታቸው ነው።

ሌሎች አያሌ ክርስቲያኖች ግን፡ ያመኑ ሰዎች በእርግጥ እግዚአብሔርን ሊከዱና ደኅንነታቸውንም ሊያጡ ይችላሉ ብለው ያስባሉ። እግዚአብሔር ሊመልሳቸው ይችላል፤ ሆኖም በከህደታቸው ከጸኑ ግን ዳግም ደኅንነትን እንዲቀበሉ አያስገድዳቸውም (ከአጠቃላይ መግለጫ ውስጥ ደኅንነት- የእግዚአብሔር ምርጫ ወይስ የሰው ምርጫ? የሚለውን ይመለከታል)።

ዋስትና በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ

ቅዱሳት መጻሕፍት የዘላለም ዋስትናን አስመልክቶ ለሚነሱ ጥያቄዎች ግልጽ መልስ አይሰጡም። አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ደኅንነታችንን እንደማናጣ የሚናገሩ ይመስላሉ፤ ሌሎች ክፍሎች ደግሞ ደኅንነታችንን እንደምናጣ የሚናገሩ ይመስላሉ።

ያመኑ ሰዎች እግዚአብሔርን መካድና ደኅንነታቸውንም ማጣት አይችሉም ብለው የሚያስቡት ክርስቲያኖች ሁሉን ያሟላቸው ማስረጃ፡ እግዚአብሔር የዘላለምን ሕይወት እንደሰጠ የሚናገሩትን ጥቅሶች ነው (ዮሐ. 3፥16፤ 6፥54፤ 11፥26 ይመለከታል)። ኢየሱስ ሲናገር የእርሱ ለሆኑት በጎች የዘላለምን ሕይወት ሰጥቷቸዋል፤ ስለዚህ ከቶ አይጠፋም፤ «ከእኔ እጅ ማንም ነጥቆ አይወስዳቸውም» ብሏል (ዮሐ. 10፥28)። እንዲሁም ወደ እርሱ የሚመጣውን ሁሉ «ወደ ውጪ አላባርረውም» ደግሞም አብ የሚሰጠኝን ሁሉ አንድ እንኳ አላጠፋም ብሏል (ዮሐ. 6፥37፤ 39)። ጳውሎስ በበኩሉ ከእግዚአብሔር ፍቅር ሊለየን የሚችል ምንም ነገር እንደሌለና (ሮሜ 8፥38-39) «የርስታችን መያዣ» በሆነው በመንፈስ ቅዱስ እንደታተምንም ተናግሯል (ኤፌ. 1፥14)። በሌላም ቦታ «ይህን መልካም ሥራ በእናንተ ሕይወት ውስጥ የጀመረ አምላክ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ለፍርድ በሚመለስበት ቀን ወደ ፍጻሜ እንደሚያደርሰው እርግጠኛ ነኝ» ብሏል (ፊል. 1፥6)። እግዚአብሔር የሰጠውን ዐደራ መጠበቅ የሚችል ነው (2ጢሞ. 1፥12)፤ ከፈተና ሊታደገንና (2ጴጥ. 2፥9) እንዳንወድቅም ሊያደርገን የሚችል ነው (ይሁዳ 24)። ከእነዚህ ጥቅሶች እንደምንረዳው አማኞች የዘላለም ዋስትና አላቸው።

ነገር ግን ያመኑ ሰዎች ደኅንነታቸውን ሊያጡ ይችላሉ ብለው የሚናገሩት ክርስቲያኖች፤ ደኅንነታችንን ልናጣ እንደምንችል የሚያስጠነቅቁ ንባቦችን ለምሳሌ፡ «እስከ መጨረሻ በትዕግስት የሚጸና ግን ይድናል» የሚሉትን እንድናይ ይጠቁሙናል (ማር. 13፥13)። ከዚህ በተጨማሪ 1ቆሮ. 15፥1-2፤ ቆላ. 1፥21-23፤ ዕብ. 3፥6፤ 12፤ 10፥35-36 እንድንመለከት ይጋብዙናል። እንዲሁም ኢየሱስ በዮሐንስ 15፥1-6 ላይ «በእኔ ጸንቶ የማይኖር ሁሉ እንደ ቅርንጫፍ ወደ ውጭ ተጥሎ ይደርቃል ... ወደ እሳት ይጣልና ይቃጠላል» በማለት የተናገረውንም እንድናጤን ያሳስባሉ። ጳውሎስ በሮሜ 11፥22 ላይ ሲናገር፡ በእግዚአብሔር ምሕረትና ጸጋ ጸንተው የማይኖሩ አረማውያንን «እናንተም ተቆርጣችሁ ትወድቃላችሁ» ብሏል። እንዲሁም የገላትያን ሰዎች ሲያሳስብ ወደ ብሉይ ኪዳን ሕግ የሚመለሱ አማኞችን «ከጸጋው ወድቃችኋል» ብሏል (ገላ. 5፥1-4)። ኢየሱስ ራሱ የዘረውን ምሳሌ እያብራራ ሳለ «እነርሱ የሚያምኑት ለጊዜው ነው... በፈተና ጊዜ ወዲያውኑ ይክዳሉ» (ሉቃ. 8፥13) በማለት ተናግሯል። ጳውሎስ ሲያስታውቅ «አንዳንድ ሰዎች ሃይማኖትን ይክዳሉ» (1ጢሞ. 4፥1) ብሏል። የዕብራውያን መልእክት ጸሐፊ ደግሞ «የመንፈስ ቅዱስ ተካፋዮች» የነበሩ ሰዎች ወይም በክርስቶስ ደም «የተቀደሱ» ሰዎች ክርስቶስን ሊከዱ እንደሚችሉ ጠቁሟል (ዕብ. 6፥4-6፤ 10፥28-29፤ 39)። አዲስ ኪዳን ሌሎችንም ማስጠንቀቂያዎች ይሰጣል (2ጴጥ. 2፥20-21፤ ራእ. 3፥5፤ 22፥19)። እነዚህ ክርስቲያኖች ደኅንነታችንን የማናጣ ከሆነ እነዚህ ማስጠንቀቂያዎች ለምን ተሰጡ? በማለት ይጠይቃሉ።

ዮሐንስ ሲጽፍ፡ በቤተክርስቲያን ውስጥ ያሉ የክርስቶስ ተቃዋሚዎች «የወጡት ከእኛ መካከል ነው። ይሁን እንጂ ድሮውንም ከእኛ ወገን አልነበሩም። ... ከእኛ ወገን አለመሆናቸው እንዲታወቅ ከእኛ መካከል ተለይተው ወጥተዋል» ብሏል (1ዮሐ. 2፥19)። አማኞች ደኅንነታቸውን ሊያጡ አይችሉም የሚሉት ሰዎች ከመንገድ የወጡ ወይም የካዱ ሰዎች ገና ከመጀመሪያው እውነተኛ አማኞች አልነበሩም ይላሉ። በሌላ በኩል ደግሞ አማኞች ደኅንነታቸውን ሊያጡ ይችላሉ የሚሉት ሰዎች፤ ከመንገድ የወጡ ወይም የካዱ ሰዎች ቀድሞ እውነተኛ አማኞች ሊሆኑና አንዳንዶቹ ደግሞ እውነተኛ አማኞች ላይሆኑ ይችላሉ፤ እውነተኛ አማኞች የነበሩና ክርስቶስን የካዱ ሰዎች ግን ከእኛ ወገን አይደሉም ይላሉ። ሐሰተኛው ክርስቲያን የቱ እንደሆነና እውነተኛው ክርስቲያን ደግሞ የቱ እንደሆነ ዳኝነት ስንሰጥ ጥንቃቄ ማድረግ አለብን (ማቴ. 7፥1-2)። ከዚህ በተጨማሪ ከመንገድ ከቶ አንወጣም ወይም ከሀዲያንም ከቶ

አንሆንም የሚል ትምክህተኝነት እንዳይዘን ልንጠነቀቅ ይገባል። ጳውሎስ ሲናገር፦ «... የቆመ የሚመስለው ሰው፦ እንዳይወድቅ ይጠንቀቅ» ብሏል (1ቆሮ. 10፥12)። ዮሐንስ ሲጽፍ ደግሞ እንዲህ በማለት አሳስቧል፦ «እናንተ ግን ከመጀመሪያው የሰማችሁት ቃል በልባችሁ ጸንቶ ከኖረ፦ ከወልድና ከአብ ጋር ኅብረት ይኖራችኋል» (1ዮሐ. 2፥24)።

እንግዲህ እስከ አሁን ድረስ እንደተመለከትነው፦ አንዳንድ አዲስ ኪዳናዊ ንባባት አማኞች ደኅንነታቸውን ሊያጡ አይችሉም የሚለውን ሀሳብ ይደግፋሉ። ሌሎች ንባባት ደግሞ አማኞች ደኅንነታቸውን ሊያጡ ይችላሉ የሚለውን ሀሳብ ያደግፋሉ። በእርግጥ ከዚህ ላይ የምናየው አዕምሮአችን ሙሉ በሙሉ ሊጨብጠው የማይችለውን ሁለት ገጽታ ያለውን ታላቅ እውነት ነው። ከእኛ ይልቅ የእግዚአብሔር ጥበብ እጅግ ታላቅ ነው።

አማኞች እነዚህን ሁለት እውነቶች አጣምረው መያዝ አለባቸው ሲል አንድ ሰው ተናግሯል። ይሁን እንጂ ስለ ደኅንነቱ ብዙ የሚያሳስበው አማኝ ደኅንነቱ ዋስትና እንዳለው አጽንኦት መስጠት አለበት። በሌላ በኩል ደግሞ ከመንገድ አልወጣም እያለ ከልክ በላይ የሚታመን አማኝ በእርግጥ ከመንገድ

ሊወጣ እንደሚችል አጽንኦት ሊሰጥ ይገባል። አሁንም ከዚህ ላይ የምናየው፦ መጽሐፍ ቅዱስ ጥልቅና ሰፊ መሆኑን ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የሰዎችን ሁሉ ፍላጎት ያሟላል።

«ለሞት የሚያደርስ ኃጢአት አለ» ሲባል ምን ማለት ነው?

በ1ዮሐ. 5፥16-17 ላይ «ለሞት የሚያደርስ ኃጢአት» ለሠራ ወንድም (ክርስቲያን) እንዳንጸልይ ታዘናል። ዮሐንስ በዚህ ቦታ የሚናገረው ስለ መንፈሳዊ ሞት ሊሆን ይችላል። ሆኖም ጸሐፊው በዚህ ቦታ የሚናገረው ነፍሱ ስለማትጠፋው (1ቆሮ. 5፥5 ይመለከቷል) ነገር ግን ኃጢአትን ስለሚሠራ ክርስቲያን ሥጋዊ ሞት ሊሆንም ይችላል። ዮሐንስ የሚናገረው ስለ መንፈሳዊ ሞት ከሆነ ይህ ንባብ አማኝ ደኅንነቱን ሊያጣ ይችላል የሚሉትን ሰዎች ይደግፋል። ይሁንና ዮሐንስ ያ ኃጢአት ምን እንደሆነ በትክክል አልተናገረም።

ምናልባት ይህ «ለሞት የሚያደርስ ኃጢአት» በመንፈሳ ቅዱስ ላይ የሰድብ ቃል መናገር ሊሆን ይችላል። ኢየሱስም ቢሆን እንዲህ ዓይነቱ ኃጢአት ስርየት አያገኝም ብሏል (ማር. 3፥28-29)። እዚህ ላይ ልብ ማለት ያለብን ኢየሱስ አንድ ክርስቲያን እንዲህ ያለውን ኃጢአት ሊፈጽም ይችላል ወይም አይችልም ብሎ ያልተናገረ መሆኑን ነው። ነገር ግን የዕብራውያን መልእክት ጸሐፊ እንዲህ ያለው አጋጣሚ ሊከሰት እንደሚችል ማለትም አማኝ የነበረ ሰው («የመንፈስ ቅዱስ ተካፋይ» የነበረ ሰው) እግዚአብሔርን ሊክድና ጌታንም ሊያዋርድ እንደሚችል ተናግሯል። «ከዚህ ሁሉ በኋላ ከመንገድ ከወጡ፦ እነርሱን ወደ ንስሐ መመለስ አይቻልም» (ዕብ. 6፥4-6)። በዚሁ መልእክት ምዕራፍ 10 ላይ ጸሐፊው ሲናገር እንዲህ ብሏል፦ «እውነትን ካወቅን በኋላ ሆነ ብለን ኃጢአት ብንሠራ ከእንግዲህ ወዲህ ስለ ኃጢአት የሚቀርብ ምንም መሥዋዕት አይኖረንም» (ዕብ. 10፥26)። ከዚህ በኋላ ጸሐፊው አማኝ ስለነበሩና በኢየሱስም ደም «ስለተቀደሱ» እንዲሁም «የእግዚአብሔርን ልጅ ስለናቁ» እና «የጸጋን መንፈስ ስለሰደቡ» ሰዎች ያወሳል (ዕብ. 10፥29)። እንግዲህ የእግዚአብሔርን መንፈስ የካዱና ኃጢአትም በመሥራት የቀጠሉ ሰዎች የእግዚአብሔርን ድምጽ ከቶ ሊሰሙ አይችሉም። ሁሉን ከተረዱ በኋላ በኃጢአት ጸንተው የሚቀጥሉ ሰዎች ልባቸው ይደነድናል። እነዚህ ሰዎች የእግዚአብሔርን ድምጽ መስማት አይችሉም፤ እግዚአብሔርም ከእንግዲህ በኋላ ዳግም ላይጠራቸው ይችላሉ።

በርካታ ክርስቲያኖች አንድ አማኝ ከመንገድ ሊወጣና የክርስቶስንም ጥሪ አልቀበልም በማለት በእምቢተኝነት ጸንቶ ሊቀጥል እንደሚችልና እነዚህም ንባቦች (ዕብ. 6፥4-6፤ 10፥26-31) የሚያስጠነቅቁት ይኼንን ሁኔታ እንደሆነ ይናገራሉ። ሌሎች ክርስቲያኖች ደግሞ እውነተኛ አማኞች እስከመጥፋት ድረጃ አይደርሱም። ይልቁንም ወደ ሞት ከመድረሳቸው በፊት ዘወትር ንስሐ በመግባትና በጽኑም በማመን በእምነት ይቀጥላሉ ይላሉ።

ማጠቃለያ

ክርስቲያን የሆኑ ሁሉ እንደሚያምኑት ደኅንነትን ያገኘው በእግዚአብሔር ጸጋና ምሕረት ብቻ፤ እንዲሁም በእምነት አማካይነት በኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ኤፌ. 2፥8-9)። ደግሞም ክርስቲያን የሆኑ ሁሉ እንደሚያምኑት በእምነት ጸንተን የምንዘልቀው በመንፈስ ቅዱስ እገዛ ብቻ ነው (ገላ. 3፥3)። ይሁንና አዲስ ኪዳን ከተጻፈበት ጊዜ አንስቶ እስከ ዛሬ ድረስ ክርስቲያኖች አንድ እውነተኛ አማኝ ደኅንነቱን ሊያጣ ይችላል ወይስ አይችልም በሚለው ጉዳይ ላይ ያላቸው የተለያዩ አመለካከት ነው። መጽሐፍ ቅዱስ በዚህ ጉዳይ ላይ ቁርጥ ያለ ትምህርት አይሰጥም። ስለሆነም የትኛውንም አቋም ብንይዝ የያዝነው አቋም ግን በዚህ ጥያቄ ላይ የተለየ አመለካለት ካላቸው ከሌሎች ክርስቲያን ወንድሞችና እህቶች ጋር ሊለየን አይገባም። እነዚህ ሁለት አመለካከቶች ማለትም አማኞች ደኅንነታቸውን ሊያጡ ይችላሉ ወይም አይችሉም የሚሉት በይሁዳ መልእክት ላይ ጎን ለጎን ተጠቅሰዋል። በቁጥር 21 ላይ ይሁዳ ሲጽፍ፦ «... በምሕረቱ የዘላለም ሕይወት እንዲሰጣችሁ በመጠባበቅ ራሳችሁን በእግዚአብሔር ፍቅር ውስጥ ጠብቁት» ብሏል። በቁጥር 24 ላይ ደግሞ ወደ እግዚአብሔር እንድንመለከት እየጠቆመን እንዲህ በማለት ይናገራል፦ «እንዳትወድቁ ሊያድርጋችሁና ያለ ነቀፋም አድርጎ በደስታ በከብሩ ፊት ሊያቀርባችሁ ለሚችል፦ . . . አሁንም፦ ለዘላለምም ከብርና ግርማ፦ ጎይልና ሥልጣንም ይሁን አሜን»።

መንፈስ ቅዱስ

መንፈስ ቅዱስ - ማን ነው?

መ

ንፈስ ቅዱስ ራሱ አምላክ ነው። እርሱም ከሥላሴ አካላት መካከል አንዱ ነው። ክርስቲያን የሆኑ ሁሉ እንደሚያምኑት እግዚአብሔር በመለኮት አንድ ነው፤ ሆኖም በአካል ግን ሦስት ነው፤ እያንዳንዱም አካል አምላክ ነው። ይኸውም በሰማይ ያለው አብ፣ ሰው ሆኖ ወደ ምድር የመጣው ወልድና በአማኞች ልብ ውስጥ የሚኖረው መንፈስ ቅዱስ። ኢየሱስ ክርስቶስና መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔር ወይም የአብ አካላት አይደሉም። እነርሱ ራሳቸው አምላክ ናቸው። ይህን እውነታ ለመረዳት ያስቸግር ይሆናል። ይሁንና እውነታው ግን በቅዱሳት መጻህፍት ውስጥ በሚገባ ሰፍሯል። ለምሳሌ ኢየሱስ በዮርዳኖስ ወንዝ ውስጥ ከተጠመቀ በኋላ መንፈስ ቅዱስ በርግብ አምሳል ሆኖ በእርሱ ላይ ወረደ፤ አብም ከሰማያት «አንተ የተወደድህ ልጄ ነህ» ሲል ተናገረ (ማር. 1፡9-11)። ኢየሱስ ሲያስተምር «በአብና በወልድ፣ በመንፈስ ቅዱስ ስም ለጥምቁ» አለ (ማቴ. 28፡19)። ሐዋርያው ጳውሎስ ደግሞ እንዲህ የሚል ቡራኬ ይሰጣል፡ «የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ፣ የእግዚአብሔር ፍቅር የመንፈስ ቅዱስ ኅብረት ከሁላችሁ ጋር ይሁን» (2ቆሮ. 13፡14)። ሦስቱም የመለኮት አካላት አንድ ላይ ተጠቅሰዋል (ኤፌ. 2፡18፤ 4፡4-6፤ ይሁ. 20-21)።

ግን ደግሞ ሦስቱም-አብ፣ ወልድና መንፈስ ቅዱስ- የየራሳቸው የሆነ አካል አላቸው (ዮሐ. 14፡16-17፤ 20፤ 16፡7-15፤ 1ቆሮ. 12፡4-6፤ 1ኢጥ. 1፡2)። ሆኖም ሦስቱም እኩል ናቸው። ሦስቱም «አምላክ» ተብለው ተጠርተዋል (ዮሐ. 6፡27፤ ዕብ. 1፡8፤ ዮሐ. 5፡3-4)። ሦስቱም ህይወት ሰጥተዋል (ዮሐ. 5፡2፤ ሮሜ 8፡11)። ሦስቱም አምልኮት ተቀብለዋል (ዮሐ. 5፡23፤ 2ቆሮ. 13፡14)። ሦስቱም ዘለዓለማዊ ያን እንደሆኑ ተነግሮላቸዋል (ዮሐ. 1፡1፤ ዕብ. 9፡14)።

መንፈስ ቅዱስ የሚሠራውን ሥራ ማዳፈን ይቻላል (1ተሰ. 5፡19)። ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ የራሱ የሆነ አካል ያለው እንጂ እንደ አንድ ዓይነት ኀይል ወይም ጉልበት አይደለም። እንደ ሌሎቹ የሥላሴ አካላት ሁሉ መንፈስ ቅዱስም ከእኛ ጋር አካላዊ ኅብረት ማድረግ ይችላል። መንፈስ ቅዱስ፣ ይናገራል (ዮሐ. 13፡2)፣ ያዝናል (ኢሳ. 63፡10፤ ኤፌ. 4፡30)፣ ሊሰደብም ይችላል (ዕብ. 10፡29)። መንፈስ ቅዱስን መቃወም በእርሱ ላይ የስድብ ቃል እንደ መናገር ይቆጠራል። ይህ ደግሞ ምን ጊዜም ይቅርታ የሌለው ኃጢአት ነው (ማር. 3፡28-29)።

መንፈስ ቅዱስ ከአብና ከወልድ ጋር አንድ ነው። ይህንንም በሮሜ 8፡9-10 ላይ «መንፈስ ቅዱስ»፣ «የእግዚአብሔር መንፈስ»፣ «የክርስቶስ መንፈስ» እና «ክርስቶስ» በሚሉት ተወራራሽ ቃላት መመልከት ይቻላል። አብ፣ ወልድና መንፈስ ቅዱስ አንድ ናቸው ሲባል ግን ተመሳሳይ ናቸው ማለት አይደለም። ወልድ ከአብ ተወለደ እንጂ ወልድ አብን አይደለም (ዮሐ. 3፡16)። እንዲሁም መንፈስ ቅዱስ አብ ወይም ወልድ አይደለም፤ በአብና በወልድ የተላከ ነው (ዮሐ. 15፡26)። አብ፣ ወልድና መንፈስ ቅዱስ አንድ ኅሊና፣ አንድ ፈቃድ፣ አንድ ግብና አንድም ባሕርያት ነው ያላቸው። የእግዚአብሔር ሦስትነት ከዕንቁላል ሦስት ክፍሎች ይኸውም ከቅርፊቱ፣ ከነጩ ፈሳሾች ከአስኳሉ ጋር ተመሳሳይ ገጽታ እንዳለው ይታሰባል። ይሁንና እግዚአብሔር አንድ መለኮት እንጂ ሦስት ልዩ ልዩ ክፍሎች የሉትም። ደግሞም የእግዚአብሔር ሦስትነት ከውሃ ሦስት ሁኔታዎች ይኸውም ከፈሳሽ፣ ከበረዶና ከእንፋሎት ጋር ተመሳሳይ ይዘት እንዳለው ይነገራል። በሦስቱም ሁኔታዎች ወቅት ያለው የውሃ ይዘት አንድ ዓይነት በመሆኑ የተሻለ ተነጻጻሪነት አለው። ችግሩ ግን ውሃ በአንድ ጊዜ በሦስቱም ሁኔታዎች ውስጥ መገኘት አይችልም። ባንጻሩም እግዚአብሔር በአንድ ጊዜ ሦስት አካልና አንድ መለኮት ነው (ማር. 1፡10-11)።

የመንፈስ ቅዱስ ተግባር

አንደኛው፡ መንፈስ ቅዱስ በሥነ-ፍጥረት ተግባር ላይ ተሳታፊ ነበር (ዘፍ. 1፡1-2)። ከዚህ በተጨማሪ ለሰው ልጆችም የሕይወት እስትንፋስ በመስጠት በፍጥረት ተግባር ላይ ይሳተፍ ነበር (ዘፍ. 2፡7፤ ኢዮ. 33፡4)። ሁለተኛው፡ መንፈስ ቅዱስ፡ የቅዱሳት መጻሕፍት ጸሐፊዎች እግዚአብሔር የሚፈልገውን ሃሳብ እንዲጽፉ ይመራቸው ነበር (የሐዋ. 28፡25፤ ዕብ. 9፡8፤ 10፡15፤ 2ጴጥ. 1፡21)።

በብሉይ ኪዳን ዘመን፡ መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ሕዝቦች በማስተማርና፡ (ነህ. 9፡20፡30) ለሕዝቡም ኃይልንና ስጦታን በመስጠት ተሳትፎ ያደርግ ነበር (ዘኁ. 11፡17፤ 27፡18፤ 1ጳሙ. 19፡20-24፤ 2ነገ. 2፡9-14)። ይሁን እንጂ ዳዊት እግዚአብሔር መንፈሱን ይወስድብኛል ብሎ እጅግ ፈርቶ ነበር (መዝ. 51፡11)። እንግዲህ በብሉይ ኪዳን ዘመን፡ መንፈስ ቅዱስ በአማኞች ሁሉ ውስጥ አያድርም ነበር ማለት ነው። ሆኖም በተለየ ወቅትና ለተለየ አገልግሎት በአንዳንድ ሰዎች ላይ ይወርድ ነበር።

ኢየሱስ የተጸነሰውም ሆነ (ማቴ. 1፡20) በኃይል የተቀባው በመንፈስ ቅዱስ ነው (ማር. 1፡10፤ ሉቃ. 4፡18፤ የሐዋ. 10፡38)። ኢየሱስ ፍጹም ሰው በመሆኑ እኛ የመንፈስ ቅዱስን እርዳታና ኃይል እንደምንሻ ሁሉ እርሱም እንዲሁ የመንፈስ ቅዱስን እርዳታና ኃይል ይሻ ነበር። ኢየሱስ መለኮት ቢሆንም በዚህ ምድር ሳለ ግን መለኮታዊ ኃይሉንና ክብሩን ወደ ጎን ትቶ ነበር (ዮሐ. 17፡5፤ ፊል. 2፡7)።

በዮሐንስ ወንጌል ከምዕራፍ 14-16 ባለው ክፍል ውስጥ፡ ኢየሱስ አዲስ የመንፈስ ቅዱስ ዘመን እንደሚመጣ ተስፋ ሰጥቷል። ይህ መንፈስ ቀድሞውኑ ከሕዝቡ ጋር ነበር (ዮሐ. 14፡16-17)። አዲስ የመንፈስ ዘመን ይመጣል ቢባል ግን መንፈስ ቅዱስ ቀድሞ በዓለም ውስጥ አልነበረም ማለት አይደለም። ነገር ግን በአዲስ ኪዳን ዘመን መንፈስ ቅዱስ ወደ ዓለም የመጣው ልዩ ለሆነ ተልዕኮና አዲስም ለሆነ ተግባር ነው።

መንፈስ ቅዱስ የክርስቶስ አካል የሆነችውን ቤተክርስቲያንን ለመመሥረት ልዩ በሆነ መንገድ መጥቷል (ኤፌ. 1፡22-23፤ 5፡29-30)። መንፈስ ቅዱስ የአንድነትና የኅብረት ምንጭ ነው (1ቆሮ. 12፡13፤ ኤፌ. 4፡3)። መንፈስ ቅዱስ የጴንጤቆስጤ በዓል በሚከበርበት ቀን ኃይልን ለቤተክርስቲያን ሰጥቷል (የሐዋ. 2፡1-4)። ይህ ክስተት አስቀድሞ በብሉይ ኪዳን ተነግሮ ነበር (ኢዮ. 2፡28-29፤ የሐዋ. 2፡17-18)። መንፈስ ቅዱስ የጸጋ ስጦታዎችን ለቤተክርስቲያን ሰጥቷል (ሮሜ 12፡6-8፤ 1ቆሮ. 12፡8-10)። ለአገልግሎት የሚወጡ ሰዎችንም ይለይ ነበር (የሐዋ. 13፡2)። እንዲሁም መልእክቱን በትንቢት፡ በህልምና በራእይ አማካይነት ለቤተክርስቲያን ያስተላልፍ ነበር (የሐዋ. 10፡9-16፤ 16፡9፤ 21፡9-10፤ 1ቆሮ. 14፡26-32፤ 1ጢሞ. 4፡14፤ ራእ. 1፡1)።

ይሁንና አዲሱ የመንፈስ ዘመን ለቤተክርስቲያን ብቻ የመጣ አልነበረም። መንፈስ ቅዱስ ከእያንዳንዱ አማኝ ጋር የቅርብ ግንኙነትም ያደርጋል። ሰዎችን ስለ ኃጢአታቸው የሚወቅስ መንፈስ ቅዱስ ነው (ዮሐ. 16፡8-11)። ሕዝቅኤል በትንቢቱ እንደተናገረው እግዚአብሔር መንፈሱን በእኛ ያሳድራል (ሕዝ. 36፡25-28)። ኢየሱስ ተስፋ እንደሰጠው መንፈስ ቅዱስ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር መኖር ብቻ ሳይሆን ከጥቂት ቀናትም በኋላ በውስጣቸው ያድራል (ዮሐ. 14፡17)። ኢየሱስ ከዕርጉ በፊት በደቀ መዛሙርቱ ላይ እፍ ካለ በኋላ «መንፈስ ቅዱስን ተቀበሉ» አላቸው (ዮሐ. 20፡22)። መንፈስ ቅዱስ በአማኞች ሁሉ ውስጥ ይኖራል (ሮሜ 8፡9፤ 1ቆሮ. 6፡19፤ ገላ. 4፡6)። በኢየሱስ ባመንን ጊዜ ከመንፈስ ተወልደናል (ዮሐ. 3፡3-6፤ 1ዮሐ. 5፡1) እንዲሁም መንፈስ ቅዱስ ከራሳችን መንፈስ ጋር በመሆን የእግዚአብሔር ልጆች መሆናችንን ያረጋግጣልናል (ሮሜ 8፡16፤ 1ዮሐ. 5፡6-8)። መንፈስ ቅዱስ፡ እግዚአብሔርን «አባባ» ብለን የምንጠራበትን ድፍረት ሰጥቶናል (ሮሜ 8፡15፤ ገላ. 4፡6)። ኢየሱስ ተስፋ እንደሰጠው መንፈስ ቅዱስ በመጣ ጊዜ ሁሉን ያስተምረናል (ዮሐ. 14፡26፤ 15፡26፤ 16፡13-14)፤ ደግሞም ይመራናል (ማር. 13፡11)። የሐዋርያት ሥራ 15፡28 እና 16፡6-7 ላይ እንደምናየው መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ሕዝቦች ያስተምርና ይመራ ነበር። ከዚህ በተጨማሪ መንፈስ ቅዱስ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድም መጸለይ እንድንችል ያግዘናል (ሮሜ 8፡26-27)።

መንፈስ ቅዱስ በአማኞች ሁሉ ውስጥ ቢኖርም (ሮሜ 8፡9) በተለያዩ አማኞች ውስጥ ግን በተለያየ መንገድ ይሠራል። ጳውሎስ እንደተናገረው ባመንን ጊዜ በመንፈስ ቅዱስ ታትመናል (ኤፌ. 1፡13-14)። ግን ደግሞ «በመንፈስ ቅዱስ ተሞሎ» በማለትም ተናግሯል (ኤፌ. 5፡18)። የጌታ ደቀ መዛሙርት በዮሐንስ 20፡22 ላይ መንፈስ ቅዱስን ተቀብለው ነበር። ይሁንና በሐዋርያት ሥራ 2፡4 እንዲሁም እንደገና በሐዋርያት ሥራ 4፡31 ላይ በመንፈስ ቅዱስ «ተሞልተዋል»። አንዳንድ ጊዜ መንፈስ ቅዱስ ለተለየ አገልግሎት በተለየ መንገድ ይመጣል (የሐዋ. 13፡2-4፤ 1ጢሞ. 4፡14)። ጳውሎስ ቢናገር «የመንፈስ ቅዱስን ሥራ አታዳፍኑ» ብሎናል (1ተሰ. 5፡19)። ጢሞቴዎስ በጳውሎስ እጅ መጫን የተሰጠውን «የእግዚአብሔርን ስጦታ እንዲያነሣ» ተነግሮታል (2ጢሞ. 1፡6)። ይህ የሚያሳየን መንፈስ

ቅዱስ በሕይወታችን ውስጥ አብልጦና አብዝቶ እንዲሠራ መፍቀድና መከልከል የምንችል መሆናችንን ነው። በሌላ አነጋገር «በመንፈስ ቅዱስ ልንሞላ» አልያም «የመንፈስ ቅዱስን ሥራ ልናዳፍን» እንችላለን።

«በመንፈስ ቅዱስ መሞላት» ማለት ምን ማለት ነው? የትኛው የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ነው በሁሉም አማኞች ውስጥ በእኩል ሁኔታ የማይታየው? ነገሩን በሁለት ክፍሎ መመልከት ይቻላል። የመጀመሪያው የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ነው፤ ይህም በ1ቆሮ. 12፡8-10 ላይ ተጠቅሷል። ሁለተኛው የመንፈስ ፍሬ ነው፤ ይህም በገላ. 5፡22-23 ላይ ተዘርዝሯል። የመንፈስ ቅዱስን ኅይልና ስጦታ አስመልክቶ ተጨማሪ ማብራሪያ ለማግኘት በአጠቃላይ መግለጫ ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት የሚለውን ይመለከታል። የመንፈስ ቅዱስን ፍሬ ወይም ቅድስናን አስመልክቶ ግን ከዚህ በታች ተብራርቷል።

ቅድስና

ቅድስና ምንድን ነው? ባጭሩ ክርስቶስን መምሰል ማለት ነው። ቅድስና በፍቅርና በሌሎችም የመንፈስ ቅዱስ ፍሬዎች ይገለጻል (1ቆሮ. 13፡1-13፤ ገላ. 5፡22-23)። ቅድስና፣ በአንድ በኩል ከኃጢአትና ከዓለም መለየትን፤ በሌላ በኩል ደግሞ ሁለንተናችንን ለእግዚአብሔር መለየትን ያካትታል።

እግዚአብሔር የሚያየን ገና ድሮ እንደተቀደሱ ሰዎች ነው (ዕብ. 10፡10)። ይሁንና ቅዱስ ያልሆነን ነገር በሕይወታችን ውስጥ እናያለን። ታዲያ ይህን የምንረዳው እንዴት ነው? በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ቅድስናን አስመልክቶ ሁለት ፍቺዎች አሉ። አንደኛው፣ እግዚአብሔር ቅን ፈራጅ እንደመሆኑ ቅዱሳንና ነውር የሌለብን ሰዎች አድርጎ ቆጥሮናል። ኢየሱስ ክርስቶስ ቅድስናችን በመሆኑ (1ቆሮ. 1፡30)፤

«ቅዱሳን» ወይም «የተቀደሱ» ተብለን ተጠርተናል (ኤፌ. 1፡1፤ ፊል. 1፡1)። በእግዚአብሔር ዓይን ይህ በክርስቶስ አማካይነት ያገኘነው ቦታ ወይም ቅድስና።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የምናገኘው ሁለተኛው የቅድስና ፍቺ በሕይወታችንና በኑሮአችን ውስጥ መገለጥ የሚገባው ቅድስና ነው። ነገር ግን፣ አረማመዳችንን ስንመለከተው ፍጹም የሆነ ቅድስና እናይበታለን? ከቶ አናይበትም። ክርስቲያኖች «ደኅንነትን» በተቀበሉ ጊዜ እንደ «ጻድቃን» ተቆጥረዋል። ይሁንና አሁንም ቢሆን ኃጢአተኞችና ቅዱስም መሆን የሚያስፈልጋቸው ናቸው። በዕለት ተዕለት ኑሮአችን ቅዱሳን የምንሆነው በእኛ አድሮ ሥራውን በሚሠራው በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ነው፤ አማኞችን መቀደስ የመንፈስ ቅዱስ ቋሚ ሥራ ነው (2ተሰ. 2፡13፤ 1ጴጥ. 1፡2)። እግዚአብሔር የተቀደሰ ሕይወት እንድንኖር ጠርቶናል (ኤፌ. 1፡4፤ 1ተሰ. 4፡3-7፤ 1ጴጥ. 1፡15-16)፤ እንዲሁም ኢየሱስ ቅዱሳን ወይም «ፍጹማን» እንድንሆን አዘዘናል (ማቴ. 5፡48)። ሆኖም በእርግጥ ቅዱሳን ወይም ፍጹማን እንድንሆን የሚያደርገን መንፈስ ቅዱስ ነው።

ደኅንነት ያገኙ ሰዎች ቅዱሳን መሆን አለባቸው (2ተሰ. 2፡13)። ምክንያቱም ያለ ቅድስና ሕይወት እግዚአብሔርን ማየት ከቶ አይቻልም (ዕብ. 12፡14)። ቅዱሳን ሆነን መገኘት ያለብን ደኅንነትን ለማግኘት ስንል አይደለም። ነገር ግን ደኅንነትን በማግኘታችን ቅዱሳን መሆን አለብን (ሮሜ 6፡22)። በራሳችን ጥረት ብቻ ቅዱሳን መሆን አንችልም። መንፈስ ቅዱስ ግን ቅዱሳን እንድንሆን ያግዘናል። ሥጋዊ ሥራችንን መግደል የምንችለው በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ነው (ሮሜ 8፡13)። ጳውሎስ በአንድ ወቅት የገላትያ ሰዎች እግዚአብሔር በነፃ በሰጣቸው ደኅንነት የእምነት ጉዞአቸውን ከጀመሩ በኋላ ተመልሰው በራሳቸው ጥረት ፍጹማንና ቅዱሳን ለመሆን ይሞክሩ ይሆናል የሚል ስጋት አድሮበት ነበር (ገላ. 3፡3 እና በአጠቃላይ መግለጫው ውስጥ የደኅንነት መንገድ የሚለውን ይመለከታል)።

ቅዱሳን መሆን የምንችለው በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ብቻ ነው። እንዲህ ሲባል ግን በቅድስናው ሂደት ውስጥ ምንም ድርሻ የለንም ማለት አይደለም። የእግዚአብሔርን ቅጣት እየተቀበልን (ዕብ. 12፡9-11) በመንፈሳዊ ነገር ራሳችንን ማለማመድ አለብን (1ቆሮ. 9፡24-27፤ 1ጢሞ. 4፡7)። እንቅፋት የሚሆንብንን ኃጢአት «እያስወገድን» (2ቆሮ. 7፡1፤ ዕብ. 12፡1-2) ሰውነታችንንና ኅሊናችንን ለእግዚአብሔር መሥዋዕት አድርገን ማቅረብ አለብን (ሮሜ 6፡13፤ 19፤ 12፡1-2)። መጽሐፍ ቅዱስን ዘወትር ማንበብና (2ጢሞ. 3፡16) ማሰላስል (መዝ. 119፡11፤ 2ጴጥ. 1፡4)፣ የመጻሕፍቱም ትምህርት ባሕሪያችንን እንዲለውጥ ራሳችንን ዝግጁ ማድረግ አለብን። እግዚአብሔር ካስቀመጣቸውም መሪዎች አንዳንድ ምክርንና እርዳታን ማግኘት እንችላለን (ኤፌ. 4፡11-13)። ከዚህ ሁሉ በላይ እግዚአብሔር እንዲያግዝን መጸለይ ይኖርብናል (ቆላ. 1፡9-10፤ 1ተሰ. 3፡12-13፤ 5፡23)። አልያ ግን ልንወድቅ እንችላለን።

አንዳንድ ክርስቲያኖች ቅድስናን ለማግኘት ልዩ የሆነ ሌላ መንገድ አለ ብለው ያምናሉ። ከብዙ ጸሎትና ምልጃ በኋላ ልዩ በሆነ ልምምድ ቅድስናን እንቀበላለን፤ የምንፈልገውንም ቅድስና እንደተቀበልን እርግጠኞች መሆን እንችላለን ይላሉ። ይህን የቅድስና ልምምድ «ሁለተኛው የጸጋ ሥራ» በማለት ይጠሩታል (የመጀመሪያው የጸጋ ሥራ ደኅንነታችን ነው)። እነዚህ ክርስቲያኖች እንደሚያስተምሩት ደኅንነትን ስናገኝ ዳግም እንወለዳለን፤ ከዓለምም ተለይተን (1ዮሐ. 5፡4) የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያዎች

እንሆናለን (ሮሜ 8:9)። በክርስቶስም «ሕፃናት» እንሆናለን (1ቆሮ. 3:1)። ይሁን እንጂ «ሁለተኛው የጸጋ ሥራ»፤ አንዳንድ ጊዜ «ሁለተኛው በረከት» በመባል ይታወቃል፤ ከእነነት ተለይተን ቅዱሳን እንድንሆንና (ገላ. 2:20) በመንፈስ ቅዱስም እንድንሞላ ያደርገናል (ኤፌ. 5:18)። በመሆኑም «የበሰሉና» (ኤፌ. 4:13) የእግዚአብሔርም ፍቅር በውስጣችን «ፍጹም» የሆኑ ሰዎች እንሆናለን (1ዮሐ. 4:12፤17)። ከእነዚህ ውስጥ አያሌ ክርስቲያኖች እንደሚያምኑት አውቀንም ሆነ ፈቅደን ኃጢአትን ማድረግ እስከማንችል ድረስ ፍጹም ቅዱሳን መሆን እንችላለን (1ዮሐ. 3:9)። ሮሜ ምዕራፍ 7 ስላልበሰሉ ክርስቲያኖች ሲናገር ሮሜ ምዕራፍ 8 «ሁለተኛውን በረከት» ስለተቀበሉና ስለበሰሉ ክርስቲያኖች ይናገራል ይላሉ። ለዚህ የቅድስና ልምምድ እንደ ዋቢ የሚጠቅሱት በሐዋርያት ሥራ 2:4 እና 9:17 ላይ ያለውን የመንፈስ ቅዱስ ሙላት ከስተት ነው (ከአጠቃላይ መግለጫ ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት የሚለውን ይመለከታል)።

ነገር ግን አያሌ ክርስቲያኖች እንደሚያምኑት፤ ቅድስና ጊዜ የሚወስድና በሞትንም ጊዜ እንኳ ፍጹም የማያገኝ ረጅም ሂደት ነው። እንዲህ የሚሉት ክርስቲያኖች ለቅድስና ልዩ የሆነ ልምምድ አለ የሚለውን አባባል አይቀበሉም። ከዚህ ይልቅ መጻሕፍት ፍጹማን «ሆነናል» (ገላ. 3:3፤ ዕብ. 10:14፤ 12:10-11) ወይም ኃጢአትን እየታገልን በፊታችን ያለውን ሩጫ በትዕግሥት እንሩጥ በማለት የሚያስተምሩትን እንድናነብ ይጠቁሙናል (ዕብ. 12:1-2)። በርካታ አዲስ ኪዳናዊ ንባባት ሰውነታችንን «እንድናለማምድ»፤ ራሳችንን «መሥዋዕት አድርገን እንድናቀርብ»፤ ሩጫችንን በትዕግስት «እንድንሮጥና» እንደሚገባም «እንድንታገል» ያሳስቡናል። ከእነዚህ ንባባት እንደምንረዳው ገና ፈጽሞ ቅዱሳን አልሆንም።

ራሱ ጳውሎስ እንደተናገረው ምንም እንኳን በመንፈሳዊ ሕይወት ከበሰሉት መካከል ቢሆንም (ፊል. 3:15) ፍጹም ቅዱስ እንዳልሆነና ወደዚያ ቅድስና ለመድረስ ግን እንደሚጣጣር (ፊል. 3:12-14) አስታውቋል። አንዳንዶች ደግሞ ዮሐንስ፤ በ1ኛ ዮሐንስ 1:8 ላይ «ኃጢአት የለብንም ብንል እውነተኞች አይደለንም» በማለት የተናገረውን ያመለክቱናል። በክርስቶስ «የበሰሉ» ሰዎች እየሆንን በመጣን ቁጥር ኃጢአታችንንና ደካማነታችንን የበለጠ እየተረዳን እንመጣለን። ጳውሎስ ወደ ሕይወቱ ማብቂያ ግድም ላይ ከኃጢአተኞች ሁሉ «የባሰሁ» ኃጢአተኛ ነበርኩ በማለት ተናግሯል (1ጢሞ. 1:15)። ይህን ሁለተኛውን አመለካከት የሚቀበሉ ክርስቲያኖች እንደሚናገሩት፤ ሮሜ ምዕራፍ 7 የሚያስተምረው በዕለት ተዕለት ኑሮአቸው ከኃጢአት ጋር ስለሚታገሉ ክርስቲያኖች ነው። አንድ ክርስቲያን በሮሜ ምዕራፍ 8 ላይ የተገለጠውን የድል ሕይወት መለማመድ የሚጀምረው ቀስ በቀስ ነው። ይሁንና በዚህ ዓለም ከአሮጌው የሥጋ ፈቃድ ጋር የሚያደርገው ፍልሚያ ከቶ ፍጹሜ አያገኝም።

የእያንዳንዱ ክርስቲያን ልምምድ ለየቅል ነው። በርካታ ክርስቲያኖች ይህን «ሁለተኛ በረከት» ወይም ልዩ የሆነ የመንፈስ ቅዱስ ሙላት እንደተቀበሉ ይናገራሉ። አንዳንድ ክርስቲያኖች በየጊዜው ወይም ቀስ በቀስ ከሚለማመዱት ቅድስና በተጨማሪ ድንገት የሚለማመዱት ቅድስናም እንዳለ ይናገራሉ። እግዚአብሔር በተለያዩ ሰዎች ሕይወት ውስጥ በተለያዩ መንገድ ይሠራል። የመንፈስ ቅዱስን ሥራ በእኛ ውስጥ ልምምድ መወሰን የለብንም።

ስለ ቅድስና ልምምድ ያለን አመለካከት የቱንም ያህል ቢለያይ፤ አንድ ግልጽ የሆነ ነጻፊነት ግን አለብን። ይኸውም ቅዱሳን እንድንሆን ታዘናል። ጴጥሮስ ሲጽፍ እንዲህ ብሏል፤ «... በኑሮአችሁ ሁሉ ቅዱሳን ሁኑ» (1ጴጥ. 1:15)። «ከሰው ሁሉ ጋር በሰላም ኑሩ፤ በቅድስናም ለመኖር ትጉ፤ ምክንያቱም ያለ ቅድስና ማንም እግዚአብሔርን ማየት አይችልም» (ዕብ. 12:14)።

የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት

ዋና ዋና ጥቅሶች

- ማር. 1፥8 . . . እርሱ ግን (ኢየሱስ) በመንፈስ ቅዱስ ያጠምቃችኋል።
- ሉቃ. 24፥49 . . . ጎይል ከላይ እስኪሰጣችሁ ድረስ በኢየሱሳም ከተማ ቆዩ።
- ዮሐ. 14፥16-17 . . . እኔ አብን እለምነዋለሁ፤ እርሱም ለዘላለም ከእናንተ ጋር የሚኖር ሌላ አጽናኝ ይሰጣችኋል።
- ዮሐ. 20፥22 . . . ይህን ብሎ (ኢየሱስ) እፍ አለባቸውና መንፈስ ቅዱስን ተቀበሉ ... አላቸው
- ዮሐዋ. 1፥5 . . . እናንተ ግን ከጥቂት ቀን በኋላ በመንፈስ ቅዱስ ትጠመቃላችሁ።
- ዮሐዋ. 1፥8 . . . መንፈስ ቅዱስ ወደ እናንተ በመጣ ጊዜ ግን ሃይልን ትቀበላላችሁ።
- ዮሐዋ. 2፥1-4 . . . ሁሉም በመንፈስ ቅዱስ ተሞሉ፤... በሌሎች ቋንቋዎች መናገር ጀመሩ።
- ዮሐዋ. 2፥38-39 . . . ጴጥሮስም እንዲህ አላቸው ... መንፈስ ቅዱስንም ትቀበላላችሁ።
- ዮሐዋ. 8፥14-17 . . . ጴጥሮስና ዮሐንስ እጆቻቸውን በጫኑባቸው ጊዜ ሰዎቹ (የሰማርያ) መንፈስ ቅዱስን ተቀበሉ።
- ዮሐዋ. 10፥44-48 . . . ቃሉን በሰሙት ሰዎች ሁሉ ላይ መንፈስ ቅዱስ ወረደ ... ለአረማውያንም መንፈስ ቅዱስን እንደሰጣቸው ባዩ ጊዜ ተደነቁ።
- ዮሐዋ. 19፥1-6 . . . ጳውሎስ እጁን በጫኑባቸውም ጊዜ መንፈስ ቅዱስ በእነርሱ ላይ (በኤፌሶን ሰዎች) ወረዳና በሌላ ቋንቋዎች ተናገሩ፤ ትንቢትንም መናገር ጀመሩ።
- 1ቆሮ. 12፥7-11 . . . ለእያንዳንዱ መንፈስ ቅዱስን የመግለጥ ስጦታ የሚሰጠው ለጋራ ጥቅም ነው። መንፈስ ቅዱስ ለአንዱ ሰው በጥበብ የመናገር ችሎታን ይሰጠዋል፤ ለሌላው ሰው ደግሞ ያው መንፈስ በዕውቀት የመናገርን ችሎታ ይሰጠዋል፤... ለአንዱ እምነትን... የመፈወስ ስጦታን... ተአምራትን የማድረግ... የትንቢትን ቃል የመናገር... ስጦታዎች ከመንፈስ ቅዱስ መሆናቸውን ለይቶ የማወቅ... በአዲስ (ባልተለመዱ) ቋንቋዎች የመናገር ችሎታን... ባልተለመዱ ቋንቋዎች የተነገረውን የመተርጎም ችሎታን ይሰጠዋል።

የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ምንድን ነው?

«ስለ መንፈስ ቅዱስ» ጥምቀት በመጀመሪያ የተናገረው መጥምቁ ዮሐንስ ነው (ማቴ. 3፥11፤ ማር. 1፥8፤ ሉቃ. 3፥16)። ዮሐንስ እንደተናገረው የእርሱ «ጥምቀት»¹ የውሃ ጥምቀት ነው፤ ነገር ግን ኢየሱስ አማኞችን በመንፈስ ቅዱስና በእሳት ያጠምቃል። የውሃ ጥምቀት አንድ መጋቢ አንድን አማኝ በውሃ የሚያጠምቀው ሲሆን የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ግን ራሱ ኢየሱስ አንድን አማኝ በመንፈስ ቅዱስ የሚያጠምቀው ጥምቀት ነው። ኢየሱስ በተጨማሪም በዮሐዋ. 1፥5 ላይ በዮሐንስ የውሃ ጥምቀትና

¹ አስፈላጊ አይደለም። (ተርጓሚው)

² አዲስ ኪዳን በመጀመሪያ የተጻፈው በግሪክ ቋንቋ ነው።

መንፈስ ቅዱስ በወደደው መንገድ በአንድ ክርስቲያን ሕይወት ውስጥ ከሠራ እግዚአብሔርን ልናከብርና ስለ ሥራውም ልናመሰግነው ይገባል።

የመንፈስ ቅዱስ ኅይል በቤተክርስቲያን ውስጥ

ክርስቲያኖች ሁሉ፤ መንፈስ ቅዱስ በኢየሱስ በሚያምኑ ሰዎች ሁሉ ውስጥ እንደሚኖር ያምናሉ (ሮሜ 8፥9፤ ኤፌ. 4፥30)። በርካታ ክርስቲያኖች በውሃ ጥምቀትና «በጌታ እራት» ጊዜ መንፈስ ቅዱስን ልዩ በሆነ መንገድ እንቀበላለን ይላሉ (1ቆሮ. 10፥2-4፤ 12፥13፤ ቲቶ 3፥5)። ሌሎች አያሌ ክርስቲያኖች ደግሞ መንፈስ ቅዱስን ልዩ በሆነ መንገድ የምንቀበለው ልዩ የሆነ አገልግሎት ማለትም የመጋቢ፥ የዲያቆንና የሚሲዮናዊ አገልግሎት ሲኖር (የሐዋ. 6፥6፤ 13፥2-3፤ 1ጢሞ. 4፥14፤ 2ጢሞ. 1፥6)፥ ወይም ልዩ ኅይልና ድፍረት ሲያስፈልገን ነው ይላሉ (የሐዋ. 4፥31)።

የጥንቷ ቤተክርስቲያን በሐዋርያት ሥራ 8፥14-17 ላይ በተገለጠው ዓይነት፥ ክርስቲያኖች ልዩ በሆነ መንገድ የመንፈስ ቅዱስን ኅይልና ስጦታ የሚቀበሉት በቤተክርስቲያን መሪዎች እጆቻቸውን ሲጭኑባቸው ነው በማለት ትናገር ነበር። በጥንቷ ቤተክርስቲያን አስተያየት ግን ይህ ልምድ ከዳግም ልደትና ከውሃ ጥምቀት የተለየ ልምድ ነው። ይህ በመጀመሪያዎቹ መቶ አመታት በቤተክርስቲያን ታሪክ ውስጥ የነበረ እምነት ነው።

ሆኖም ከዚያ በኋላ በነበረው የቤተክርስቲያን ታሪክ፥ በብዙ ክርስቲያኖች ሕይወት ውስጥ በ1ቆሮ. 12፥7-11 ላይ የተገለጸው ልዩ የሆነ ኅይል ወይም የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ እውን ሆኖ አይታይም ነበር። ለምሳሌ አያሌ ሰዎች አንድም ሰው በመለኮታዊ ኅይል ሲፈወስ አይተው አያውቁም። ስለዚህ በርካታ ሰዎች እግዚአብሔር እንዲህ ያለውን ልዩ ኅይልና ስጦታ የሰጠው ለጥንቷ ቤተክርስቲያን ብቻ ነው ማለት ጀመሩ። በአሁኑም ጊዜ ቢሆን አንዳንድ ክርስቲያኖች እነዚህ ስጦታዎች በዚህ ዘመን አገልግሎት አይሰጡም የሚል እምነት አላቸው። እነርሱም ጳውሎስ በ1ቆሮ. 13፥8-10 ላይ «ትንቢትን የመናገር ስጦታም ቢሆን»፥ «በአዲስ ቋንቋ የመናገር ችሎታ ቢሆን»፥ «ዕውቀትም ቢሆን»፥ «ፍጹም የሆነው ነገር ሲመጣ... ይሻራል» በማለት የተናገረውን እንድናይ ይጠቁመናል። እነዚህ ክርስቲያኖች እንደሚሉት «ፍጹም የሆነው ነገር» ሲመጣ የሚለው አባባል የሚያመለክተው ከክርስቶስ ሞት በኋላ በመቶ አመት ጊዜ ውስጥ ሙሉ በሙሉ ተጽፎ ያለቀውን አዲስ ኪዳንን ነው።

ይሁንና ሌሎች አያሌ ክርስቲያኖች እንደሚያምኑት ስጦታዎች ሁሉ በዚህም ዘመን አገልግሎት ይሰጣሉ። ከዚህ በላይ ደግሞ ነገሩን በሕይወታቸው ውስጥ እንደተለማመዱትም ይናገራሉ። ጳውሎስ በ1ቆሮ. 13፥8-10 ላይ የሚናገረው አንድ ቀን ኢየሱስን «ፊት ለፊት» የምናየው መሆኑን ነው (1ቆሮ. 13፥12)። እነዚህ ክርስቲያኖች በቤተክርስቲያን ታሪክ ውስጥ፥ የመንፈስ ቅዱስ ኅይልና ስጦታ በተለያየ ጊዜና በተለያየ ቦታ ይከሰት እንደነበር ያሳስባሉ። በእርግጥም ከ20ኛው ምዕተ ዓመት መግቢያ ጀምሮ የመንፈስ ቅዱስ ኅይልና ስጦታ እጅግ ገኖ ይታያል። እነዚህ ክርስቲያኖች በማርቆስ 16፥17-18፤ በዮሐንስ 14፥12፤ በሐዋርያት ሥራ 2፥17-18 ላይ ለአማኞች ልዩ ምልክትና ስጦታ እንደሚሰጣቸው ታላቅ ተስፋ የተሰጠ መሆኑን ያመለክታሉ።³

የመንፈስ ቅዱስን ኅይል የምንቀበለው እንዴትና መቼ ነው?

የመንፈስ ቅዱስን ኅይልና ስጦታ በዚህም ዘመን መቀበል ይቻላል የሚል አመለካከት ባላቸው ክርስቲያኖችም መካከል፤ ይህን ኅይልና ስጦታ የምንቀበለው እንዴትና መቼ ነው በሚለው ጉዳይ ላይ እጅግ የተለያየ አስተያየት ነው ያለው። ብዙዎች እንደሚያምኑት፥ በሐዋ. 10፥44 ላይ እንደተገለጸው አማኞች «የመንፈስ ቅዱስን ጥምቀት» የሚቀበሉት ዳግም በተወለዱ ጊዜ ነው። ነገር ግን በአንድ አማኝ ሕይወት ውስጥ እነዚህ ስጦታዎች የሚገለጡት ከአመታት በኋላ ሊሆን ይችላል። ሌሎች ክርስቲያኖች ደግሞ ከዚህ የተለየ አመለካከት ነው ያላቸው። «የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት» የሚከሰተው በውሃ ጥምቀት ጊዜ ነው። ይህም በማቴ. 3፥16-17 ላይ የተገለጸውን የኢየሱስን በውሃ መጠመቅ እንዲሁም በሐዋርያት ሥራ 19፥5-6 ላይ ከውሃ ጥምቀት በኋላ የተከናወነውን የመንፈስ ቅዱስን ጥምቀት ያመለክታል። እነዚህ ሁለቱም ወገኖች የተቀሩት በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ያሉ ስለመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት የሚናገሩ ጥቅሶች የሚገልፁት ሁልጊዜ ከሚሆነው መንፈስ ቅዱስን ከመቀበል ሁኔታ ማለትም ዳግም በተወለዱ ጊዜ ወይም በውሃ ጥምቀት ጊዜ ከሚሆነው የተለየ

³ 1ቆሮ. 12፥13 ከእነዚህ የተለያዩ አመለካከቶች ጋር የሚዛመድ ሌላው ንባብ ነው። የዚህን ንባብ ፍቺ አስመልክቶ ሁለት የተለያዩ አመለካከቶች አሉ። አንዳንዶች ይህ ንባብ «ሁላችንም አንድ አካል እንድንሆን (በአንዱ) መንፈስ ተጠምቀናል» ተብሎ መነበብ አለበት ይላሉ። እንዲህ የሚለው አባባል ትክክል ከሆነ፤ ይህ ንባብ የሚያመለክተው ስለ መንፈስ ቅዱስ ጥምቀት እንጂ ስለ ውሃ ጥምቀት አይደለም። ስለዚህ አንዳንድ ክርስቲያኖች እንደሚያስተምሩት አማኞች ሁሉ በመንፈስ ቅዱስ ተጠምቀዋል። ሆኖም ይህ ልምድ የመንፈስ ቅዱስን ኅይልና ስጦታ ከመቀበል ጋር ምንም ግንኙነት የለውም። ታላ የሚያመለክተው ኢየሱስን ባመንን ጊዜ የሚከሰተውን መንፈሳዊ ልደት ነው። በርካታ ተርጓሚዎች ግን ይህ ንባብ «አንድ አካል ለመሆን በመንፈስ ቅዱስ ተጠምቀናል» ተብሎ መነበብ አለበት ይላሉ። በዚህም ምክንያት በርካታ ክርስቲያኖች ይህ ንባብ የሚያመለክተው ስለ ውሃ ጥምቀት ነው በማለት ይናገራሉ። ከእነዚህ ውስጥ ብዙዎቹ እንደሚያምኑት በዚህ ንባብ ላይ «በመንፈስ ቅዱስ ተጠምቀናል» የሚለው ሐረግ ስለ ዳግም ልደት ሳይሆን የሚናገረው የመንፈስ ቅዱስን ኅይልና ስጦታ ስለመቀበል ነው። ስለዚህ ይላሉ እነዚህ ክርስቲያኖች በዚህም ዘመን ቢሆን የመንፈስ ቅዱስን ኅይልና ስጦታ መቀበል ይቻላል። እነዚህ ሁለት አመለካከቶች የተመሠረቱት በግሪኩ ቋንቋ ሰጠው ላይ ነው። በአንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ውስጥ የመጀመሪያውን አመለካከት የሚደግፉ ንባቦች አሉ (ማቴ. 3፥6፤ 1ቆሮ. 10፥2፤ 11፥25፤ ኤፌ. 1፥11)። በሌላ ቦታ ደግሞ ሁለተኛውን አመለካከት የሚደግፉ ንባቦች አሉ (ሮሜ 5፥9፤ 1ቆሮ. 12፥9፤ ኤፌ. 2፥13)።

ነው ብለው ያምናሉ። የመንፈስ ቅዱስን ኅይልና ስጦታ የምንቀበለው ገና ዳግም በተወለድን ጊዜ በመሆኑ፤ የተቀበለነው ኅይልና ስጦታ ለዓመታት ያህል በሕይወታችን ውስጥ ላይገለጥ ይችላል። እነዚህ ክርስቲያኖች እንደሚሉት ከመንፈስ ቅዱስ የተቀበለነው ኅይልና ስጦታ በሕይወታችን ውስጥ እንዲገለጥ እግዚአብሔርን መለመን አለብን።

ሌሎች ክርስቲያኖች እንደሚሉት ደግሞ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ያሉ ንባቦች የሚያሳዩት የመንፈስ ቅዱስን ኅይልና ስጦታ በትኛውም ጊዜ የምንቀበል መሆኑን ነው። ሆኖም ስጦታዎቹን የምንቀበለው በዳግም ልደትና በውሃ ጥምቀት ጊዜ አይደለም (የሐዋ. 2፡4፤ 8፡17፤ 1ጢሞ. 4፡14፤ 2ጢሞ. 1፡6)። አንድ ሰው ከጸለየና እግዚአብሔርንም ከለመነ የመንፈስ ቅዱስን ኅይል በየትኛውም ጊዜ ሊያገኝ ይችላል። እነዚህ ክርስቲያኖች እንደሚያስተምሩት ይህንን ኅይል የለመነ ሁሉ ያገኛል። ደግሞም የቤተክርስቲያን መሪዎች እጃቸውን ጭነው እንዲጸልዩ መጠየቅ ይህን ኅይል ለመቀበል ይረዳል ይላሉ (የሐዋ. 8፡17፤ 19፡6)።

ከዚህ ላይ አንድ ሌላ ጥያቄ ይነሳል። በልሳኖች የመናገር ስጦታ በሕይወታችን ውስጥ ምን ያህል አስፈላጊ ነው? ከላይ የተጠቀሱትን ሦስት አመለካከቶች የሚቀበሉ ሰዎች እንደሚሰማሙት፤ በልሳኖች መናገር መንፈስ ቅዱስን መቀበላችንን ከሚያሳዩ ብዙ ምልክቶች አንዱ ነው። በልሳኖች መናገር ማለት ባለመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ከዚህ በፊት ባለመጻት ልዩ ቋንቋ መናገር ማለት ነው (1ቆሮ. 12፡10፤ 14፡1-5)። በአዲስ ኪዳን ውስጥ የመንፈስ ቅዱስን ጥምቀት የተቀበሉ ሁሉ በሌሎች ልሳኖች ተናግረዋል፤ እግዚአብሔርንም አመስግነዋል (ማር. 16፡17፤ የሐዋ. 2፡4፤ 10፡46፤ 19፡6፤ 1ቆሮ. 14፡18)። ይሁንና ይህ ስጦታ የሚሰጠው ለአማኞች ሁሉ ነው ወይስ ለጥቂቶች ብቻ? በሚለው ጉዳይ ላይ ልዩ ልዩ አመለካከቶች ተሰንዝረዋል።

አንዳንድ ክርስቲያኖች እንደሚናገሩት እግዚአብሔር የሚፈልገው ጥቂት ሰዎች ብቻ በዚህ ልዩ ቋንቋ እንዲናገሩ ነው። በግልጽ እንደሚታወቀው አያሌ መንፈሳዊ ክርስቲያኖች ይህን ስጦታ አልተቀበሉም። ራሱ ጳውሎስ «ሁሉም በአዲስ ቋንቋ የመናገር ችሎታ የላቸውም» ብሏል (1ቆሮ. 12፡30)። እንደ ጳውሎስ አባባል አማኞች ሁሉ በልሳኖች አይናገሩም። እንዲህ የሚሉት ክርስቲያኖች እንደሚያሳስቡት በልሳኖች የመናገር ስጦታን እግዚአብሔር እንዲሰጠን መለመን ይቻላል። ምክንያቱም በዚህ ስጦታ አማካይነት በርካታ በረከቶችን ማግኘት ይቻላል። ነገር ግን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አማኞች ሁሉ በልሳኖች መናገር አለባቸው ተብሎ የተጻፈ ግልጽ ነገር የለም የሚል ማሳሰቢያ ይሰጣሉ።

ሌሎች ክርስቲያኖች እንደሚያምኑት ከሆነ ግን የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ምልክቱ ወይም ማረጋገጫው ልዩ በሆነ ቋንቋ የመናገር ችሎታ ነው። ጳውሎስ ክርስቲያኖች ሁሉ በሌሎች ልሳኖች ቢናገሩ እወድ ነበር፤ በማለት የተናገረውን እንደ ማስረጃ ያቀርባሉ (1ቆሮ. 14፡5)። እንደ እነዚህ ክርስቲያኖች አባባል ሁለት ዓይነት በልሳኖች የመናገር ስጦታዎች አሉ። አንደኛው፤ የእግዚአብሔርን መልእክት ለሌሎች የምናስተላልፍበት ስጦታ ነው። ይህ ስጦታ ለጥቂት ሰዎች የሚሰጥና አብሮትም የመተርጎም ስጦታ ያለው ነው (1ቆሮ. 14፡1-5፤ 13፡26-27)። ሁለተኛው፤ እግዚአብሔርን ለማምለክና ለማመስገን ለአማኞች ሁሉ የሚሰጥ ስጦታ ነው (1ቆሮ. 14፡2፤ 15-17)። እነዚህ ክርስቲያኖች 1ቆሮ. 12፡30 የሚናገረው «የእግዚአብሔርን መልእክት ለሰዎች ስለምናስተላልፍበት» ልሳኖች ነው ይላሉ። በሌላ አነጋገር በቤተክርስቲያን የአምልኮ ጊዜ ጥቂቶች ብቻ ናቸው በልሳኖች አማካይነት ልዩ የሆነ መልእክት ለማህበረ ምዕመናኑ እንዲናገሩ ስጦታው የሚሰጣቸው። ይሁንና እንደ እነዚህ ክርስቲያኖች አባባል አማኞች ሁሉ የእግዚአብሔርን በረከት ለመቀበል በልሳኖች እየተናገሩ «እግዚአብሔርን ሊያመስግኑና ወደ እርሱም ሊጸልዩ» ይገባቸዋል። በዚህ ጊዜ የሚናገሩት ልሳን ላይተረጎም ይችላል (1ቆሮ. 14፡2፤ 28)።

አንዳንድ ክርስቲያኖች እንደሚያስተምሩት ደግሞ እግዚአብሔር በመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ጊዜ በልሳኖች የመናገር ስጦታን ቢሰጥም ስጦታውን የተቀበሉ ሁሉ ግን ወዲያውኑ በስጦታው መጠቀም አይጀምሩም። አንዳንዶች እንዲህ ያለ ስጦታ እንዳለ እንኳን አያውቁም። ሌሎች ደግሞ በተለያዩ ምክንያት በስጦታው አይጠቀሙም። እነዚህ ክርስቲያኖች በልሳኖች መናገር የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ብቸኛ ምልክት ነው ብለው አያምኑም። የትኛውም የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ መንፈስ ቅዱስን እንደተቀበልን ምልክት ሊሆን ይችላል ይላሉ። የእነዚህ ክርስቲያኖች አመለካከት አማኞች ሁሉ በልሳኖች መናገር የለባቸውም ከሚሉት ሰዎች አመለካከት ጋር ይስማማል። ግን ደግሞ እግዚአብሔር ለጸሎትና ለምስጋና አማኞች ሁሉ በልሳኖች እንዲናገሩ ይፈልጋል የሚል አመለካከት ካላቸውም ጋር ይስማማል።

ማጠቃለያ

ስለ መንፈስ ቅዱስ ኅይልና ስጦታ የትኛውንም ዓይነት አመለካከት ብንከተል ይህን ግን ማስታወስ አለብን፡ 1. የመንፈስ ቅዱስ ኅይልና ስጦታ የተሰጠው ለጋራ ጥቅምና (1ቆሮ. 12፡7፤ 14፡3) ሌሎች ለመመስከር ኅይል ለማግኘት ነው፤ 2. በነገሩ ስንጠቀም በፍቅርና በሥነ-ሥርዓት መሆን አለበት፤ አልያ ምንም አይጠቅምም (1ቆሮ. 13፡1-3፤ 14፡40)፤ 3. የመንፈስ ቅዱስ ኅይልና ስጦታ ለማግኘት በብርቱ መፈለግ አለብን፤ እንዲህ ዓይነቱም ፍላጎት መከልከል የለበትም (1ቆሮ. 12፡31፤ 14፡1፤ 39)፤ 4. ነገሩም ሊከፋፍለን አይገባም (1ቆሮ. 12፡4-6)። ምንም እንኳን ስጦታዎችን አስመልክቶ የተለያዩ አመለካከት ቢኖረንም በክርስቶስ ግን ወንድምና እህት ነን። በክርስቶስም «አንድ» ነን (1ቆሮ. 12፡13፤ ገላ. 3፡28)።

የውሃ ጥምቀት

መሪ ጥቅሶች

- ማቴዎስ 28:19-20 በአብና በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው የእኔ ደቀ መዛሙርት አድርጓቸው።
- ማርቆስ 16:16 ያመነና የተጠመቀ ይድናል።
- ዮሐንስ 3:5 ሰው ከውሃና ከመንፈስ ቅዱስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም።
- የሐዋርያት ሥራ 2:38 ኃጢአታችሁ ይቅር እንዲባልላችሁ ንስሐ ግቡ ተጠመቁ።
- የሐዋርያት ሥራ 22:16 . . . ተነሥና የእርሱን ስም በመጥራት ተጠመቅ ከኃጢአትህም ታጠብ።
- ሮሜ 6:3-4 በጥምቀት ከእርሱ ጋር ተቀበርን።
- ገላትያ 3:27 በጥምቀት ከክርስቶስ ጋር አንድ የሆናችሁ ሁሉ ከክርስቶስን ለብላችኋል።
- ኤፌሶን 5:25-26 ክርስቶስ ቤተክርስቲያንን ወደዳት። የቀደሳትም በቃሉ አማካይነት በውሃ አጥቦ ነው።
- ቴቶ 3:5 . . . ያዳነንም በአዲስ ልደት መታጠብና በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት በተገኘው መታደስ ነው።
- ዕብራውያን 10:22 ከክፉ ሕሊና እንድንነጻ ልባችንን ተረጭትንን፤ ሰውነታችንንም በንጹሕ ውሃ ታጥበን . . . ወደ እግዚአብሔር እንቅረብ።
- 1ኢፕሮስ 3:21 ይህም ውሃ «በኖኅ ዘመን የሆነው ውሃ» አሁን እናንተን የሚያድን የጥምቀት ምሳሌ ነው። የሚያድናችሁም በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ አማካይነት ነው።

የውሃ ጥምቀት ምንድነው?

የውሃ ጥምቀት ጌታ ኢየሱስ በማቴዎስ 28:19 ባዘዘው መሠረት አንድን ሰው በአብ፣ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም ውሃ በመርጨት፣ ማፍሰስ ወይም በውሃው ውስጥ እንዲጠልቅ ማድረግ ማለት ነው።

የብሉይ ኪዳን አይሁዶች ከጥምቀት ጋር የሚመሳሰል ሥርዓት ነበራቸው። ይህም ወንድ የሆነ ሁሉ በተወለደ በስምንተኛው ቀን ሸለፈትን ለማስወገድ የሚፈጸም ግርዛት ነው (ዘፍ. 17:10-14)። በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ ሥጋዊ ግርዛትን ለመፈጸም እንደማይገደዱ ጳውሎስ ይናገራል (ዮሐ. 15:1-29፣ ገላ. 5:2)። ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ አዋቂዎች የቆላስያስ 2:11-12 ትርጉምን አስመልክተው ሲናገሩ የውሃ ጥምቀት የሥጋ ግርዛትን ተከቶአል፤ አሮጌው ኃጢአተኛ ባሕርያችን ከተቆረጠበትና ከተወገደበት በኢየሱስ ከተደረገልንም መንፈሳዊ ግዝረት ጋር የተያያዘ ነው ይላሉ።

አጥማቂው ዮሐንስ ለኃጢአት ስርየት የሚሆንን የንስሐ ጥምቀት አጥምቋል (ማር. 1:4)። ይሁን እንጂ ይህ ክርስቲያናዊ ጥምቀት አይደለም። ከኢየሱስ ሞትና ትንሣኤ በኋላ የዮሐንስ ጥምቀት ለክርስቲያኖች ብቁ ሆኖ ስላልተገኘ (ዮሐ. 18:25)፤ የዮሐንስን ጥምቀት ተጠምቀው የነበሩ የኤፌሶን ሰዎች እንደገና በጌታ ኢየሱስ ስም እንዲጠመቁ ተደረገ (ዮሐ. 19:1-7)። ይሁን እንጂ አንድ የክርስቲያን ጥምቀት ብቻ አለ (ኤፌ. 4:5)።

ኢየሱስ ራሱም በዮርዳኖስ ወንዝ በዮሐንስ ተጠምቆአል (ማቴ. 3:13-17)። ምንም እንኳን ኢየሱስ ፍጹም ኃጢአት የሌለበትና ንስሐ የማያስፈልገው ቢሆንም ጽድቅን ለመፈጸም ተጠመቀ (ማቴ. 3:15)። ከጥምቀቱ በኋላም በአገልግሎቱ ኃይል ሊሰጠው መንፈስ ቅዱስ በኢየሱስ ላይ ወረደ (ማር. 1:10)።

ኢየሱስ የመስቀል ላይ ሞቱን «ጥምቀት» ብሎታል (ሉቃ. 12:50)። የጥምቀታችን መሠረቱና የምንጠመቅበት ምክንያት የሆነንም ይኸው የኢየሱስ የሞትና የትንሣኤው ጥምቀት ነው (ሮሜ 6:3-4፤ ቆላ. 2:12፤ 1ኢጥ. 3:21)።

ገና ከመጀመሪያው ቤተክርስቲያን የኢየሱስን ትእዛዝ በመከተል አዳዲስ አማኞችን ስታጠምቅ ኖራለች። በአዲስ ኪዳን ከሐዋርያት ሥራ 2:41፤ 8:12፤ 8:38፤ 10:48፤ 16:15፤ 16:33፤ 19:1-5 ከግንዛቤ የሚገቡ የክርስቲያን ጥምቀት ምሳሌዎችን መመልከት ይቻላል። ከአብዛኞቹ ቁጥሮች መመልከት እንደሚቻለው ሰዎች በክርስቶስ እንዳመኑ ወዲያውኑ ነበር የጥምቀትን ሥርዓት የሚፈጽሙት፤ ከእነዚህ ጥምቀቶች ጥቂቶቹ ጠቅላላውን ቤተሰብ የሚያካትቱ ናቸው (የሐዋ. 10:48፤ 16:31-33)።

ጥምቀት በክርስቲያን ሃይማኖት ብቻ የተወሰነ አይደለም። ከክርስቶስ መምጣት በፊት የነበሩ አይሁድ ያልሆኑ ሰዎች ወደ ይሁዲ ሃይማኖት ሲገቡ ብዙውን ጊዜ በውሃ ይጠመቁ ነበር። በክርስቶስ ዘመን የነበሩ አንዳንድ የግሪክ «ሚስጢራዊ» (Mystery) ሃይማኖቶችም የጥምቀት ሥርዓት ነበራቸው፤ አንዳንድ ጊዜ ደግሞ በውሃ ፈንታ የደም ጠብታ በተጠማቂው ላይ ይደረግበት ነበር።

ለምንድነው በውሃ የምናጠምቀው?

ኢየሱስ አዳዲስ አማኞችን እንድናጠምቅ አዝዞናል (ማቴ. 28:19)። በየትኛውም ባሕል ሆነ አገሮች ጥምቀት ከአሮጌው ሃይማኖት ወደ ክርስትና የመምጣት ድርጊት ሆኖ ሲታይ ኖሮአል። በደኅንነት ውስጥ በመጀመሪያ ከሚወሰዱ እርምጃዎች አንዱ ጥምቀት ነው (የሐዋ. 2:38)። ኢየሱስ የደኅንነትን ተስፋ ከጥምቀት ጋር አያይዞ አቅርቦአል (ማር. 16:16)። ደኅንነት ከጥምቀት ጋር እንዴት እንደሚያያዝ በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ የተለያዩ ሀሳቦች ሲሰነዘሩ ኖረዋል።

ጥምቀት ከ«ጸጋ ማግኛ» መንገዶች አንዱ እንደሆነ ብዙ ክርስቲያኖች ያምናሉ። ዋናው የጸጋ ማግኛ መንገድ የእግዚአብሔር ቃል ነው (ሮሜ 10:17፤ 1ኢጥ. 1:23)። እነዚህ ክርስቲያኖች በውሃ ጥምቀትም የእግዚአብሔር ጸጋ እንደሚሰጠን ያምናሉ። በውሃ ጥምቀትም ውስጥ እንኳን ቢሆን ዋናው በጽሑፍ የሰፈረው የእግዚአብሔር ቃል ነው (ኤፌ. 5:26)። እነዚህ ክርስቲያኖች ስለ ጥምቀት በግልጽ የሚታይ ውጫዊ ምልክት (ውሃውን)፤ ውስጣዊ የሆነ መንፈሳዊ ስጦታ <ከክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ መተባበር፤ የኃጢአት ስርየት፤ በመንፈስ የቤተክርስቲያን አባልነት> እንዳለው ይናገራሉ። እነዚህ ክርስቲያኖች በእምነት በምንፈጽመው ጥምቀት፤ ሕይወታችን በትክክል ከክርስቶስ ጋር እንደሚቀበርና እንደሚነሣ (ሮሜ 6:3-4፤ ቆላ. 2:12)፤ ክርስቶስንም እንደምንለብስ ያምናሉ (ገላ. 3:27)። ኃጢአታችን እንዲሰረድ እንድንጠመቅ በየሐዋ. 2:38 ጴጥሮስ ጥሪ በማቅረቡ በውሃ ጥምቀት አማካይነት በልዩ ሁኔታ የኃጢአትን ስርየት እንደምናገኝ እነዚህ ክርስቲያኖች ያምናሉ። በ1ኢጥ. 3:21 ደግሞ ጴጥሮስ ይህም ውሃ አሁን እናንተን የሚያድን የጥምቀት ምሳሌ ነው. . . የሚያጸናችሁም በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ አማካይነት ነው በማለት ስለ ጥምቀት ጽፎአል። ጥምቀት መልካም ሕሊናን የሚያስገኝ መንፈሳዊ መታጠብ እንጂ የሥጋዊ አካልን እድፍ የሚያስወግድ እንዳልሆነ ጴጥሮስ ይናገራል። ይህንንም መሠረት በማድረግ እነዚህ ክርስቲያኖች በጥምቀት ኃጢአታችን ታጥቧል፤ የረከሰ ሕሊናችንንም ነጽቷል በማለት ያምናሉ (ሐዋ. 22:16፤ ኤፌ. 5:26፤ ቲቶ 3:5፤ ዕብ. 10:22)። እንደእነርሱ አመለካከት ጥምቀት መንፈሳዊ ግርዛታችን፤ ኃጢአተኛ ባሕርያችንንም አውልቀን የምንጥልበት ነው (ቆላ. 2:11-12)። ኢየሱስ «...ስው ከውሃና ከመንፈስ ቅዱስ ካልተወለደ በቀር የእግዚአብሔርን መንግሥት ሊያይ አይችልም» አለ (ዮሐ. 3:5)። እዚህ ላይ «ውሃ» ሲል ስለ ጥምቀት ማመልከቱ እንደሆነ ይናገራሉ። ውሃው ብቻውን ምንም ውጤት የለውም። ነገር ግን ጥምቀት፤ ውሃን እግዚአብሔር በተስፋ ቃሉ ባዘዘው መሠረት ስንጠቀም ነው (ማር. 16:16፤ ኤፌ. 5:26)። ከዚህ የተነሣም ውጤት ይኖረዋል።¹ በጥምቀት እግዚአብሔር ጸጋውን ይሰጣል። ይህን ጸጋ ግን በእምነት ልንቀበለው ይገባል። በእግዚአብሔር ተስፋ ቃል ላይ እምነት ከሌለን ግን ምንም ጥቅም አናገኝበትም። የውሃ ጥምቀት ራሱም ቢሆን በእግዚአብሔር ተስፋ ቃል ላይ ያለንን እምነት ያጠናክርልናል።²

ሌሎች ብዙ ክርስቲያኖች ደግሞ በውሃ ጥምቀት ምንም ዓይነት ልዩ ጸጋ ይገኛል ብለው አያምኑም። ከብዙ የቅዱሳት መጻሕፍት ክፍሎች መመልከት እንደሚቻለው በኢየሱስ ማመን (ዮሐ. 1:12፤ 3:16፤ ሮሜ 10:9-10) ወይም በእግዚአብሔር ቃል ማመን (ሮሜ 1:16፤ 10:17፤ 1ኢጥ. 1:23) የእግዚአብሔርን በረከት የምንቀበልባቸው መንገዶች መሆናቸውን ነው የሚናገሩት። ስለዚህም

¹ የዮርዳኖስ ወንዝ በራሱ ንእማንን የመፈወስ ኃይል አልነበረውም ፤ ነገር ግን እግዚአብሔር እንዳዘዘው ባደረገ ጊዜ ንእማን ተፈወሰ (2ነገ. 5:9-14)።
² ከእነዚህም ክርስቲያኖች አንዳንዶቹ ጥምቀት ልዩ በሆነ መንገድ እምነታችንን የሚጨምር በመሆኑ «የጸጋ ማግኛ» ነው ይላሉ።

የእግዚአብሔር ቃል ጸጋን የምናገኝበት ብቸኛው መንገድ እንደሆነ እነዚህ ክርስቲያኖች ያምናሉ። ይህንን ለመቀበል የእግዚአብሔርን ቃል መስማትና በኢየሱስ ማመን ብቻ በቂ እንደሆነ ይናገራሉ። እነዚህ ክርስቲያኖች የሚያምኑት የውሃ ጥምቀት በእምነት ጌታን ስንቀበል የተፈጸመውን የሚያሳይ ውጫዊ ምልክት ወይም ምሳሌ እንደሆነ ብቻ ነው። እንደ እነርሱ አመለካከት ጥምቀት መንጸትንም ሆነ የኃጢአትን ይቅርታ የሚያስገኝበት ምንም ልዩ ኃይል የለውም። ከክርስቶስ ጋር መሞታችንን፣ ክርስቶስን መልበሳችንንና በክርስቶስ መገረዛችንን የሚያመለክት ምሳሌ ብቻ ነው (ሮሜ 6፡3-5፣ ገላ. 3፡27፣ ቆላ. 2፡11-12)። ስናምን በውስጣችን የተፈጸመውን የሚያሳይ ውጫዊ ምልክት ብቻ ነው። አንዳንዶች በዮሐንስ 3፡4 ላይ ከውሃ ስለመወለድ ሲናገር በሥጋ ስለመወለድ መናገሩ ነው ይላሉ፤ ሌሎች ደግሞ «ውኃ» የእግዚአብሔርን ቃል እንደሚያመለክት ያምናሉ። ከእነዚህ ክርስቲያኖች አንዳንዶች ጥምቀት አንድ ሰው በክርስቶስ ያለውን እምነት ለዓለም የምንመስክር ስለሆነ ምንጊዜም ቢሆን በግልጽ በሕዝብ ፊት እንጂ በግል መሆን የለበትም ይላሉ። በብሉይ ኪዳን ዘመን ግርዘት እግዚአብሔር ከአይሁድ ሕዝብ ጋር ላደረገው ኪዳን ምልክት እንደሆነ ሁሉ ጥምቀትም እግዚአብሔር ከሕዝቡ ማሕበር ጋር ላለው ኪዳን ምልክት ነው በማለት ከእነዚህ ክርስቲያኖች አንዳንዶች ያምናሉ። ለዚህም ማስረጃ እንዲሆናቸው ቆላስዶስ 2፡11-13 ያቀርባሉ።

የጥምቀትን ምንነት አስምልክቶ ብዙ እውነተኛ መንፈሳዊ ክርስቲያኖች የተለያዩ አመለካከቶች አሏቸው። ሁሉም አመለካከታቸው በትክክል በመጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮ ላይ መመሥረቱን ያምናሉ። የትኛውንም ዓይነት አመለካከት ብንከተል አንዳችን በሌላው ላይ በፍጹም መፍረድ የለብንም።

ከዚህ ጋር በተያያዘ ስለ ጥምቀት አስፈላጊነትና ዘለቄታዊነት የተለያዩ ተጨማሪ ጥያቄዎች ይነሳሉ። የመጀመሪያው ጥያቄ አንድ አማኝ ሳይጠመቅ ቢሞት ምን ይሆናል? የሚል ነው። ስለዚህ ጉዳይ መጽሐፍ ቅዱስ በማስረገጥ የሚለው የለውም። ይሁን እንጂ («ብዙ ክርስቲያኖች የሚያምኑት») ያ ሰው እንደሚድን ነው። አንድን ሰው የሚያስፈርድበት አለማመኑ እንጂ አለመጠመቁ እንዳልሆነ ማርቆስ 16፡16 ያመለክታል። በሉቃስ 23፡40-43 የተጠቀሰው ወንበዴ ምንም እንኳን የመጠመቅ ዕድል ባይኖረውም ወደገነት እንደሚገባ ተስፋ ተገብቶለታል። ዕድሉ እያለው ለመጠመቅ ፈቃደኛ የማይሆን ሰው ግን በአደገኛ ሁኔታ ላይ መሆኑን ቤተክርስቲያን ስታምን ኖራለች። ያ ሰው እውነተኛ እምነት ይኖረው ይሆን? ሆን ብለን የክርስቶስን ትእዛዝ ባለመፈጸም የምንቀጥል ከሆነ መንግሥተ ሰማይ አንገባም (ማቴ. 7፡21)። ስለዚህም የቤተክርስቲያን መሪዎች ለማጥመቅ ዝግጁ ሆነው ሲገኙ እንዲህ ያለው ሰው የመጀመሪያው ተጠማቂ መሆን አለበት እንጂ መዘግየት አይኖርበትም።

ሁለተኛው ጥያቄ ደግሞ፣ የተጠመቀ አማኝ በእግዚአብሔር ቢያምጽና በኃጢአት ሕይወት ቢመላለስ፤ በኋላም በንስሐ ወደ ክርስቶስ ቢመለስ እንደ ገና መጠመቅ ይኖርበታልን? የሚል ነው። ሁልጊዜም ቤተክርስቲያን ለዚህ ጥያቄ «በፍጹም» የሚል መልስ ስትሰጥ ኖራለች። ያለው አንድ ጥምቀት ብቻ ነው (ኤፌ. 4፡5)። እግዚአብሔር ልጆች ካደረገን በኋላ ልናምጽና የእግዚአብሔር ልጅ በመሆን ልናገኝ የምንችለውን ጥቅም ተጠቃሚነታችንን ልናጣ እንችል ይሆናል። በንስሐ ወደ እርሱ ስንመለስ ግን ይቅርታን እናገኛለን እንጂ እንደገና ልጁ አድርጎ አይደለም የሚቀበለን። (ብንወድቅም ልጆች ነንና) (ሉቃ. 15፡11-24)። እኛ ታማኝ ባንሆንም እግዚአብሔር ታማኝ ነው (ሮሜ 3፡3፣ 11፡29፣ 2ቆሮ. 1፡20)።

ከዚህ ጋር ተያይዞ የሚነሳ ሌላም ጥያቄ አለ። በአንድ ቤተክርስቲያን ከተጠመቅን በኋላ የሌላ ቤተክርስቲያን አባል ለመሆን ብንፈልግ እንደገና መጠመቅ አለብን? መልሱ የለብንም ነው። አንድ የክርስቲያን ጥምቀት ብቻ አለ (ኤፌ. 4፡5)። በአብ፣ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም የተጠመቀ አማኝ (ማቴ. 28፡19) እንደገና መጠመቅ አያስፈልገውም።

የሕፃናት ጥምቀት

ቤተክርስቲያን ከሕፃናት ጥምቀት ጋር የተያያዙ የተለያዩ ልማዶች ስትከተል ኖራለች። ከቤተክርስቲያን ታሪክ እንደምንመለከተው ጥምቀትን አስመልክቶ በጽሑፍ የሰፈረ ውይይት ስለ ሕፃናት ጥምቀት ይጠቅሳል፤ ጽሑፉም የ1500 ዓ.ም. የተሐድሶአውያን ሀሳብ እንደሆነ ይገመታል። አንዳንድ የፕሮቴስታንት አብያተ ክርስቲያናት ግን ሥርዓተ ጥምቀት ሊፈጸም የሚገባው ከፍ ባሉ ልጆችና በአዋቂዎች ብቻ ነው ብለው ያምናሉ። በዚህም ዘመን ያሉ ብዙ አብያተ ክርስቲያናት ይህንን ዓይነቱን የጥምቀት ሥርዓት ይከተላሉ።

እንዲህ ዓይነቱ እምነት ባላቸው አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ያሉ አማኞች መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ሕፃናት ጥምቀት ለማስረጃነት የሚጠቅሰው ግልጽ ሃሳብ እንደሌለው ይናገራሉ። ጥምቀትን መፈጸም ያለባቸው ስለክርስቲያን እምነት መማርና ኢየሱስ ጌታ ነው በማለት በአፋቸው መመስከር የሚችሉ ሰዎች ብቻ ናቸው (ሮሜ 10፡9-10)። ንስሐ መቅደም፣ ጥምቀት ደግሞ መከተል አለበት (ሐዋ. 2፡38)። ይህንንም «የአማኝ ጥምቀት» ይሉታል (ሐዋ. 8፡37)። ሕፃናት ንስሐ መግባትም ሆነ እውነተኛ እምነት ሊኖራቸው አይችልም፤ ስለዚህም እንደእነዚህ ክርስቲያኖች አመለካከት ሕፃናት ለመጠመቅ ብቁ አይደሉም። በእነዚህ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ጥምቀት የሚፈጸሙ ሕፃናት ዝቅተኛው ዕድሜ ከአሥር

ወይም ከአሥራ ሁለት ዓመት አያንስም። ጥቂት አብያተ ክርስቲያናት ደግሞ ሕፃናት በጌታ ማመናቸውን በግልጽ ከመሰከሩ በአምስትም ሆነ በስድስት ዓመታቸው ያጠምቋቸዋል። እነዚህ የሕፃናት ጥምቀትን የማይደግፉ አብያተ ክርስቲያናት አብዛኛዎቹ በጥምቀት ምትክ ሕፃኑን ለጌታ አሳልፎ የመስጠትን ሥርዓት ያደርጋሉ።

ቢሆንም አያሌ ፕሮቴስታንቶች የአማኞችን ሕፃናት ከተወለዱ አጭር ጊዜ በኋላ ያጠምቃሉ። እነዚህ ክርስቲያኖች የጥንት ቤተክርስቲያን ሕፃንን ለጌታ አሳልፎ የመስጠት ሥርዓት እንደነበራት መጽሐፍ ቅዱስ ምንም የሚያቀርበው ምሳሌ አለመኖሩንም ይጠቁማሉ። የአማኝ ጳጅ ሊጠመቅ ስለመምጣቱም አንዳች ማጣቀሻ የለም። ጠቅላላ ቤተሰብ ስለተጠመቀበት ሁኔታ ግን መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚናገር፡ ሕፃናት የሌሉበት ቤተሰብ ደግሞ እጅግ በጣም ጥቂት እንደሆነ ይናገራሉ (የሐዋ. 16፡15፡ 16፡33፡ 1ቆሮ. 1፡16)። (ጥምቀትም የግርዛት ተመሳሳይ እንደሆነ ያምናሉ)። በብሉይ ኪዳን ዘመን አይሁዳውያን ሕፃናትና ይሁዲነትን የሚቀበሉ አዋቂዎች ሁሉ ይገረዙ ነበር። ወላጆች ሕፃናትን ይዘው ወደ ኢየሱስ በመጡበት ጊዜ ኢየሱስ የእግዚአብሔር መንግሥት እንደ እነዚህ ላሉት ስለሆነች «ሕፃናት ወደ እኔ ይምጡ፡ ተው አትከልክላቸው» ብሏል (ማር. 10፡13-16፡ ሉቃ. 18፡16-17)። ስለዚህም እኒህ አብያተ ክርስቲያናት፡ «በአብ፡ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው ደቀመዛሙርት አድርጎታቸው» በማለት ኢየሱስ የሰጠው ትእዛዝ አዋቂዎችን ብቻ ሳይሆን ሕፃናትንና ትንንሽ ልጆችንም ማጥመቅን ያጠቃልላል ይላሉ (ማቴ. 28፡14፡ ሐዋ. 2፡39)።

ጥያቄው ለጥምቀት በምንሰጠው ትርጉም ላይ ያተኩራል። ለመሆኑ የሕፃን ጥምቀት ከጥምቀት ትርጉም ጋር ይስማማልን? ጥምቀት የእግዚአብሔርን ጸጋ የምንቀበልበት መንገድ ነው በማለት የሚያምኑ አብያተክርስቲያናት ብዙውን ጊዜ የሕፃናት ጥምቀትንም ይፈጽማሉ። ከእነዚህም ጥቂቶቹ ሕፃናት እንደሚገኝ ሁሉ ሊያምኑ እንደሚችሉና እምነት እንዳላቸውም ይናገራሉ። (አጠቃላይ መግለጫ በሚለው ውስጥ ሕፃናትና የእግዚአብሔር መንግሥት የሚለውን ተመልከት)። ሌሎች ደግሞ በብሉይ ኪዳን ዘመን በወላጆቻቸው እምነት ሕፃናት ይገረዙ እንደነበር ሁሉ በአዲስ ኪዳንም በወላጆቻቸው እምነት ብቻ ሕፃናት መጠመቅ እንደሚችሉ ይናገራሉ። ይሁን እንጂ ደህንነትን እንዲያገኝ የተጠመቀው ልጅ ሲያድግ ክርስቶስን በእምነት መቀበል አለበት። ጥምቀት ምልክት ወይም ምሳሌ መሆኑን የሚያምኑ አብያተ ክርስቲያናት ሕፃናትን ሊያጠምቁ፣ ላያጠምቁም ይችላሉ። እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር ለገባው ኪዳን ምልክት የሆነውን የብሉይ ኪዳን ግርዛት የአዲስ ኪዳን ጥምቀት ተከቶታል ብለው የሚያምኑ ከሆነ አብዛኛውን ጊዜ የሕፃናትን ጥምቀት ይፈጽማሉ። ጥምቀት በጌታ ያለንን የግል እምነት ለዓለም የሚመስከር ነው ወይም ደግሞ አንድ ሰው በክርስቶስ ማመኑን በአንደበቱ ለመመስከር መቻል አለበት የሚሉ ከሆነ ደግሞ እምነቱን ለመመስከር እስኪያድግ ድረስ ሳይጠመቅ ያቆያታል።

የትኛው የአጠማመቅ ዘዴ ነው ትክክል?

ሦስት ዋና ዋና የአጠማመቅ መንገዶች አሉ። እነርሱም ተጠማቂውን በውኃ ውስጥ ማጥለቅ፣ በተጠማቂው ላይ ውሃ መርጨትና በላይ ላይ ማፍሰስ ናቸው። አብዛኛዎቹ ቤተክርስቲያኖች ሥርዓቱን የሚፈጽሙት ውሃን በመርጨት ወይም ራስ ላይ በማፍሰስ ነው። ሕፃናትን የሚያጠምቁ ከሆነም ውሃውን ይረጭዋቸዋል ወይም ያፈሉባቸዋል። ቀደም ባሉ ጊዜያት ግን ሕፃናቱን ውሃ ውስጥ የማጥለቁ ሥርዓትም ሲሰራበት ነበር። ለአዋቂዎች ግን ሦስቱም መንገዶች ተፈጽመዋል። ተጠማቂው በጣም ከታመመ ወይም ደግሞ ለኑሮ አመቺ ባልሆኑ አካባቢ ያሉ ለምሳሌ፡ ውሃ እንደልብ በማይገኝበት ምድረ-በዳ የሚኖር ወይም በረዶዋማ አካባቢ የሚኖር ከሆነ ብዙውን ጊዜ ውሃ ውስጥ እንዲጠልቅ አይደረግም። ይሁን እንጂ ከጥንት ቤተክርስቲያን ዘመን አንስቶ በተለያዩ አገሮች እንደ አስፈላጊነታቸው በሁሉም መንገዶች ሲጠቀሙ ኖረዋል።

መጽሐፍ ቅዱስም ቢሆን ጥምቀት እንዴት መፈጸም እንዳለበት ግልጽ መመሪያ አይሰጠንም። በአዲስ ኪዳን ዘመን ጥምቀት አብዛኛውን ጊዜ የሚፈጸመው በወንዞች (ማር. 1፡5) ወይም ደግሞ ብዙ ውኃ ባለበት ስፍራ ነበር (የሐ. 3፡23)። በእንደዚህ ዐይነት ስፍራዎች በውሃ ውስጥ በማጥለቅ ማጥመቅ ይቻላል፤ ምናልባትም ይህ በስፋት የተለመደ አሠራር ሊሆን ይችላል። አንዳንድ ጊዜ ግን ይህ በጣም አዳጋች ሊሆን ይችላል። ለምሳሌ ያህል ኢትዮጵያዊው የተጠመቀው በምድረ በዳ ነበር (የሐዋ. 8፡36-38)። የፊሊጲስቶስ ወሀኒ ጠባቂና ቤተሰቦቹ የተጠመቁት ደግሞ በእኩለ ሌሊት ያውም የጳውሎስን ቁስል በሚያጥቡበትና ለጳውሎስ ምግብ በሚያቀርቡለት ሁኔታ መካከል ነበረ (ሐዋ. 16፡33)። በበዓላምሳ ዕለት ደግሞ ሦስት ሺህ ሰዎች በአንድ ጊዜ ተጠምቀዋል (የሐዋ. 2፡41)። ከሁኔታው አስቸጋሪነት የተነሣ ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን እነዚህ ሰዎች የተጠመቁት በመርጨት ወይም ውሃው እሳቸው ላይ እንዲፈስ በማድረግ ሊሆን እንደሚችል ያምናሉ።

ጥምቀት ለሚለው ቃል ግሪክኛው³ የተለያዩ ትርጉሞች አሉት። በጣም የተለመደው በውሃ ውስጥ መጥለቅ ወይም መቀበር የሚለው ነው። ከክርስቶስ ጋር መዋታችንና መቀበራችንን (ሮሜ 6፡3-4) በስዕላዊ ሁኔታ መግለጽ የሚያስችለንም በውሃ ውስጥ መጥለቅ ወይም መቀበር ነው። ስለዚህም በዙ አብያተክርስቲያናት ይህን መንገድ መርጠዋል። ይሁን እንጂ በውሃ ውስጥ መስጠምም ሆነ ውሃ ውስጥ መቀበር ጥምቀት ለሚለው ቃል ብቸኛ ትርጉም አይደለም። በማርቆስ 7፡3-4 ላይ ስለ መታጠብ ሥርዓት የተጠቀሰው «ጥምቀትን» በሚገልጸው «መርጨት» በሚለው አቻ የግሪክኛው ቃል ነው። (ሉቃ. 11፡38-39)። አህዛብ የተቀበሉት የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት (የሐዋ. 1፡5) የመንፈስ «መፍሰስ» እንደሆነ ነው የተገለጸው (የሐዋ. 2፡17-18፤ 10፡44-45)። ከዚህም በተረፈ መጽሐፍ ቅዱስ ከክፉ ሕሊና ለመንጸት ልባችን እንደሚረጭ ይናገራል (ሕዝ. 36፡25፤ ዕብ. 10፡22)። ይህ ክፍል ስለ ወሃ ጥምቀት እንደሚናገር ብዙ ክርስቲያኖች ይስማማሉ። ስለዚህም ብዙ አብያተ ክርስቲያናት ውሃን በመርጨት ወይም በማፍሰስ ያጠምቃሉ።

ማጠቃለያ

በዚህ ክፍል ከጥምቀት ጋር የተያያዙ ሦስት አበይት ጥያቄዎች ገለጻ ተሰጥቶባቸዋል።

1. የጥምቀት ትርጉም ምንድን ነው? ጸጋ የምንቀበልበት መንገድ ነው ወይስ ምሳሌ ብቻ ነው?
2. ሕፃናትም ጭምር ናቸው የሚጠመቁት ወይስ ከፍተኛ ልጆችና አዋቂዎች ብቻ?
3. ሦስቱም የአጠማመቅ መንገዶች አንዱ ከአንዱ ሳይበላለጥ ትክክል ናቸው ወይስ በውኃ ውስጥ በመቀበር የሚደረግ ጥምቀት ብቻ?

ለእነዚህ ጥያቄዎች መልስ መስጠት የሚቻለን የተሰጡትን የቅዱሳት መጻሕፍት ጥቅሶች ካጠናን በኋላ ብቻ ነው። ያም ይሁን ይህ ከያዝነው አመለካከት የተለየ አመለካከት ባላቸው ላይ በፍጹም መፍረድ የለብንም። መጽሐፍ ቅዱስ ለእነዚህ ጥያቄዎች በማያሻማ ሁኔታ ግልጽ መልስ አይሰጥም። ስለ ጥምቀት ያለን እምነት ክርስቶስ ከሞተላቸው ወንድሞቻችንና እህቶቻችን ሊለየን አይገባም። በተጠራችሁ ጊዜ ለአንድ ተስፋ እንደተጠራችሁ ሁሉ አንድ አካልና አንድ መንፈስ አለ። እንዲሁም አንድ ጌታ አንድ እምነትና አንድ ጥምቀት አለ። ደግሞም ከሁሉ በላይ የሆነ በሁሉም የሚሠራ በሁሉም የሚኖር የሁሉም አባት የሆነ አንድ አምላክ አለ (ኤፌ. 4፡4-6)።

³ አዲስ ኪዳን አስቀድሞ የተጻፈው በግሪክ ቋንቋ ነው።

የጌታ እራት

መሪ ጥቅሶች

- ማቴ. 26:26-29 የኢየሱስ የመጨረሻው በዓል፤ የመጀመሪያው የጌታ እራት።
- ማር. 14:22-25 የኢየሱስ የመጨረሻው በዓል የመጀመሪያው የጌታ እራት።
- ሉቃ. 22:17-20 የኢየሱስ የመጨረሻው በዓልና የጌታን እራት እንድናደርግ የመጀመሪያው ትዕዛዝ።
- ዮሐ. 6:48-59 እንድንበላና እንድንጠጣ የተሰጠን የኢየሱስ ሥጋና ደም።
- 1ቆሮ. 10:16-17 በክርስቶስ ሥጋና ደም መካፈል።
- 1ቆሮ. 11:17-34 ተገቢ በሆነ መንገድ በጌታ እራት መሳተፍ።

የጌታ እራት ምንድነው?

የጌታ እራት ወይም ቁርባን ለመጀመሪያ ጊዜ የተከበረው ኢየሱስ ከመሞቱ በፊት በነበረው ቀን ነው። ይህም የፋሲካ በዓል፤ የፋሲካ ምግብ ሲሆን፤ ፋሲካው የተከበረውም በኢየሱስ የሥጋ ሕይወት የመጨረሻው ሳምንት ነበር። ከግብጽ ባርነት ነፃ ለመውጣታቸው መታሰቢያ እንዲሆን በየዓመቱ ፋሲካ እንዲያደርጉ እግዚአብሔር አይሁዳውያንን አዝዞአቸው ነበር (ዘጸ. 12:1-20)። በዚሁ ፋሲካ በዓል ያልበካ ቂጣ ብቻ እንዲበሉ እግዚአብሔር አዝዞ ነበር 1ቆሮ. 5:7። ክርስቶስ የፋሲካችን መስዋዕት እንደሆነ ጳውሎስ ይናገራል። ስለዚህም ክርስቲያኖች ከራሱ ከፋሲካ በዓል ይልቅ የጌታን እራት ሥርዓት ይፈጽማሉ።

የጌታን እራት ሥርዓት እንድንፈጽም ኢየሱስ አዝዞናል። ከወንጌላት ውስጥ ይህ ትእዛዝ ተጽፎ የሚገኘው በሉቃስ 22:19 ብቻ ነው። በ1ቆሮ. 11:23-25 ግን ጳውሎስ ለዚህ ትእዛዝ ከፍተኛ ትኩረት በመስጠት ሲያብራራው እንመለከታለን። የመጀመሪያዎቹ ክርስቲያኖች በየጊዜው የጌታን እራት ሥርዓት ይፈጽሙ ነበር (ዮሐዋ. 2:42፤ 20:7)።

ስለ መጀመሪያው ጌታ እራት የተሰጡትን አራት ታሪኮች ከማቴዎስ፤ ከማርቆስ፤ ከሉቃስና ከ1ቆሮንቶስ ስንመለከት አንድኛቸውም ቢሆኑ ኢየሱስ የተናገረውን ቃል መሰራውን እንዳላሰፈሩ እንረዳለን። ይሁን እንጂ ከአራቱም ክፍሎች የተገኙትን መረጃዎች በማጣመር የሚከተለውን መጻፍ እንችላለን።

እንካችሁ ብሉ፤ ይህ ለእናንተ የተሰጠ ሥጋዬ ነው፤ ይህን ለመታሰቢያ አድርጉት። ጽዋውንም አንስቶ ይህ ስለ ብዙዎች የፈሰሰ የኃጢአት ስርየት የአዲስ ኪዳን ደሜ ነው። ሁላችሁም ከዚህ ጠጡ... ይህንን ባደረጋችሁ ጊዜ ሁሉ ለመታሰቢያ አድርጉት፤ (ማቴ. 26:26-29፤ ማር. 14:22-25፤ ሉቃ. 22:17-20፤ 1ቆሮ. 11:23-25)።

የቤተክርስቲያንን ታሪክ ስንመለከት የተለያዩ የጌታን እራት አከባባር መንገዶች እንደነበሩ እንረዳለን። በአብዛኛዎቹ አብያተክርስቲያናት የጌታ እራት ዛሬም ቢሆን በየሳምንቱ ይከበራል። ብዙ አብያተ ክርስቲያናት ደግሞ በዓመት ሦስቱ ወይም አራት ጊዜ የጌታን እራት ሥርዓት ያከብራሉ። በኢየሱስ ዘመን የነበሩ አይሁዳውያን ያደርጉት እንደነበር ሁሉ ዛሬም ብዙ አብያተክርስቲያናት የጌታን እራት የሚያዘጋጁት ካልበካ ቂጣ እና ከወይን ጭማቂ ነው። ሌሎች ክርስቲያኖች ደግሞ ከቦካ ቂጣ እና ካልኮመጠ ጭማቂ የጌታን እራት ያዘጋጃሉ። ብዙ ጊዜ የጌታ ራት ከመውሰዱ በፊት አስቀድሞ የንስሐ

ጊዜ ይኖራል። ብዙ ቤተክርስቲያኖች ወይኑንና ሕብስቱን የሚሰጡት በቤተክርስቲያን ውስጥ ፊት ለፊት በሚገኝ ቦታ ነው። አንዳንድ ቦታ ግን የጌታ ራት የሚሰጠው ምዕመኑ በተቀመጠበት ስፍራ ነው። ብዙ ትልልቅ አብያተ ክርስቲያናት ለእያንዳንዱ ሰው ጽዋ ይጠቀማሉ፤ ሌሎች ደግሞ በመጀመሪያው የጌታ ራት ጊዜ እንደሆነው ሁሉ በአንድ ወይም ከአንድ በላይ ሁሉም በጋራ የሚጎነጩበት ጽዋ መጠቀምን ይመርጣሉ። ጥቂት አብያተ ክርስቲያናት ደግሞ የጌታን ራት ከመውሰዳቸው በፊት እግር የመተጣጠብን ሥርዓት ይፈጽማሉ (ዮሐ. 13፡1-17)።

የኢየሱስ ሥጋና ደም

ኢየሱስ፡ «ይህ ሥጋዬ ነው . . . ይህ ደሜ ነው» ብሎአል። ይህን ሲል ምን ማለቱ እንደሆነ ክርስቲያኖች የተለያየ አተረጓጎም ይሰጣሉ። ብዙ ክርስቲያኖች በልዕላ ተፈጥሮአዊና በመንፈሳዊ ሁኔታ፤ የኢየሱስ ሥጋና ደም በትክክል በሕብስቱና በወይኑ አማካይነት ወይም ውስጥ ይገኛል ብለው ያምናሉ። ለዚህ እምነታቸው ድጋፍ እንዲሆናቸውም፤ የምንካፈለው ሕብስትና ጽዋ ከክርስቶስ አካልና ደም ጋር ሕብረት እንዳለው የሚናገረውን ከ1ቆሮ. 10፡16 ይጠቅሳሉ። ከዚህም በተጨማሪ ማናችንም ያልተገባን ሆነን ሳለ የጌታን ሕብስት ብንበላና የጌታንም ጽዋ ብንጠጣ በጌታ ሥጋና ደም ባለዕዳ እንሆናለን በማለት ጳውሎስ የተናገረውን ከ1ቆሮ. 11፡27፡29 ይጠቅሳሉ። ኢየሱስም «ሥጋዬ እውነተኛ መብል፤ ደሜም እውነተኛ መጠጥ ነው። ሥጋዬን የሚበላና ደሜን የሚጠጣ ሁሉ በእኔ ይኖራል፤ እኔም በእርሱ እኖራለሁ»¹ ብሎአል (ዮሐ. 6፡55-56)።

ሌሎች ብዙ ክርስቲያኖች ደግሞ በጌታ እራት ውስጥ በትክክል የጌታ ሥጋና ደም ይኖራል በማለት አያምኑም። ኢየሱስ ይህን ሥርዓት በመጀመሪያ ሲመሠርት ገና በመስቀል ላይ አልሞተም ነበር፤ ስለዚህም የተናገረው ስለ እውነተኛው አካሉ ወይም ደሙ ሳይሆን «ይህ ሥጋዬን ይወክላል» «ይህ ደሜን ይወክላል» ማለቱ ነበር ይላሉ። እነዚህ ክርስቲያኖች ዮሐ. 6፡55-56 የኢየሱስን ሥጋ ስለመብላትና ደሙንም ስለመጠጣት የሚናገረው ቃል በቃል የሚወስድ ሳይሆን በኢየሱስ ስለማመን የሚናገር ነው ይላሉ። በዮሐ. 6፡35 ላይ ኢየሱስ ራሱ «ወደ እኔ የሚመጣ ከቶ አይራብም፤ በእኔ የሚያምን ከቶ አይጠግም» በማለት ተናግሮአል፤ ስለዚህም እነዚህ ክርስቲያኖች የኢየሱስን ሥጋና ደም መካፈል ማለት በእርሱ ከማመን ጋር ተመሳሳይ ትርጉም አለው ይላሉ።

የጌታ እራት ሥርዓትን ለምን እንፈጽማለን?

በመጀመሪያ ደረጃ ኢየሱስ የጌታን እራት እንድንፈጽም አዝዞናል። ይሁን እንጂ ሰው በጌታ ራት የማይካፈልበት ምክንያት ይኖራል። በ1ቆሮ. 11፡27 ላይ ጳውሎስ ያልተገባን ሆነን ከተገኘን የጌታን እራት መውሰድ እንደሌለብን ይናገራል። ማንኛችንም ብንሆን በራሳችን የኢየሱስ ሞትና ይቅርታ የተገባን አለመሆናችን ከታወቀ፤ ታዲያ እንዴት ነው «የተገባን» ሆነን መካፈል የምንችለው? ለዚህ መልሱ በመጀመሪያ ደረጃ ራሳችንን መመርመር፤ ኃጢአታችንን መናዘዝና ንስሐ መግባት አለብን የሚል ነው። ያን ጊዜ ብቻ ነው የጌታን እራት መካፈል የምንችለው (1ቆሮ. 11፡28-31፤ 1ዮሐ. 1፡9)።

ስለዚህ ንስሐ ባልገባበት ኃጢአት የሚመላለስ ሰው የጌታን እራት መካፈል የለበትም። ደፍሮ ይህን ካደረገ ግን የጌታ ሥጋና ደም ባለዕዳ ይሆናል (1ቆሮ. 11፡27)። እንዲህ ዓይነቱ ሰው በራሱ ላይ ፍርድን ይበላል ፍርድንም ይጠጣል። የዚህ ውጤት ደግሞ ድካም፤ ሕመም እንዲያውም ሞት ሊሆን ይችላል (1ቆሮ. 11፡29-30)። ይህ ጉዳይ እንደቀላል የሚታይ አይደለም። ፍርድ እንደሚያመጣበት ከመገንዘባቸው የተነሣ አንዳንድ አብያተ ክርስቲያናት በኃጢአት የሚኖር አባላቸውን የጌታን ራት እንዳይካፈል ይከለክላሉ። ንስሐ ሳይገቡ የጌታን እራት መውሰድ አደገኛ ቢሆንም ንስሐ ለማድረግ ፈቃደኛ አለመሆን ደግሞ ይበልጥ አደገኛ ነው! ኃጢአት ካደረግን መናዘዝ፤ ንስሐ መግባት ከዚያ በኋላ ብቻ ነው ወደ ጌታ ማዕድ መምጣት ያለብን።

በማዕዱ ስንካፈል ሞቱን እንድናስብ ኢየሱስ ራሱ ስለአዘዘን፤ የጌታን ራት ስንካፈል በኑዛዜና በንስሐ ሞቱን ማስብ እንዳለብን፤ ሁሉም ክርስቲያኖች የሚያምኑበት ጉዳይ ነው (1ቆሮ. 11፡24-25)። የጌታን ራት ስናከብር ከሞቱ ያገኘነውን ጸጋ ለሌሎች የምንመስክርበት እንጂ ሞቱን ብቻ የምናስብበት ጊዜ አይደለም። ጳውሎስ ይህን ሕብስት በምትበሉበት ጊዜና ይህንንም ጽዋ በምትጠጡበት ጊዜ ሁሉ ጌታ ኢየሱስ እስከሚመጣበት ጊዜ ድረስ ሞቱን ትናገራላችሁ ይላል (1ቆሮ. 11፡26)። በክርስቶስ ሞት ይቅርታንና የዘላለም ሕይወትን አግኝተንናል፤ የጌታን ራት በመካፈላችን ደግሞ ስለእነዚህ በረከቶች ምስጋናችንን እንገልጣለን። ክርስቶስ ደግሞ እስከሚመጣበት ጊዜ ድረስ የጌታን እራት የማክበራችን ሥርዓት ስለሚቀጥል ዳግም ምጽዓቱን በተስፋ እንጠብቃለን (1ቆሮ. 11፡26)።

¹ ከእነዚህ ክርስቲያኖች አንዳንዶቹ በሕብስቱና በወይኑ ውስጥ ክርስቶስ ለእኛ በአካል ሥጋና ደሙ «ይገኛል» ብለው ያምናሉ። ሌሎች ደግሞ አማኞች የጌታን ራት በሚወስዱበት ጊዜ መንፈስ ቅዱስ በሰማያት ካለው የክርስቶስ አካል ሥጋና ደም ዘንድ እንዲገኙ ያደርጋቸዋል ብለው ያምናሉ።

ብዙ ክርስቲያኖች የጌታን እራት «ቅዱስ ቁርባን» ይሉታል። ይህንንም የሚሉት ከክርስቶስ ጋር ያለንን ሕብረት በማዘከር ነው። ጌታ ኢየሱስ «ሥጋዬን የሚበላና ደሜንም የሚጠጣ ሁሉ በእኔ ይኖራል፤ እኔም በእርሱ እኖራለሁ» አለ (ዮሐ. 6፥56)። ይሁን እንጂ ይህ ሕብረት ከክርስቶስ ጋር ያለንን ሕብረት ብቻ ሳይሆን ከሌሎች ምዕመናን ጋር ያለንን ሕብረትም ያጠቃልላል። የክርስቶስ አካል ብልቶች ነን፤ ስለዚህም እያንዳንዳችን የሌላው ብልቶች ነን። አንድ ሕብስት አለ፤ እርሱም ክርስቶስ ነው። እኛም ከዚህ ከአንዱ ሕብስት የምንካፈል ስለሆንን ምንም እንኳ ብዙዎች ብንሆንም አንድ አካል ነን (1ቆሮ. 10፥17)።

በተጨማሪም ብዙ ክርስቲያኖች የጌታ እራት የእግዚአብሔርን ጸጋ ከምንቀበልባቸው መንገዶች አንዱ እንደሆነ ያምናሉ።² በጌታ እራት እንደሚፈረድብን ሁሉ (1ቆሮ. 11፥27-32) እንዲሁ በጌታ እራት በረከትን እንቀበላለን። እነዚህ ክርስቲያኖች በጌታ እራት የኃጢአት ይቅርታን ልዩ በሆነ ሁኔታ እንደምንቀበል ያምናሉ። ኢየሱስ እንዲህ አለ፡ «ይህ ስለብዙዎች ለኃጢአት ይቅርታ የሚፈስ የአዲስ ኪዳን ደሜ ነው» (ማቴ. 26፥28)። ደግሞም «ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው... በእኔ ይኖራል እኔም በእርሱ እኖራለሁ» (ዮሐ. 6፥54-56) ብሏል። ስለዚህም እነዚህ ክርስቲያኖች፤ በጌታ እራት እግዚአብሔር ልዩ በሆነ ሁኔታ ጸጋን ያስጠናል፤ ይህም ጸጋ የኃጢአት ይቅርታን፤ ከክርስቶስ ጋር ሕብረትንና የዘላለም ሕይወትን ያጠቃልላል በማለት ያምናሉ። ሕብስቱና ደሙ በውስጥ ለተከናወነው መንፈሳዊ ጸጋ ውጫዊና የሚታይ ምልክቶች ናቸው ይላሉ። ሕብስቱና ወይንን መካፈል በራሱ ምንም ማድረግ አይችልም፤ በእምነት ስንወስደው ብቻ ነው የጌታ እራትን ውስጣዊ ጸጋ የምንቀበለው። በእምነት የማንቀበለው ከሆነ ግን ፍርድን እንጂ ጸጋን አናገኝበትም (1ቆሮ. 11፥27-32)።

ሌሎች ብዙ ክርስቲያኖች ደግሞ በጌታ እራት ውስጥ ልዩ ጸጋ ይኖራል ብለው አያምኑም። የእግዚአብሔር ጸጋ በጹሑፍ ባሰፈረው ቃሉ አማካይነት ብቻ እንደሚገኝ ያምናሉ፤ ሥርዓቶችን ስለፈጸምን እግዚአብሔር ጸጋውን በልዩ መንገድ የሰጠናል በማለት አያምኑም። በእምነት ጌታን ስንቀበል «ሥጋውን እንበላለን ደሙንም እንጠጣለን» ይህም የሚሆነው በመንፈሳዊ ደረጃ ነው። የጌታን እራት ልዩ የሚያደርገው የክርስቶስን ሞት ለመዘከር (ለማሰብ) የምንሰበስብበት ሥርዓት በመሆኑ ብቻ ነው፤ የህብረት አምልኮና የምስክርነት ድርጊት ብቻ ነው ብለው ያምናሉ።

ማጠቃለያ

ክርስቲያኖች በርዕስ ጉዳዩ ላይ የተካተቱትን ጥቅሶች አስቀድመው ከመረመሩ በኋላ የራሳቸውን አቋም ሊወስዱ ይገባል። ሁለት ዋና ዋና ጥያቄዎች አሉ። አንደኛ- በጌታ እራት በቀጥታ የክርስቶስን ሥጋና ደም ነው የምንካፈለው ወይስ አይደለም? ሁለተኛ፤ የጌታን እራት ስንካፈል የክርስቶስን ሞት እናስባለን፤ ኃጢአታችንን እንናዘዛለን፤ ግን ልዩ በሆነ መንገድ የኃጢአትን ይቅርታ እናገኝበታለንን? ለእነዚህ ጥያቄዎች የምንሰጠው ምላሽ ምንም ይሁን ምን በሌሎች ላይ ግን መፍረድ የለብንም። ሁላችንም የጌታን እራት እናከብራለን። ስለጌታ እራት ምንነት ያለን አመለካከት ክርስቶስ ከሞተላቸው ወንድሞቻችንና እህቶቻችን ሊለየን አይገባም። በ1ቆሮ. 12፥13 ላይ ጳውሎስ፤ «ሁላችንም አንድ አካል ለመሆን በመንፈስ ቅዱስ ተጠምቀናል፤ ሁላችንም ከዚህ ከአንዱ መንፈስ ጠጥተናል» በማለት የተናገረው ስለውኃ ጥምቀትና ስለጌታ እራት እንደሆነ ብዙ ክርስቲያኖች ያምናሉ። ስለዚህም የጌታ እራት ሊያሰባስብንና ወደ አንድነት ሊያመጣን እንጂ ሊለያየን አያስፈልግም።

በጌታ እራት ውስጥ የጌታ ደም በቀጥታ ኖረም አልኖረም፤ ኢየሱስ ያዘዘን ሞቱንና ያደረገልንን ሁሉ እንድናስብ ነው። ኢየሱስ በሞቱና በደሙ ያደረገልንን ሁሉ ቆጥረንም አንጨርሰውም። ጽድቅን (ሮሜ 5፥9)፤ ቤዛነትንና ይቅርታን (ኤፌ. 2፥13፤ ቆላ. 1፥20)፤ የሕሊና መንጻትን (ዕብ. 9፥14)፤ ወደምሕረት መግባትን (ዕብ. 10፥19)፤ ከኃጢአት መንጻትን (1ዮሐ. 1፥7) እና ድል ማድረግን (ራዕይ 12፥11) ሰጥቶናል። የክርስቶስ ደም ምንኛ የከበረ ነው!

² እነዚህ ክርስቲያኖች የውሃ ጥምቀትም የጸጋ መተላለፊያ እንደሆነ ያምናሉ ሌሎች ክርስቲያኖች ደግሞ በተለየ መንገድ ያምናሉ (በእጠቃላይ መግለጫው የውሃ ጥምቀትን ይመለከታል)።

የቤተክርስቲያን አስተዳደር

መሪ ጥቅሶች

- የሐዋ. 6:1-6 - ሐዋርያትና የመጀመሪያዎቹ ዲያቆናት።
- 1ቆሮ. 12:28 - አገልግሎቶች በቤተክርስቲያን ውስጥ- እግዚአብሔር በመጀመሪያ ሐዋርያትን፤ ሁለተኛ ነቢያትን፤ ሦስተኛ መምህራንን ቀጥሎም . . . ሰዎችን የመርዳት ችሎታ ያላቸውን፤ ቀጥሎም የማስተዳደር ስጦታ ያላቸውን ሾሞአል።
- ኤፌ. 2:20 - ቤተክርስቲያን በሐዋርያትና በነቢያትም መሠረት ላይ ታንጻችሏል፤ የማእዘኑም ራስ የሆነው ድንጋይ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።
- ኤፌ. 4:11-13 - ክርስቶስ ለቤተክርስቲያን ሐዋርያትን፤ ነቢያትን፤ የወንጌል ሰባኪዎችን፤ እረኞችንና አስተማሪዎችን ሰጠ።
- 1ጢሞ. 3:1-13 - የኤጲስ ቆጶሳትና የዲያቆናት መስፈርቶች/ መመዘኛዎች።
- 1ጢሞ. 5:17-20 - የሽማግሌዎች ሥራ፤ ክፍያ እና የሥነ-ሥርዓት እርምጃዎች።
- ቲቶ 1:5-9 - የሽማግሌዎችና የጳጳሳት መስፈርቶች/ መመዘኛዎች።

ቤተክርስቲያን

በግሪክ ቋንቋ «ቤተክርስቲያን» ማለት ለአንድ የተለየ ዓላማ «ተጠርተው የወጡ» ሕዝብ «ስብሰባ» ወይም «ጥባቄ» ማለት ነው። ቤተክርስቲያንም የእርሱ ሕዝብ ለመሆን በእግዚአብሔር «ተጠርታ የወጣች» ነች (1ጴጥ. 2:9-10)። ቤተክርስቲያን የሚለው ቃል በአንድ አጥቢያ የተሰበሰቡ ምዕመናንን፤ እንዲሁም ደግሞ በዓለም አቀፍ ደረጃ የምዕመናን ማሕበረሰብን ያመለክታል። ሦስት ወይም አራት አማኞች በሚሰበሰቡበት ስፍራ ሁሉ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ትኖራለች። በመላው ዓለም ያሉ የምዕመናን ስብሰባ ደግሞ የዓለም አቀፋዊ መንፈሳዊት ቤተክርስቲያን ያስገኛል። በኢየሱስ የሚያምኑና በስሙ የተጠመቁ ሁሉ የቤተክርስቲያን አባላት ናቸው (1ቆሮ. 12:13)። እውነትኛ አማኞችን የሚያውቃቸው ግን እግዚአብሔር ብቻ ነው (ማቴ. 13:24-30፤ 36-43)።

ቤተክርስቲያን የተመሠረተችው ሐዋርያትና ነቢያት በመሠረቱት መሠረት ላይ ሲሆን የማዕዘኑም ራስ ድንጋይ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ማቴ. 16:18፤ 1ቆሮ. 3:11፤ ኤፌ. 2:19-22፤ 1ጴጥ. 2:4-8)። በመንፈስ ቅዱስ የተመሠረተች ናት (የሐዋ. 2:1-4፤ 36-41)። መንፈስ ቅዱስ ያድርባታል፤ ቤተክርስቲያን የእግዚአብሔር ቤተመቅደስ ናት (1ቆሮ. 3:16፤ ኤፌ. 2:22)። በሌላ ስፍራ ደግሞ ቤተክርስቲያን «የክርስቶስ ሔሽራ» ተብላለች (2ቆሮ. 11:2፤ ኤፌ. 5:22-32፤ ራዕይ 19:7)። እንዲሁም «የክርስቶስ አካል» ተብላለች (ሮሜ 12:4-5፤ 1ቆሮ. 12:27)። ክርስቶስ የቤተክርስቲያን ራስ ነው (ኤፌ. 4:15-16፤ 5:23፤ ቆላ. 1:18)።

ኢየሱስ ሐዋርያትን፤ ነቢያትን፤ ወንጌላውያንን፤ መጋቢዎችንና መምህራንና የመሳሰሉ መሪዎችን ለቤተክርስቲያን ሰጥቶአል (ኤፌ. 4:11)። እግዚአብሔር የተለያዩ አገልግሎቶችን በቤተክርስቲያን ሾሞአል (1ቆሮ. 12:28)። ይህንንም አገልግሎት ለመፈጸም እንዲችሉ መንፈስ ቅዱስ ልዩ ልዩ ስጦታዎችንና ኃይሉን ሰጥቷል (1ቆሮ. 12:7-11)። ይሁን እንጂ ስለዲያቆናት፤ ሽማግሌዎች፤ ኤጲስ ቆጶሳት እና መማከርትም ከመጽሐፍ ቅዱስ እንመለከታለን። እነዚህ ሁሉ መሪዎች ወይም ቡድኖች እንዴት ነው በአንድነት መሥራት የሚችሉት? ቤተክርስቲያንስ ትተዳደር የነበረው እንዴት ነው?

የቤተክርስቲያን መሪነት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ

በኤፌሶን 4፡11 ጳውሎስ ስለተለያዩ ዓይነት መሪዎች ጽፎአል፤ ከእነዚህም የመጀመሪያዎቹ ሐዋርያት ናቸው። በግሪክኛ ሐዋርያ ማለት «የተላከ» ማለት ነው። የመጀመሪያዎቹ አሥራ ሁለት ሐዋርያት የተመረጡት በኢየሱስ ነበር (ማር. 3፡13-19)። የኢየሱስ አገልግሎት፣ ሞት፣ ትንሣኤና እርገት የዓይን ምስክሮች ስለሆኑ ከሌሎች የተለዩ ናቸው (የሐዋ. 1፡21-22)። ጳውሎስም ለሐዋርያነቱ ማስረጃ አድርጎ ያቀረበው ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን ማየቱን ነበር (1ቆሮ. 9፡1-2፣ 15፡5-11)። እነዚህ ሐዋርያት ከስፍራ ስፍራ እየተዘዋወሩ ብዙ አዳዲስ አብያተክርስቲያናትን መሥርተዋል። እነዚህ ሐዋርያት በርካታ የአዲስ ኪዳንን ጽሑፎች ለአብያተ ክርስቲያናት የሰጡ በመሆናቸው በቤተክርስቲያን ጉዳይ የመወሰን ሥልጣንም ነበራቸው። ከዚህም ሌላ መጽሐፍ ቅዱስ አንዳንድ ሰዎችን «ሐዋርያ» በማለት ጠርቶአቸዋል። ለምሳሌ ያህል በርናባስን (1ቆሮ. 9፡5-6)፣ የኢየሱስ ወንድም የሆነውን ያዕቆብን (ገላ. 1፡19)፣ ሲላስና ጢሞቴዎስን (1ተሰ. 1፡1፣ 2፡6-7) እና ሌሎችም (ሮሜ. 16፡7፣ ራዕይ 2፡2) ሐዋርያት ብሏቸዋል።

ጳውሎስ በዝርዝር ካስቀመጣቸው መሪዎች መካከል በሁለተኛነት የተጠቀሱት ነቢያት ናቸው። እንደ ብሉይ ኪዳን ነቢያት ሁሉ በቀጥታ ከእግዚአብሔር የተቀበሉትን ቃል ለቤተክርስቲያን ሰጥተዋል (1ቆሮ. 14፡30)። ይህም ምክርን፣ ማበረታትን፣ ማጽናናትንና (የሐዋ. 15፡32፣ 1ቆሮ. 14፡3፣31) እንዲሁም ወደፊት የሚመጣውን መናገርን ይጨምራል (የሐዋ. 11፡28፣ 21፡10-11)። በ1ቆሮ. 12፡8-10 ትንቢት ለአማኞች ከተሰጡ መንፈሳዊ ስጦታዎች አንዱ እንደሆነ ተገልጿል። ቢሆንም የሚናገሩት «ቃል» ሁሉ በጉባዔው መመርመር እንዳለበት ጳውሎስ አስተምሯል (1ቆሮ. 14፡29-33)። በጥንት ቤተክርስቲያን ወንዶችንም ሴቶችንም ጨምሮ ብዙ እንዲህ ዓይነት ነቢያት ነበሩ (የሐዋ. 11፡27-28፣ 13፡1፣ 15፡32፣ 21፡9-10፣ 1ቆሮ. 11፡4-5፣ 1ጢሞ. 4፡14)።

በጳውሎስ የመሪዎች ዝርዝር በሦስተኛነት የተጠቀሱት ወንጌላውያን ናቸው። የስያሜው ትርጉም «የምሥራች ነጋሪ» ማለት ነው። ከሰባቱ ዲያቆናት <ረዳቶች> አንዱ የነበረው ፊሊጶስ ወንጌላዊ ተብሎ ተጠርቶአል (የሐዋ. 21፡8)። እርሱም ለአዳዲስ አካባቢዎችና ሰዎች የምሥራቹን ቃል ወይም ወንጌልን የማድረስ ልዩ ተሰጥሮ ነበረው (የሐዋ. 8፡5-8፣ 8፡26-40)። ምንም እንኳ «ሐዋርያ» ተብሎ ቢጠራም ጢሞቴዎስ የወንጌል ሰባኪነትን ሥራ ፈጽሞ ተብሎአል (2ጢሞ. 4፡5)።

በመጨረሻም መጋቢዎችና መምህራን ተጠቅሰዋል። የሥራ ድርሻቸውም ለቤተክርስቲያን መሪነትን፣ መጋቢነትን፣ ምክርን፣ ሰብክትንና ትምህርት መስጠትን ይመለከታል።

ቤተክርስቲያን ገና ከመጀመሪያው የወንጌል መልእክተኞችን ትልክ ነበር (የሐዋ. 13፡1-3፣ 15፡22፣ 32፣ 18፡27)። «ሐዋርያ» የሚለው ቃል «የተላከ» ማለት ስለሆነ የወንጌል መልእክተኞች በተለይም ደግሞ አዳዲስ አብያተክርስቲያናትን የሚመሠርቱት የወንጌል መልእክተኞች ሐዋርያት ናቸው በማለት የሚያምኑ ክርስቲያኖች አሉ። ነገር ግን ሌሎች ሚሲዮናውያን ይበልጡን ወንጌላውያን ወይም መምህራንን ይመረጣሉ። ምናልባትም ሚሲዮናውያን የሥራ ምድባቸው በፍጹም የተለየ ሊሆን ይችላል (ከአጠቃላይ መግለጫ፣ የቤተክርስቲያን ዓላማ የሚለውን ይመለከታል)።

«ሽማግሌ» የሚለው ቃል በመጀመሪያ ሲያመለክት የነበረው የኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን መሪዎችን ነበር (የሐዋ. 11፡30)። ኃላፊነታቸውም የተወሰነ አጥቢያ ቤተክርስቲያንን መምራትና ማስተዳደር ነበር። ከሁለተኛው ሐዋርያዊ ተልዕኮአቸው ፍጻሜ በኋላ ጳውሎስና በርናባስ አስቀድሞ በመሠረቱዋቸው አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ ሽማግሌዎችን ሾሙ (የሐዋ. 14፡23)። ሐዋርያቱም ከኢየሩሳሌም ቤ/ክ ሽማግሌዎች ጋር አብረው ተቆጥረዋል፤ ጴጥሮስ (1ጴጥ. 5፡1) እና ዮሐንስ (2 እና 3 ዮሐንስ) ራሳቸውንም ሽማግሌ በማለት ጠርተዋል። ስለዚህም «ሽማግሌ» የሚለው ቃል ሌላ አገልግሎትን አያግድም ማለት ነው። ሽማግሌዎች የቤተክርስቲያንን ጉዳይ ይመራሉ (1ጢሞ. 5፡17)። ለቤተክርስቲያን እረኞችና ጠባቂ ናቸው (የሐዋ. 20፡28-31፣ 1ጴጥ. 5፡1-4)፣ ለሕሙማን ዘይት ቀብተው ይጸልያሉ (ያዕ. 5፡14)፣ አንዳንዶቹም ይሰብካሉ፤ ያስተምራሉም (1ጢሞ. 5፡17)።

«ኤጲስ ቆጶስ» የሚለውን ቃል ጳውሎስ በኋለኞቹ መልእክቶቹ ላይ የተጠቀመበት ነው። የቃሉ ትርጉም «የበላይ ተመልካች» ማለት ነው። ጳውሎስ በፊሊጲስዩስ ቤተክርስቲያን ስለነበሩ ኤጲስ ቆጶሳት ጠቅሶአል (ፊሊ. 1፡1)። ስለ ኤጲስ ቆጶሳት መመዘኛዎችም በ1ጢሞቴዎስ ምዕራፍ 3 እና በቲቶ ምዕራፍ 1 ዘርዝሮአል።

ብዙ ክርስቲያን ምሁራን «ሽማግሌዎች» እና «ኤጲስ ቆጶስ» የሚሉት ቃላት አንድ ዓይነት የሥራ ምድብን የሚገልጹ ናቸው በማለት ያምናሉ። «ሽማግሌ» የሚለው ቃል ደረጃውን ሲገልጽ «ኤጲስ ቆጶስ» የሚለው ደግሞ በዚያ ደረጃ ያለው ሰው የሚሰጠውን አገልግሎት ወይም የሚሠራውን ሥራ ያመለክታል ይላሉ። ለዚህም የሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 20፡17፣ 28 እና 1ጴጥ. 5፡1-2 ይጥቅሳሉ። በመጀመሪያው ላይ ጳውሎስ ሽማግሌዎችን «ኤጲስ ቆጶሳት» በማለት ጠርቶአቸዋል። በሁለተኛ ላይ ደግሞ ጴጥሮስ እንደ ኤጲስ ቆጶሳት እንዲያገለግሉ ለሽማግሌዎች ጥሪ ሲያቀርብ እንመለከታለን።

ሌሎች ክርስቲያን ምሁራን ደግሞ ሽማግሌዎችና ኤጲስ ቆጶሳት በቤተክርስቲያን ውስጥ የተለያዩ የሥራ ድርሻ እንዳላቸው ያምናሉ። ለዚህ እምነታቸውም ከቲቶ ምዕራፍ 1 የተሰጠውን የመመዘኛ ዝርዝር ያቀርባሉ፤ አጭሩ ዝርዝር ሽማግሌዎችን፤ ረዘም ያለው ዝርዝር ኤጲስ ቆጶሳትን ይመለከታል ይላሉ። ሁለቱም ዝርዝሮች ነቀፉ የሌለበት በማለት ነው የሚጀምሩት (ቲቶ 1፡5-9 ይመለከታል)። በተጨማሪም ከ1ጢሞ. 3፡1-7 እና 5፡17-20 ኤጲስ ቆጶሳትንና ሽማግሌዎችን አስመልክቶ በተለያዩ ስፍራዎች የተሰጡትን መመሪያዎች ያቀርባሉ። ያስተማሩት አንዳንድ ሽማግሌዎች ብቻ ናቸው (1ጢሞ. 5፡17) ኤጲስ ቆጶስ ግን ለማስተማር ችሎታ ያለው መሆን አለበት (1ጢሞ. 3፡2)። እንደእነዚህ ክርስቲያኖች እምነት ሁሉም ኤጲስ ቆጶሳት ሽማግሌዎች ናቸው፤ ሁሉም ሽማግሌዎች ግን ኤጲስ ቆጶሳት አይደሉም። በሌላ አነጋገር አንዳንድ ሽማግሌዎች የኤጲስ ቆጶሳት ሥራ ምድብ ተሰጥቶአቸዋል፤ የተቀሩት ሽማግሌዎችን ግን የሥራ ምድባቸው ኤጲስ ቆጶሱን መርዳት ነው ማለት ነው።

በቤተክርስቲያን ውስጥ ዲያቆናትም ነበሩ (1ጢሞ. 3፡8)። የመጀመሪያዎቹ ዲያቆናት የተጠቀሱት በሐዋርያት ሥራ 6፡1-6 ነው። «ዲያቆን» ማለት «አገልጋይ ወይም የሚያገለግል» ማለት ነው። ዲያቆናት የተመረጡት የቤተክርስቲያንን ዓለማዊ ጉዳይ እንዲያስተዳድሩ፣ ለድሆችና ለሕጹማን ጥንቃቄ እንዲያደርጉ ነበር። በ1ጢሞ. 3፡8-13 ላይ ጳውሎስ የዲያቆናትን መመዘኛ ዝርዝር አል። ምንም እንኳን በቤተክርስቲያን ውስጥ አገልግሎታቸው ከዕለት ተዕለት ጉዳዮች ጋር የተያያዘ ቢሆንም፤ የተመረጡት ጥበብ ስለ ሞላባቸውና በመንፈስ ቅዱስም ስለተሞሉ ነበር (ሐዋ. 6፡3)። ለምሳሌ ያህል እስጢፋኖስ (የሐዋ. 6፡5፣ 8-10) እና ፊሊጶስ (የሐዋ. 6፡5፣ 8፡4-8) ታላላቅ መንፈሳዊ አገልግሎት የነበራቸው ዲያቆናት ነበሩ።

ምንም እንኳን የቤተክርስቲያን መሪዎች የተለየ ሥልጣንና ኃላፊነት ቢሰጣቸውም እያንዳንዱ ምዕመን ስለክርስቶስ ለሌሎች መመስከርና በማንኛውም በሚያስፈልግበት ስፍራ ሁሉ በእግዚአብሔር ሥራ መሳተፍ እንዳለበት ልንገነዘብ ይገባል።

የቤተክርስቲያን አስተዳደር

የቤተክርስቲያንን ታሪክ ስንመለከት አራት ዓይነት ዋና ዋና የአስተዳደር ሥርዓቶች እንደነበሩ እናያለን። እነዚህም የአስተዳደር ዓይነቶች «የበላይ ሆኖ የሚመራው ማነው? በሚለው ጥያቄ መሠረት ሊገለጹ ይችላሉ። የመጨረሻው ሥልጣንም በሚከተሉት ሀሳቦች ላይ ያርፋል።

- 1. ኤጵስ ቆጶሳት በበላይነት የሚያስተዳድሩት የአጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት ወይም
- 2. ሽማግሌዎች የሚያስተዳድሩት አንድ ቤተክርስቲያን ወይም የተወሰኑ ቤተክርስቲያናት ወይም
- 3. የራሱን ቤተክርስቲያን የሚመራ ወይም የሚያስተዳድር መጋቢ ወይም
- 4. መላው ጉባዔ የሚመራው ወይም የሚያስተዳድረው ቤተክርስቲያን ማሕበረ ምዕመናዊ ሊሆን ይችላል። አራቱም ዓይነት የቤተክርስቲያን አስተዳደሮች በተለያዩ የአዲስ ኪዳን ጥቅሶች ላይ የተመሠረቱ ናቸው፤ እያንዳንዳቸውም መጽሐፍ ቅዱሳዊ አስተዳደር ሥርዓትን የተከተሉ ናቸው ማለት ይቻላል።

በኤጲስ ቆጶስ የሚተዳደሩ አብያተ ክርስቲያናት፣ ሐዋርያተ የጀመሩትን የአስተዳደር ሥርዓት በትክክል እየተከተሉ መሆናቸውን ነው የሚናገሩት። «ለመፍረድ» «ለማዘዝና» «ሥልጣንን» መሠረት በማድረግ (1ቆሮ. 5፡3፣ 9፡1-2፣ 2ቆሮ. 10፡1-11፣ 2ተሰ. 3፡14) ሐዋርያቱ በተለያዩ አብያተ ክርስቲያናትና ሽማግሌዎች ላይ ኃላፊነት ነበራቸው (የሐዋ. 8፡14-17፡14፡23)። እነዚህ ክርስቲያኖች በኤፌሶንና በቀርጤስ አብያተ ክርስቲያናት የኤጲስ ቆጶስ ዓይነት ሥልጣን የነበራቸውንና በጳውሎስ የተሾሙትን ጢሞቴዎስንና ቲቶን እንደምሳሌነት ያቀርባሉ (1ጢሞ. 1፡3፣ 5፡19-22፣ ቲቶ 1፡5፣ 3፡10)። እንዲሁም ጴጥሮስና ያዕቆብ ይመሩትና ውሳኔን በማስተላለፍ ያገለግሉበት የነበረውን የኢየሩሳሌምን ጉባዔ አስፈላጊነትንም ያቀርባሉ (የሐዋ. 11 እና 15)። በኤጲስ ቆጶስ ሥልጣን ሥር ያሉ አጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት ሳራሳቸው መጋቢ፤ ሽማግሌዎችና ዲያቆናት ይኖሩዋቸዋል፤ ዋናው ሥልጣን ግን የኤጲስ ቆጶሱ ነው።

በሽማግሌዎች የሚመሩ አብያተ ክርስቲያናት እንደሚያምኑት ደግሞ ሐዋርያቱ ለቤተክርስቲያን የተሰጡት ለመጀመሪያው ክፍለ ዘመን ብቻ ነበር። ስለዚህ የሽማግሌዎች አስተዳደር ሥርዓት ዘላቂና ቋሚ አስተዳደር እንዲሆን ተወስኖአል (የሐዋ. 14፡23፣ ቲቶ 1፡5)። «ሽማግሌ» እና «ኤጲስ ቆጶስ» የሚሉት ቃላት አንድ ዓይነት የአስተዳደር ደረጃን እንደሚያመለክቱ ያስባሉ። በእነዚህ አብያተ ክርስቲያናት አንዳንዶቹ «አስተዳዳሪ ሽማግሌዎች» ሲባሉ ሌሎች ደግሞ «አስተማሪ ሽማግሌዎች» ይባላሉ (1ጢሞ. 5፡17)። እንዲሁም የዲያቆናት ቡድን ሊኖር ይችላል። ከእነዚህ አብያተ ክርስቲያናት አብዛኛዎቹ በተወሰኑ አብያተ ክርስቲያናት ላይ ሥልጣን የሚሰጥ የሽማግሌዎች ቡድን የአስተዳደር መዋቅር ክፍል ሊሆኑ ይችላሉ፤ ወይም ደግሞ የተለያዩ አብያተ ክርስቲያናት ሽማግሌዎች በአንድነት ይሰበሰቡና ሁሉንም ቤተክርስቲያናቸውን በሚመለከቱ ጉዳዮች ላይ ውሳኔ ያሳልፋሉ።

በሦስተኛው የአስተዳደር ሥርዓት ውስጥ ሥልጣን የሚኖረው አንድ ሽማግሌ ወይም መጋቢው ብቻ ነው። እነዚህ አብያተ ክርስቲያናት አንዲት አጥቢያ ቤተክርስቲያን ራስ ፲፱ ወይም ራስዋን በራስዋ ማስተዳደር እንዳለባት አጠንክረው ይናገራሉ። ማንም ከቤተክርስቲያኒቱ ውጪ ያለ ሰው በአስተዳደር ጉዳይ ጣልቃ መግባት የለበትም ብለው ያምናሉ። ምንም እንኳን ቤተክርስቲያኒቱን ለማስተዳደር መጋቢውን የሚረዱ ሽማግሌዎችና ዲያቆናት ሊኖሩዋቸው ቢችሉም፤ የመጨርሻው ሥልጣን ግን በመጋቢው እጅ ነው። እነዚህ አብያተ ክርስቲያናት በሐዋርያዊ ጉዞው ጳውሎስ በአጥቢያ ቤተክርስቲያን ለመስበክና ለማስተማር ቆይታ በማድረግ የተወሰኑ ዓመታትን አብሮአቸው ያሳልፍ እንደነበር ያመለክታሉ። ጳውሎስ ይህን ያደረገው አንድ ጊዜ ብቻ ሳይሆን ከዚያም በላይ ነው (የሐዋ. 18፡11፤ 19፡10፤ 20፡31)። ምናልባትም ጢሞቴዎስ በኤፌሶን የነበረው የመጋቢነት አገልግሎት እንደዚህ ዓይነት ሳይሆን አይቀርም (1ጢሞ. 1፡3፤ 4፡11-14)።

አራተኛው የቤተክርስቲያን አስተዳደር ሥልጣኑን የሚኖረው በጠቅላላው የአጥቢያ ቤተክርስቲያኒቱ አባላት እጅ ነው። ምንም እንኳን የአጥቢያ ቤተክርስቲያን ራስዋን በራስዋ የምትመራና የምታስተዳደር ናት በሚለው አባባላቸው በሦስተኛ ደረጃ ከተጠቀሱት ጋር የሚጋሩት ሃሳብ ቢኖራቸውም፤ አንድ ሰው ብቻውን ቤተክርስቲያንን መምራት እንዳለበት ባለመቀበላቸው ይለያሉ። ለዚህም አስተሳሰባቸው ክርስቶስ ብቻ የቤተክርስቲያን «ራስ» መሆኑንና (ቆላ. 1፡18) ማንንም «ጌታ» ወይም «አባት» ወይም «መምህር» ብለን እንዳንጠራ ኢየሱስ የሰጠውን ትእዛዝ ያቀርባሉ (ማቴ. 23፡8-10)። ምዕመናን በሙሉ «ካህናት» ናቸው (1ጴጥ. 2፡9፤ ራዕይ 5፡10)። እነዚህ ክርስቲያኖች መላው ቤተክርስቲያን መሪዎችን በመምረጥ (የሐዋ. 6፡3) በማስተማር (1ቆሮ. 14፡26) እና ውሳኔን በማስተላለፍ (ማቴ. 18፡17፤ 1ቆሮ. 5፡4-5፤ 2ቆሮ. 2፡6) ተሳትፎ እንደነበራቸው የሚያመለክቱ ጥቅሶችን ያቀርባሉ። ስለዚህም እነዚህ አብያተክርስቲያናት አስፈላጊ ነው በሚሉት ጉዳይ ላይ ውሳኔ የሚያስተላልፉት ጠቅላላ ማኅበረ-ምዕመኑን ሰብስበው ነው። እነዚህ አብያተ ክርስቲያናት በአብዛኛው በስብከትና በማስተማር ጊዜውን የሰጠ መጋቢ ሊኖራቸው ይችላል፤ ይሁን እንጂ በማኅበረ ምእመኑ ላይ ምንም ሥልጣን አይኖረውም። አንዳንዶቹ ደግሞ የስብከትና የማስተማሩን አገልግሎት ብቃት ላላቸው አባላቶቻቸው ያከፋፍላሉ እንጂ ምንም ዓይነት መሪ አካላት አይኖሩዋቸውም።

የመሪዎች አመራረጥ

ኤጲስ ቆጶሳት፤ ሽማግሌዎችና ዲያቆናት መመዘኛዎቻቸው በ1ጢሞ. 3፡1-13፤ ቲቶ 1፡5-9፤ የሐዋ. 6፡1-6 ስለተጠቀሱ እዚህ ላይ አናነሳቸውም። ስለእነዚህ መመዘኛዎች ለመረዳት ከላይ የተጠቀሱትን ምንባቦችና የተሰጡትንም ማብራሪያዎች መመልከት ይቻላል። ይሁን እንጂ መሪዎቹ እንዴት እንደሚመረጡ አንዳንድ ጉዳዮችን ማንሳቱ አስፈላጊ ነው።

በመጀመሪያዎቹ ሐዋርያት ዘመን የአዳዲስ አብያተክርስቲያናት መሪዎች የሚመረጡት በራሳቸው በሐዋርያቱ (የሐዋ. 14፡23) ወይም ደግሞ ጢሞቴዎስንና ቲቶን በመሳሰሉ የሥራ አጋሮቻቸው አማካይነት ነበር። በሐዋ. 6፡1-6 የተጠቀሱት ዲያቆናት የተመረጡት በሕዝቡ ነበር፤ ጳውሎስንና በርናባስን ደግሞ በነቢያቱ አማካይነት የመረጣቸው መንፈስ ቅዱስ ራሱ ነበር (የሐዋ. 13፡1-3)። በአንድ አጋጣሚ ደግሞ አሳልፎ የተሰጠውን ይሁዳን ማን መተካት እንዳለበት ዕጣ ሲጣጣሉ እንመለከታለን (የሐዋ. 1፡23-26)። ለተለያዩ የሥራ ምድቦች ወይም ሥራዎች ሰዎችን ከመሾምዋ ወይም ከመምረጥዋ በፊት ጥንታዊቷ ቤተክርስቲያን የመጽምና የመጸለይ ልማድ ነበራት፤ ከዚያ በኋላ በተመረጡት ላይ እጅ ይጫንባቸዋል (የሐዋ. 6፡6፤ 13፡1-3፤ 14፡23፤ 1ጢሞ. 4፡14፤ 5፡22)። በእነዚህ ለአገልግሎት በሚመረጡ ሰዎች ላይ እጅ በመጫን ሲጸለይ በተደጋጋሚ ትንቢት ይነገር ነበር (የሐዋ. 13፡1-3፤ 1ጢሞ. 1፡18፤ 4፡14)።

ከመጀመሪያዎቹ ሐዋርያት ሞት በኋላ ግን የተለያዩ አብያተ ክርስቲያናት የተለያዩ የአመራረጥ ሥርዓቶችን አዳበሩ። በኤጲስ ቆጶሳት በሚተዳደሩ አብያተ ክርስቲያናት ለመሪነት የሚታጩ ሰዎች የተወሰኑ ትምህርቶችን እንዲያጠናቅቁ ይጠበቅባቸዋል። በእነዚህ አብያተ ክርስቲያናት፤ ለመሪዎች ሥልጣንና ክህነትን የሚሰጡት ኤጲስ ቆጶሳት ብቻ ናቸው፤ ይህንንም በጸሎትና እጆችን በመጫን ሥርዓት ያከናውናሉ።

በሽማግሌዎች የሚተዳደሩ አብያተክርስቲያናት አብዛኛውን ጊዜ በተወሰነ ደረጃም ቢሆን አገልጋዮችን ጉባዔው ለምርጫ ያቀርባል። በጸሎትና እጆችን በመጫን ሥልጣን ክህነትን የሚሰጡት ግን ሽማግሌዎቹ ብቻ ሊሆኑ ይችላሉ። ብዙውን ጊዜ ተመራጮቹ የተወሰኑ ትምህርቶችን ማጠናቀቅ ሊፈለግባቸው ይችላል።

በአንድ መጋቢ ብቻ የሚመሩ አብያተክርስቲያናት አብዛኛውን ጊዜ በራሱ በመጋቢው የተመሠረቱ ናቸው። ደግሞም ይህ መጋቢ አስፈላጊውን ትምህርት ያጠናቀቀና ከሌላ ስፍራ ሥልጣን ክህነትን የተቀበለ ሊሆን ይችላል። እንደገናም እነዚህ መጋቢዎች ወደሌላ ስፍራ የሚሄዱ ከሆነ ረዳት መጋቢ የሚሆን ሰው ይመርጣሉ፤ ይሁን እንጂ ብዙውን ጊዜ የማኅበረ ምዕመናኑ ውሳኔ ይፈለጋል።

በጠቅላላ ማኅበረ ምዕመናኑ የሚተዳደሩ አብያተክርስቲያናት ለስብከትና ለማስተማር ጊዜውን የሰጠ መጋቢ ሊኖራቸው ይችላል። ይሁን እንጂ እርሱንም ቢሆን የሚመርጡት የቤተክርስቲያናቱ አባላት በድምፅ በአጠቃላይ ስብሰባ ላይ ነው። አገልግሎቱ አጥጋቢ ሆኖ ካላገኙትም ከኃላፊነቱ ያነሱታል። አንዳንድ ጊዜ እነዚህ አብያተክርስቲያናት አንዳንድ የቤተክርስቲያኒቱን ጉዳዮች እንዲከታተሉ የተወሰኑ ተራ አባላትን ይመርጣሉ እንጂ ምንም ዓይነት ቋሚ መሪዎች አይኖራቸውም።

ማጠቃለያ

የትኛው ዓይነት የቤተክርስቲያን አስተዳደር እንደሚሻል መጽሐፍ ቅዱስ ግልጽ መመሪያ አይሰጠንም። አንዱን ዓይነት የአስተዳደር ሥርዓት ብቻ አስረግጦ ገልጾልን ቢሆን ኖሮ እነዚህ ከላይ የተጠቀሱት አስተሳሰቦች ባልተነሱም ነበር። ምናልባትም ከላይ የተጠቀሱት አስተዳደር ሥርዓቶች በሙሉ ተቀባይነት ሊኖራቸው ይችላል፤ ክርስቲያኖች ላሉበት ሁኔታ የሚስማማቸውን መምረጥ ይችላሉ። የትኛውንም የአስተዳደር መንገድ ብንከተልም ከእኛ የተለየ አመለካከት ባላቸው ወንድሞቻችንና እህቶቻችን ላይ መፍረድ የለብንም። በራሳቸው ጉዳይ ላይ አብያተክርስቲያናቱ ራሳቸው ይወስኑ፤ አብያተ ክርስቲያናት የትኛውንም ዓይነት የቤተክርስቲያን አስተዳደር ቢከተሉም በመካከላቸው ሕብረትና መረዳዳት ሊኖር ይገባል።

የትኛውም ዓይነት አመራር ቢኖረንም መሪዎቻችንን የማክበር (1ተሰ. 5፥12)፣ የመገዛት (1ጴጥ. 5፥5) እና የመታዘዝ (ዕብ. 13፥17) ኃላፊነት እንዳለብን መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ይናገራል። የመሪዎችን ትምህርት መመርመርና መበየን እንችላለን (የሐዋ. 17፥11፣ 1ቆሮ. 14፥29፣ 1ዮሐ. 4፥1፣ ራዕይ 2፥2) ሆኖም ሁለት ወይም ሦስት ምስክሮች ሊኖሩ ብቻ ነው በመሪው ላይ የሚሰነዘረውን ክስ መቀበል ያለብን (1ጢሞ. 5፥19)። በመጨረሻም እንደአስፈላጊነቱ መሪዎችን በገንዘብ ልንረዳቸው ይገባል (ማቴ. 10፥9-13፣ 1ቆሮ. 9፥3-11፣ 1ጢሞ. 5፥17-18)።